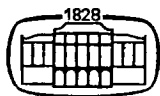

MONUMENTA LINGUAE MONGOLICAE
COLLECTA

I

MONUMENTA LINGUAE MONGOLICAE COLLECTA

I

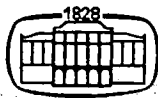
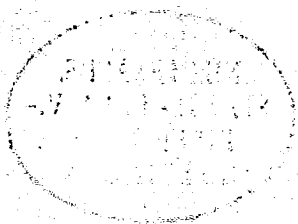

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1971

HISTOIRE SECRÈTE DES MONGOLS

PAR

LOUIS LIGETI

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1971

Correcteurs:

CORNÉLIE MELLES

ALICE SÁRKÖZI

**NIEDERSACHS.
STAATS- U. UNIV.-
BIBLIOTHEK
GÖTTINGEN**

© AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1971

Imprimé en Hongrie

8.

AVERTISSEMENT

La série Monumenta linguae Mongolicae collecta comprendra les monuments les plus importants du moyen mongol. Par moyen mongol nous entendons, comme première phase, le mongol des XIIIe et XIVe siècles et comme deuxième phase, le mongol des XVe et XVIe siècles et du début du XVIIe siècle, y compris, dans les deux cas, le mongol préclassique. Pour les XIIIe et XIVe siècles nous donnerons tous les textes mongols qui nous sont accessibles; en ce qui concerne les XVe et XVIe (XVIIe) siècles, nous nous contenterons d'offrir des spécimens des documents les plus caractéristiques de cette époque.

Plusieurs monuments sont publiés ici pour la première fois. Les documents déjà connus sont reproduits d'après notre système de transcription. Cette transcription qui cherche à rendre toutes les particularités orthographiques des monuments rédigés en différentes écritures (ouigoure, chinoise, 'phags-pa, arabe, etc.) a toujours été ef-

fectuée à partir de l'original ou de sa photocopie. Je tiens à insister sur le fait que cette transcription permet de rétablir la graphie originale sans la moindre équivoque.

Le texte de chaque monument sera précédé d'une introduction contenant les renseignements les plus importants à propos du monument en question. L'édition du texte se terminera par les références bibliographiques nécessaires.

Notre série a d'abord paru sous une forme provisoire, hors commerce; elle portait alors le titre hongrois de Mongol Nyelvemléktár [Recueil des monuments de la langue mongole].

La Maison d'édition de l'Académie des Sciences de Hongrie s'est obligeamment chargée d'éditer l'ancienne série sous une nouvelle forme intitulée Monumenta linguae Mongolicae collecta. La nouvelle édition, désormais la seule authentique, présente les textes corrigés, complétés et munis de préfaces en langue française.

Louis Ligeti

PRÉFACE

En ce qui suit nous donnons le texte aujourd'hui connu de l'Histoire secrète des Mongols, restitué d'après sa transcription chinoise exécutée à la fin du XIVe siècle, préparée sur un manuscrit en écriture ouigouro-mongole perdu depuis. La restitution du texte mongol a été tentée par toute une série d'éminents spécialistes de sino-mongol, tels que Haenisch, (Pozdneev) Kozin, Pelliot, Shiratori et d'autres, mais leurs tentatives ont abouti à des transcriptions qui offrent souvent des différences essentielles. Les différences résultant du fait que chacun des auteurs a utilisé un autre système de transcription ne demandent naturellement pas à être expliquées, à moins que la transcription n'affecte l'interprétation phonétique. Pour une grande partie des divergences on distingue toutefois dans l'arrière fond des problèmes sérieux. Une partie de ces problèmes peut être résolue aujourd'hui sans trop de difficultés, une autre partie en

revanche ne pourra être élucidée qu'au prix de patientes recherches.

Le manuscrit en écriture ouigouro-mongole servant de base à la transcription chinoise ne représentait qu'une des variantes du texte de l'Histoire secrète des Mongols, voire même une copie de celle-ci. Les recherches effectuées jusqu'à ce jour ont permis de constater que Blo-bzan bstan-'jin par exemple, auteur d'une chronique intitulée Altan tobči, utilisa une autre version. Nous n'aborderons pas cette fois-ci les questions intéressantes du texte original et de ses interpolations.

Au point de vue de l'histoire du texte mongol, la transcription chinoise qui remonte à la fin du XIVe siècle soulève deux problèmes, à savoir: que contenait le manuscrit en écriture ouigouro-mongole à partir duquel la transcription fut entreprise, et comment les scribes chinois lisaient-ils (et interprétaient-ils) leur texte mongol? Le manuscrit mongol original n'a pas été conservé, mais on en a exécuté de nombreuses copies, et il fut même imprimé au XIVe siècle. Les copies aujourd'hui existantes n'ont qu'une importance limitée: aucune ne présente des traits particulièrement nouveaux par

rapport aux autres, sinon des fautes et des omissions dues à l'inadvertance des copistes. Tenant compte du contexte mongol elles peuvent être, dans la plupart des cas aisément corrigées. Quant aux gloses chinoises interlinéaires des mots mongols qui manquent dans la version principale, malheureusement elles ne figurent dans aucune copie; il semble que les gloses chinoises de ces termes rares et difficiles à interpréter, aient manqué déjà dans le texte original du XIVe siècle.

La division en XV chapitres, à côté de celle en XII chapitres n'affecte pas le fond même du texte mongol.

Parmi les éditeurs du texte mongol, seul Hae-nisch a tenté de donner une édition critique pour laquelle il s'est appuyé sur les matériaux en transcription chinoise qui étaient à sa disposition. Comme texte de base il a adopté l'édition xylographique de Ye Tö-houei (1908), tout en consultant encore les ouvrages suivants: 1. Le manuscrit de la Commercial Press de Shanghai (=C); ce manuscrit a paru depuis dans la troisième série du Sseu-pou ts'ong k'an. 2. Un fragment constitué de 45 feuillets d'une édition imprimée, datant du début de l'époque des Ming (=F). 3. Le manuscrit de Palladius (=P),

d'après une photocopie conservée à la Bibliothèque Nationale de Pékin. Cette copie fut exécutée sur la demande de Pelliot qui en fit cadeau à la Bibliothèque de Pékin. Le fac-similé du même manuscrit conservé à Léninegrad a paru récemment par les soins de B. Pankratov. Cette édition comprend en outre les passages que Haenisch avait signalé comme perdus; il semble par conséquent que les lacunes relevées dans la photographie de Pékin, n'existaient pas dans le manuscrit de Palladius. Les véritables défauts de ce dernier ont été exposés par Pankratov (op.cit.16). L'Histoire secrète des Mongols suit, dans le manuscrit Palladius, la division Котэ schapitres préférée par les traductions chinoises.

Peut-être ailleurs Pelliot avait aussi à sa disposition plusieurs fragments de manuscrit; en 1930, dans les bouquinerie de Lieou-li tch'ang de Pékin on a même rencontré des manuscrits tronqués, surtout des passages des XIe et XIIe siècles.

Comme le constate Haenisch, Y, C, et F suivent une tradition étroitement connexe. Cela n'a rien de surprenant, si l'on considère que C a été copié sur F ou une de ses copies, et que C a servi de base à

l'édition de Y. En revanche P représente une autre tradition, indépendante de celle des trois premiers manuscrits. Bien entendu, il n'y a pas de différence essentielle entre les deux traditions de la copie.

Dans la présente édition je me suis appuyé sur le texte de Ye Tö-houei. Là où ce texte présentait des fautes, évidentes les émendations ont été exécutées à la base du texte incorporé au Sseu-pou ts'ong-k'an et du manuscrit Palladius. Toutes les fois que c'était possible, j'ai tenu compte du texte conservé dans l'Altan toböi. Quant aux corrections, dans la plupart des cas je les ai effectuées tacitement; par ex. belbisün : Y betbisün, P belbisün (74:5a); mais mori[t]: Y mori, P morit (90:27b). Je compte publier mon appareil critique ailleurs.

Cette fois je me suis limité à la correction des fautes "individuelles" de l'édition de Ye Tö-houei en laissant de côté celles qui relèvent directement de la transcription de la fin du XIVe siècle; leur correction constitue une tâche séparée. C'est ainsi que j'ai maintenu la leçon Raral de Y (262:49b) et fait abstraction de la leçon Lalat du manuscrit P qui présente de nouvelles fautes. En fait, Raral, au lieu de Kerel, constitue déjà une forme viciée, mais cette faute remonte

précisément aux transcriptions du XIVe siècle; en effet les scribes de cette époque travaillaient sur un texte en écriture ouigouro-mongole dans lequel ils trouvèrent par la corruption du texte, la forme r'r'l au lieu de l'original k'r'l. J'ai corrigé la leçon Čonaq-čaga'an de Y (141:20b) d'après P en Čoyoq-čaga'an (dans la forme Čonaq-čaga'un chez Haenisch, le u est une simple faute de typographie moderne). D'ailleurs, Čoyoq-čaga'an est une leçon erronée de Čo'oq-čaga'an. Le cycle est bouclé si l'on tient compte de ce que ce nom revient encore une fois sous la forme de Čo'os-čagan (182:43b). Cette dernière variante aussi s'explique par l'original ouigouro-mongol: dans cette écriture, en effet, le signe du q et du s sont faciles à confondre. Les erreurs de ce genre commises par les scribes chinois du XIVe siècle fournissent une preuve éclatante de ce que l'Histoire secrète des Mongols a été notée originairement non pas en écriture chinoise comme le veulent d'aucuns, mais en écriture ouigouro-mongole, à partir de laquelle on exécuta ensuite la transcription en chinois.

La reconstruction du texte mongol se heurte à plusieurs difficultés. La première est inhérente à l'écriture chinoise même, qui n'indique pas

directement si la prononciation suit les règles du XIIe ou du XIVe siècle, voire même correspond éventuellement à la prononciation moderne. Il faut sans doute partir de la prononciation des transcritteurs du XIVe siècle c'est-à-dire du moyen mandarin, et non du mandarin récent sur lequel repose la prononciation moderne. Or on est tenté d'opter pour ce dernier, non seulement parce que les deux dernières phases de l'histoire de la langue chinoise, le moyen mandarin et le mandarin récent sont très proches l'une de l'autre. Mais aussi parce que les philologues peu versés dans l'histoire de la langue chinoise sont tout disposés à considérer le mandarin récent comme le représentant de "la" langue chinoise.

Compte tenu de l'histoire du chinois, on comprendra aisément pourquoi il ne faut pas lire, comme le font Haenisch et Kozin, Jaoudun ("rève"), mais Jewüdün, čaogen ("gauche"), mais Jewün, Jo'en ("peu"), mais čö'en, šotan ou Jotan, mais čotan, süni ("nuit"), mais söni, ösül ("vengeance"), mais ösöl, etc. Toutes ces leçons erronées ont été maintenues par certains mongolisants jusqu'à nos jours. En ce qui nous concerne, nous avons tenté d'établir avec précision l'état phonétique

du dialecte moyen mandarin, tel qu'il se présente dans la transcription chinoise de l'Histoire secrète des Mongols et dans les cas douteux nous nous y sommes conformés.

Évidemment tous les problèmes qui se sou-
lèvent au cours de la restitution du texte mongol ne peuvent pas être résolus par la seule connaissance de l'histoire du chinois ou, pour être plus précis, par les informations qu'offre la phonétique du moyen mandarin. Le texte mongol offre nombre de syllabes qui n'avaient pas de correspondants exacts dans le dialecte du moyen mandarin utilisé pour la transcription. La plupart des problèmes qui en résultent ont été éliminés moyennant des signes diacritiques, qui assurent la leçon des consonnes finales (k, q, t, š, l, r; etc.) et de certaines consonnes initiales (q, g, r); leur interprétation ne se heurte à aucune difficulté.

Pour résoudre le reste des "cas difficiles" des transcriptions, les scribes ont eu recours à deux procédés, notamment au système chinois dit fan-ts'ie et à la substitution phonétique.

Le système fan-ts'ie consiste à fixer la prononciation d'un caractère chinois ou d'une

syllabe mongole, au moyen de deux caractères, ou, si l'on veut, de deux syllabes, dont la première rend l'initiale, la seconde la fin de la syllabe. Dans notre transcription ce procédé est plutôt rare, néanmoins on en trouve quelques exemples. Le moyen mandarin ne connaissait pas par exemple la syllabe song, mais seulement la syllabe sung, aussi a-t-on choisi la solution de la rendre par le fan-ts'ie so-ong: so'ongqu- ("choisir"), lire songqu-. De même il n'existait pas de syllabe dim, elle devait être remplacée par di-im: Kesdi-im (nom de peuple), lire Kesdim.

La substitution phonétique signifie qu'une seule et même syllabe sert à rendre deux, éventuellement plus de deux syllabes différentes; ainsi par exemple la syllabe go peut aussi rendre la syllabe ga.

Dans la restitution du texte mongol c'est toujours l'interprétation correcte de la substitution phonétique qui pose une difficulté sérieuse, et du fait de l'ambiguïté de la transcription, c'est là où, au cours des recherches futures, il faut compter avec la possibilité d'une correction. Par chance, la substitution phonétique ne se présente qu'assez rarement dans la

transcription de notre texte mongol. Rappelons, à titre d'exemple, le cas de horum "sentier". Le moyen mandarin ne connaissait pas la syllabe rum, le r initial pouvait être rendu sans plus par le signe diacritique habituel. Mais il n'existait pas non plus de syllabe lum, de sorte que pour assurer le m final, le scribe dut recourir à la syllabe lim. En revanche, si on ne tient compte que du chin. ho-lim ou (avec un signe diacritique) ho-rim, la transcription devient ambiguë. Elle aurait pu en principe signifier horim, mais du point de vue mongol, cette possibilité est à priori exclue. Elle peut aussi signifier horum, leçon impeccable au point de vue mongol. Pelliot admettait en outre la possibilité des leçons horam et horom. Horam ne serait pas impossible au point de vue mongol, mais dans ce texte ce serait une forme extrêmement rare, sinon inattendue (la forme horom le serait moins). Au point de vue chinois, on doit toutefois rejeter les deux solutions. Dans horam, la syllabe ram ne se transcrit pas par rim (>rum); car on a suffisamment de caractères chinois à prononciation lam (>ram). Grâce à la substitution phonétique, horam peut aussi être lu horom. En ce qui concerne horom, la syllabe rom n'est jamais transcrite par

rim (> rum). C'est ce que confirme dans un autre passage de notre texte, la transcription de qoram "instant" (le q et le r à l'initiale des syllabes sont assurés par des signes diacritiques). Qoram fut maintenu inchangé par Haenisch, Kozin, Shiratori, par contre Pelliot a bien vu que phonétiquement, cette forme, ne s'adapte pas trop bien à notre texte, et qu'une fois de plus il fallait calculer avec une substitution phonétique. Cette substitution doit être interprétée toutefois exclusivement comme qorom et qorum, suggéré par Pelliot est hors de cause.

Il arrive, quoique rarement, qu'un seul et même mot soit rendu, dans divers passages de notre texte, tantôt par le fan-ts'ie, tantôt au moyen de la substitution phonétique. Tel est, par exemple do-ongqut- "retentir" (fan-ts'ie), dung-qut- (substitution phonétique); l'un et l'autre doivent être lus dongqut-.

Le chinois ne distingue pas entre voyelles brèves et voyelles longues; cependant nous avons marqué les longues mongoles, en nous appuyant sur le témoignage de la phonétique historique du mongol. Par exemple, adūčīn "gardien, gardien de chevaux", ilē- "envoyer", čaqān "blanc".

De même, la transcription chinoise ne fait pas de distinction entre u et ü, o et ö, ce qui a permis à d'aucuns de conclure que dès cette époque il fallait admettre des voyelles t et ö au lieu de ü et ö; à ce sujet voir mes remarques: Acta Orient. Hung. XVII, 1964, p.347. Dans la plupart des cas, cette imperfection des transcriptions chinoises ne peut pas nous induire en erreur puisque l'histoire de la langue mongole est là pour témoigner que les transcriptions koko ("bleu"), udur ("jour") valent pour kökö et üdür. Les difficultés qui se présentent dans ce domaine sont d'une toute autre nature. On est en effet dans l'incertitude lorsque un mot est inconnu dans les autres sources; alors on ne peut pas préciser si on est en présence d'une voyelle à vocalisme antérieur ou bien à vocalisme postérieur. C'est le cas, par exemple, pour nisju "un volant", que l'on lit d'habitude, à tort, nisju, en partant de la forme actuelle niskü, alors que le mot est attesté dans les textes anciens, et même dans le mongol moderne, sous la forme de nisqu. Dans les syllabes autres que la première, les transpositeurs offrent kan et gan, au lieu des formes ken et gen que l'on attendrait normalement: nikan "un", tergan "voiture". Cette transcription

a suggéré à plusieurs mongolisants l'idée que dans les syllabes autres que la première il fallait admettre un ä (e ouvert), tandis que d'autres, en alléguant qu'il existait à côté de nikan "un", niket "unir", et de tergan "voiture", terget "voitures", ont considéré la transcription du genre de nikan simplement comme une "particularité orthographique". Il faut certainement donner raison, par exemple, à Lewicki qui prétend qu'entre les transcriptions tergan et terget il n'y a aucune différence phonétique; pour ma part, j'ajouterais que, dans les deux cas, on a affaire à un e ouvert (ä). Néanmoins je ne pourrais me rallier à l'avis de Pelliot qui, dans l'Histoire secrète des Mongols, a adopté, dans toutes les positions un ä ouvert. Dans le mongol des XIIIe et XIVe siècles on peut bien admettre, tenant compte du témoignage des documents en écriture 'phags-pa et arabe, que les syllabes autres que la première offraient en effet un ä ouvert. La première syllabe comportait, en règle générale, un e fermé; à cette règle on peut opposer cependant toute une série d'exceptions, de sorte qu'une transcription générale du type enä, berkä nous semble par trop schématique et indéfendable. La transcription chinoise elle-même

ne permet pas de distinguer les deux sortes de e, fermé et ouvert. Si l'ancien mandarin connaissait encore le e ouvert et le e (ä, ê), il n'en était pas de même pour le moyen mandarin, dans lequel les deux voyelles étaient distinguées sur une échelle bien modeste. Par ailleurs ni le moyen mandarin, ni même l'ancien mandarin n'auraient permis de transcrire les e ouverts et fermés des mots mongols, pour la bonne raison que dans aucun de ces états de la langue on ne rencontre parallèlement les mêmes syllabes, tantôt avec un e ouvert, tantôt avec un e fermé.

Pour terminer, il faut encore signaler les controverses auxquelles a donné naissance le problème de la transcription du q et du x. J'ai opté pour q en face du x (h). Parmi les arguments qui militent en faveur de mon choix, je me contenterai d'insister sur un seul: en cas de l'emploi de q la parallèle entre qara "noir" (mong. qara) et qaġar "terre" (mong. lit. qaġar) est évidente. Ce même état phonétique et assuré aussi par les monuments en écriture 'phags-pa et en écriture arabe des XIIIe et XIVe siècles. En revanche, une évolution phonétique convergente qui aboutirait à xara "noir" et à xaġar "terre"

est absolument inconcevable. Enfin, les transcriptions qara et yaĵar sont, pour ce document, non moins inadmissibles.

Les autres règles observées dans ma transcription, comme trait d'union, majuscules, etc. ne demandent pas, à mon avis, à être expliquées. Dans le texte mongol restitué j'ai omis toute ponctuation, puisque le texte chinois n'en comporte pas non plus. Les chiffres entre crochets renvoient à la pagination de l'édition de Ye Tö-houei; me conformant à cette même édition, j'ai maintenu, traditionnellement, la division en XII chapitres et en 282 paragraphes.

CHAPITRE PREMIER

1. Mongqol-un niuča to[b]ča'an

Činggis qahan-nu huja'ur de'ere tenggeri-
-eče Jaya'atu töreksen Börte-činō aju'u gergei
inu Qo'ai-maral aji'ai Tenggis ketüljü irebe Onan-
-müren-nü teri'ün-e Burqan-qaldun-na nuntuqlaju
[lb] töreksen Batačiqan aju'u

2. Batačiqan-nu kö'ün Tamača Tamača-yin kö-
'ün Qoričar-mergen Qoričar-mergen-nü kö'ün A'u-
Jam-boro'ul A'uJam-boro'ul-un kö'ün [2a] Sali-qa-
ča'u Sali-qača'u-yin kö'ün Yeke-nidün Yeke-nidün-
nü kö'ün Sem-soči Sem-soči-yin kö'ün Qarču

3. [2b] Qarču-yin kö'ün Borjigidai-mergen
Mongqoljin-qo'a gergeitü aju'u Borjigidai-mer-
gen-nü kö'ün Toroqoljin-bayyan Boroqčin-qo'a
gergeitü Boroldai-suyalbi Jala'utu Dayir Boro
qoyar külü'üt aqtastu büle'e Toroqoljin-nu kö-
'ün Duwa-soqor Dobun-mergen qoyar büle'e

4. [3a] Duwa-soqor manglai dumda qaqča ni-
dütü qurban ne'ürit qajar-a qaraqü büle'e

5. [3b] niken üdür Duwa-soqor Dobun-mergen de'ü-lü'e-be'en Burqan-qaldun de'ere qarba Duwa-soqor Burqan-qaldun de'ereče qaraǵu Tünggelik-qoroqan huru'u niken bölök irgen newüǵu oroǵu ayisuqu-yı qaraǵu üjeǵu

6. [4a] ügülerin tede newüǵu ayisuqun irgen-nü dotora niken qara'utai tergen-ü öljige-de niken ökin sayın büyyü gü'ün-ne ese ökteksen bö'esü Dobun-mergen de'ü-de'en čimada quyuya ke'eǵu [4b] Dobun-mergen de'ü-yü'en üjere ilebe

7. Dobun-mergen tede irgen-tür gürü'esü ünün gü qo'a sayın aldar nere yeketei Alan-qo'a neretei gü'ün-ne ber ökte'ei üdü'üi [5a] ökin aǵu'u

8. tede bölök irgen ber Köl Barqıǵın-tögüm-ün eǵen Barqudai-mergen-nü ökin Barqıǵın-qo'a neretei ökin-ni Qori-Tümed-ün noyan Qorılartai-mergen-ne ökdeksen aǵu'u Qori-Tümed-ün qaǵar-a [5b] Ariq-usun-na Qorılartai-mergen-nü Barqıǵın-qo'a-ča töre[k]sen Alan-qo'a neretei ökin tere

9. [6a] Qorılartai-mergen Qori-Tümed-ün qaǵar-tur-ıyan buluqan keremün görö'etei qaǵar-ıyan qorılalduǵu mawulalduǵu Qorılar oboqtu bolǵu Burqan-qaldun-nu görö'esün görü'üli sayıtu qaǵar sayın ke'en Burqan-qaldun-nu eǵet Burqan-

bosqaqsan Šinči-bayyan Uriyangqai-tur newüjü a-
yisun aju'u [6b] Qori-Tümed-ün Qorilartai-mergen-
nü ökin Ariq-usun-na töre[k]sen Alan-qo'a-yi
tende quyuju Dobun-mergen-nü abuqsan yosun
teyimü

10. [7a] Alan-qo'a Dobun-mergen-tür irejü
qoyar kö'ün töre'ülbi Bügünütei Belgünütei ne-
reten büle'e

11. Duwa-soqor aqa inu dörben kö'ütü bü-
le'e tedüi atala [7b] Duwa-soqor aqa inu ügei
bolba Duwa-soqor ügei bolu[q]san-nu qoyina dör-
ben kö'üt inu Dobun-mergen abaqa-yu'an uruq-a
ülü bolqan doromjilaju qaqaçaju gējü newübe
ben oboqtan bolju Dörben irgen tede bolba

12. [8a] te'ünü qoyina niken üdür Dobun-
mergen Toqoçaq-ündür de'ere görö'elere qarba
dotora Uriangqadai gü'ün čö'e buqu alaju
irqas inu abit inu širaju bügü-yi jolqaju

13. [8b] Dobun-mergen ügülerün nökör šir-
qa da kējü'ü öksü ke'eju a'ušgitu jildü ara-
inu abču čö'e buqu-yin miqa gübčin-i Dobun-
mergen-ne ö[k]be

14. [9a] Dobun-mergen tere čö'e buqu-yi a-
čiju ayisurun ja'ura niken yadanggi gü'ün kö-
'ü-be'en kötöljü yabuqu-yi jolqaju

15. Dobun-mergen ya'un gü'ün či ke'en a-
saqu'asu tere gü'ün ügülerün bi Ma'aliq Bayya-
'udai yadaŋu yabumu tere görö-[9b]'esün-ü miqan-
-ača nada ök bi ene kö'ün-be'en čimada öksü kē-
ŋü'ü

16. Dobun-mergen tere üge-tür čö'e buqu-yin
örö'ele quya inu [10a] ququlŋu ö[k]ŋü tere kö'ün-
-ni inu a[b]čiraŋu ger dotora ŋaruŋu aqu büle'e

17. teyin atala Dobun-mergen ügei bolba
Dobun-mergen-i ügei boluqsan-mu qoyina Alan-qo-
'a ere üge(1)'üi bö'et qurban kö'üt töre'ülbi
[10b] Buqu-qadagi Buqatu-salŋi Bodončar-mungqaq
nereten büle'e

18. urida Dobun-mergen-eče töreksen Belgü-
nütei Bügünütei qoyar kö'üt inu eke-yü'en Alan-
-qo'a-yin ečine ügüleldürün [11a] ene eke bidanu
aqa de'ü üye qaya gü'ün ügei ere üge(1)'üi bö'e-
tele ede qurban kö'üt töre'ülbi ger dotora qačča
Ma'aliq Bayya'udai gü'ün büyyü ede qurban kö'üt
te'ünü'ei büi ŋe ke'en eke-yü'en ečine keleldü-
küy-yi eke anu Alan-qo'a uqaŋu

19. [11b] qabur niken üdür köngšilemel qo-
nin činaŋu Belgünütei Bügünütei Buqu-qatagi Buqatu-
-salŋi Bodončar-mungqaq ede tabun kö'üd-iyen ŋer-
gelen sa'ülŋu niŋi'el müsüt ququlutqun ke'eŋü ök-

be ni'ji'el-i ya'u bayyi'ulqun ququči'ju o'orba
[12a] basa tabun müsüt qantu ču[q]la'ju ququlutqun
kē'ju ökbe tabu'ula tabun čuqtai müsüt gü'üleldün
bari'ju bitü'ül'ju ququlun

20. [12b] tende Alan-qo'a eke inu ügilebi
ta Belgünitei Bügünitei qoyar kö'üt minu namayi
ede qurban kö'üd-i töre'ülbi ken-ü ya'un-u
kö'üt büyyü ke'en sereldün keleldümü serekü ber
tanu jöb

21. [13a] sönit büri čeügen šira gü'ün ger-
-ün erüge dotoqa-yin gegē'er oro'ju ke'eli minu bi-
lijü gegē'en inu ke'eli-tür minu šingge'ü büle'e
arurun naran sara-yin kili-yer šira noqai metü
i'ičabal'ju'ju qarqu büle'e

deleme yekin ügilet ta
f tewüber uqa'asu
temdek inu
tenggiri-yin kö'üt büyyü je
p qara teri'ütü [13b] gü'ün-tür
qanilqan yekin ügilet ta
qamuq-un qat bolu'asu
qaračus tende uqat je
ke'eba

22. [14a] basa Alan-qo'a tabun kö'üt-te'en

söyü'er üge ügülerün ta tabun kö'üt minu qağça
ke'eli-eče törebe ta tuqar-un tabun müsüt metü
qağça qağça bolu'asu tere niñi'el müsüt metü ken-e
ber kilbar-a ququldaquun ta tere čuqtai müsüt metü
qamtu niken eyeten bolu'asu ken-e ber kilbar-a
yekin bolqun ta ke'ebi [14b] atala Alan-qo'a eke
amu ügei bolbi

23. eke-yü'en Alan-qo'a-yi ügei boluqsan-mu
qoyina aqa-nar de'ü-ner tabu'ula adūsun ide'e-ben
qubiyaldurun [15a] Be[1]günütei Būgünütei Buqu-
-qatagi Buqatu-sa[1]ji dörbe'üle abulčaba Bodon-
čar-a mungqaq budawu büyyü ke'en uruq-a ülü
to'an qubi ese ökbe

24. [15b] Bodončar unuq-a ese to'a[1]qıdaju
e[n]de atala ya'un ke'eju qol da'aritu qodoli
se'ültü oroq šingqula-yi unuju ükü'esü inu ükü-
sügei a'asu inu asuqai ke'eju Onan-müren huru'u
yorčiju talbiba yorčiju Baljun-ara[1] gürcü tende
ebesün nembüle ger kiju tende aba sa'uba

25. [16a] teyin aqı-duriyan boro[q]čin qar-
čiqai qara quru bariju iden büküy-yi üjeju qol
da'aritu qodoli se'ültü oroq šingqula-yin kilqa-
su<n>-bar huraqalaju bariju asaraba

26. [16b] ideküi ide'en ügei arun činō-yin
qun-tur qorqaqsan görö'esün mariyaju qarbuju ala-

ju ideldü'et činō-yin ideksen-ni temgüldüjü ide-
'et ö'erün qo'olai-da'an qarčiqai-ba'an ber te-
ji'eldün tere hon qarba

27. [17a] qabur bolba noqot ireküi čaq-tur
qarčiqai-ba'an teyle'üljü o'orba noqot qalawut

qo'ji'ulas tutum

qongši'ut

hüngji'üles tutum

hüngši'üt hünistele

talbiba

28. [17b] Düyiren gerü-dača Tünggelik-qoro-
qan huru'u bölök irgen newüjü irebe Bodončar te-
de irgen-tür qarčiqai-ba'an o'oru'at otču üdür
esükčilejü söni ebesün nembüle ger-düriyen irejü
qonoqu büle'e

29. [18a] tede irgen Bodončar-un qarčiqai
quyu'asu ese ökbe tede irgen Bodončar-i kenü'ei
ba ya'unu'ai be ke'en asaqqu ügei Bodončar be
tede irgen-i ya'un irgen ke'en asa'ulčaqu ügei
yabulduba

30. [18b] Buqu-qatagi aqa inu Bodončar-
-mungqaq de'ü-yü'en ene Onan-müren huru'u odula'a
ke'en erin irejü Tünggeli[k]-qoroqan huru'u newü-
jü ire[k]se[t] irgen-tür teyimü teyimü gü'ün te-
yimü mori<n>tu büle'e ke'en sura'asu

31. [19a] tede irgen ügülerün gü'ün ber mo-
rin ber činu suraqu-tur adali büyyü qarčiqaitu je
büyyü üdür büri mantur irejü esükčilejü odumu söni
maqa qa'a qono aju'u hörene ümere [19b]-eče kei
bolu'asu qarčiqai-bar bari'uluqsan noqut qalawud-
-un ödün hüsün anu burqaliq časun metü butaraju
keyisjü iremü e[n]de oyira büyyü je edö'e iregü
čaq bolba qorumut güliče ke'ebe

32. [20a] qorom atala Tünggeli[k]-qoroqan ö-
'ede niken gü'ün ayisun büyyü gürjü irebesü Bo-
dončar mün aju'u Buqu-qatagi aqa inu üje'et ta-
niju abu'at uduritču Onan-müren ö'ede qataraju
[20b] yorčiju talbiba

33. Bodončar Buqu-qatagi aqa-yu'an qoyinača
daqaju qadaraju yabu[ju] ügülerün aqa aqa beye te-
ri'ütü de'el jaqatu sayin ke'ebe aqa inu Buqu-qa-
tagi tere üge inu ya'un-a ber ese bolqaba

34. [21a] basa mün üge ügüle'esü aqa inu ya-
'un-a ber ülü bolqan qari'u inu ese dongqotba
Bodončar yabuju basa mün gü üge ügülebe tere üge-
-tür aqa inu ügülerün taqar-ača mün mün ya'un
üge ügülemü či ke'ebe

35. [21b] tendeče Bodončar ügülerün taqar-
-un Tünggelik-qoroqan-a bükün irgen yeke üçgen

mawui sayin teri'ü ši'ira üge<i>'ün saça'un büi
kilbar irgen büi bida teden-i ha'uluya ke'ebe

36. [22a] tendeče aqa inu ügülerün je te-
yin bö'esü ger-tür-iyen gürcü aqa-nar de'ü-ner
eyetüldüjü tede irgen-i ha'uluya ke'e[1]düjü

37. ger-tür-iyen gücü'et aqa-nar de'ü-ner
kelele[1]düjü morilaba [22b] mün Bodončar-i al-
ginči ha'ulqaba

38. Bodončar alginči ha'ulju dumda ke'eli-
tei eme-yi bariju ya'u jin gü'ün či ke'en hasa[q]-
ba tere eme ügülerün Jarči'ut Adangqan Uriangqa-
jin bi ke'ebe

39. [23a] tede irgen-i aqa-nar de'ü-ner ta-
u'ula dawuliju adu'un ide'en-e haran tutqar-a a-
ju sa'uquy-a gürbe

40. [23b] tere dumda ke'elitei eme Bodončar-
stur irejü kö'ülebi jat irgen-ü kö'ün büle'e ke-
en Jažiradai nereyitbe Jadaran-u ebüge tere bolba
ere Jadaraday-yin kö'ün Tügü'üdei neretü büle'e
Tügü'üdey-yin kö'ün Büri-bulčiru büle'e Büri-bul-
čiru-yin kö'ün Qara-qada'an büle'e Qara-qada'an-nu
kö'ün Jamuqa büle'e Jadaran oboqtan [24a] tede bolba

41. tere eme basa Bodončar-ača niken kö'ün
töre'ülbi bariju [24b] abuqsan eme büle'e ke'en
tere kö'ün-i Ba'aridai nereyitbe Ba'arin-u ebüge

tere bolba Ba'ariday-yin kö'ün Čiduqul-bökö Čiduqul-
-bökö emes olotu büle'e kö'ün inu mene metü töre-
be Menen-Ba'arin oboqtan tede bolba

42. [25a] Belgünütei Belgünüt oboqtan bolba
Bügünütei Bügünüt oboqtan bolba Buqu-qatagi Qa-
tagin oboqtan bolba Buqutu-salji Salji'ut obolq]-
tan bolba Bodončar Borjigin oboqtan bolba

43. [25b] Bodončar-un a[b]lin eme-deče tö-
reksen Barim-ši'iratu-qabiči neretü büle'e tere
Qabiči-ba'atur-un eke-yin inje irek[se]n-i Bodon-
čar tataju büle'e niken kö'ün törebe Jewüredei ne-
retü büle'e Jewüredei urida jügelitü oron büle'e

44. [26a] Bodončar ügei boluqsan-u qoyina
tere Jewüredey-yi ger daru'a Adangqa-Uriangqadai
gü'ün alu'a te'ünü'e'i büi je ke'eju jügelideče
qarqaju Jewüreyit oboqtu bolqaju Jewüred-ün [26b]
ebüge tere bolba

45. Qabiči-ba'atur-un kö'ün Menen-tudum bü-
le'e Menen-tudun-nu kö'ün Qači-külük Qačin Qači'u
Qačula Qači'un Qaraldai Način-ba'atur [27a] dolo-
'an büle'e

46. Qači-külüg-ün kö'ün Qaidu Nomolun eke-
deče töreksen büle'e Qačin-nu kö'ün Noyagidai
neretei büle'e noyamšiq aburitu tula [27b]

Noyakin oboqtan bolba Qaçi'u-yin kö'ün Barulatai neretü büle'e yeke be'etü ide'en-e baru[q] büle'e Barulas oboqtan bolba Qaçula-yin kö'ün ide'en-e baruq tula Yeke-Barula Üçügen-Barula nereyitcü Barulas oboqtan bolqaju Erdemtü-Barula Tödö'en-Barula teri'üten Barulas tede bolba Qaralday-yin kö'üt [28a] buda'an qutqulaqu eki teri'ü üge'ün tula Buda'at oboqtan tede bolba Qaçi'un-mu kö'ün Adarkidai neretü büle'e aqa de'ü Ja'ura adaruçı tula Adargin oboqtan bolba Naçin-ba'atur-un kö'üt Uru'udai Mangqutai nereten büle'e Uru'ut Mangqut oboqtan tede bolba Naçin-ba'atur-un a[b]-lin eme-deçe töreksen [28b] Şi'ju'udai Doqoladai nereten büle'e

47. [29a] Qaidu-yin kö'üt Bai-şingqor-do[q]-şin Čaraqai-lingqu Čaujin-örtegei qurban büle'e Bai-şingqor-doqşin-u kö'ün Tumbinai-seçen büle'e Čaraqai-lingqu-yin kö'ün Senggüm-bilge Ambaqai-tan Tayyiçi'ut oboqtan bolba Čaraqai-lingqu-yin [29b] berigen eme-deçe töreksen Besütei neretü büle'e Besüt oboqtan tede bolba Čaujin-örtegey-yin kö'üt Oronar Qongqotan Arula[t] Sönit Qab-turqas Geniges obo[q]tan tede bolba

48. [30a] Tumbinai-seçen-nü kö'ün Qabul qahan Sem-seçüle qoyar büle'e Sem-seçüle-yin kö-

'ün Bültečü-ba'atur büle'e Qabul qahan-nu kö'üt
dolo'an büle'e angqa yeke inu Ökin-barqaq Bar-
tan-ba'atur Qutu[q]tu-mönggür [30b] Qutula-qahan
Qulan Qada'an Tödö'en-o[t]čigin ede dolo'an
büle'e

49. Ökin-barqaq-un kö'ün Qutu[q]tu-yürki
büle'e Qutu[q]tu-yürki-yin kö'üt [31a] Seče-beki
Taiču qoyar büle'e Yürki oboqtan tede bolba

50. Bartan-ba'atur-un kö'üt Mönggetü-kiyan
Nekün-taisi Yisügei-ba'atur Daritai-otčigin ede
dörben büle'e Qutuqtu-mönggür-ün kö'ün Büri-bö-
kö büle'e Onan-nu tün-tür qurimlaqu-tur Bel-
gütey-yin [31b] mürü kangqas ča[b]čiqsan tere
büle'e

51. Qutula-qahan-nu kö'üt Joči Girma'u Al-
tan qurban büle'e Qulan-ba'atur-un kö'ün Yeke-če-
ren büle'e Badai Kišilik qoyar [32a] darqa[n]d-un
noyan tere büle'e Qada'an Tödö'en qoyar uruq üge-
'ün büle'e

52. qamuq Mongqol-i Qabul-qahan meden aba
Qabul-qahan-nu qoyina Qabul-qahan-nu [32b] üge-
ber dolo'an kö'üd-iyen bö'etele Senggüm-bilge-
yin kö'ün Ambaqai-qahan qamuq Mongqol-i meden a-
ba

53. Buyur-na'ur Kölen-na'ur qoyar Ja'ura Ur-

ši'un-müren-ne бүкүн Айри'ut- Buiru'ut-Tatar irgen-e Ambaqai qahan ökin ökcü [33a] ö'esün ökin-
iye[n] hüdejü otqu bolun Tatar jüyin irgen Amba-
qai qahan-ni bariju Kitad-un Altan qahan-na a[b]-
ču otqui-tur Ambaqai qahan Besütei gü'ün Balaqa-
či e[l]čin-i'er ügülejü ilērün Qabul qahan-mu do-
lo'an kö'üd-ün dumdadu Qutula-da ügülerün harban
kö'üd-ün ditora Qada'an-taisi-da ügüle ke'en
ügülejü ilērün qamuq-un qahan [33b] ulus-un ejen
bolju öki-ben ö'esün hüdeküi-ben nama'ar keset-
kün Tatar irgen-e bariqda'a bi tabun quru'ud-ıyan
kimul tamutala harban quru'ud-ıyan ha'uttala hači
mıpu aburan sorı[t]qum ke'eju ilējü'ü

кн 54. [34a] tere čaq-tur Yisügei-ba'atur O-
қаи-müren-ne šibawulan yabuqı-tur Merkid-ür Yeke-
poıledü Oloqunu'ut irgen-eče öki a[b]ču [34b] e'üs-
neju ayısuqu-yı jolqaju önggeyijü üje'esü öngge
sü bušıtai öki qatu üjeju ger-tür-ıyen qarın
wulju Nekün-taisi aqa-yu'an Darıtai-otčigin
esü
ü-ben uđuritču ireju'üi

qs 55. [35a] gürküi-lü'e Čiledü ayuju ğurdun
nsı
bitu aju'u qubi-yu'an quya inu deletču quburı
nambalı buruqı-lu'a qoyınača inu qurba'ula u-
da'aralduba Čiledü qoši'un qučilis qarıju ter-
gen-dürıyen ireküi-lü'e tende Hö'elün üjin ügü-

lerün tede qurban haran-i uqaba'ü či [35b] čirai
čiray-ača busut büi amin-tur činu gürküi či-
raitan büi amin ele činu bö'esü öljige tutum ö-
kit qara'u tutum qatut büi amin ele činu bö'esü
öki qatu oluyi je či busu nereteyi Hö'elün taki
nereyidüyü je či amin-ıyan qoroq hünür minu hü-
nüsčü yabu ke'en čamča-ban mültüljü [36a] morin
de'ereče naruyitču abkui-lu'a qurba'ula qoši'un
qučilduğu gürčü aisuqu-lu'a čiledü qurdun qubi-
-yin quya inu deletčü juqus duta'aju Onan-müren
ö'ede duta'aba

56. [36b] qurba'ula qoyinača nekejü dolo'an
quburi dabatala hüldejü qariju irejü Hö'elün ü-
jin-i Yisügei-ba'atur [37a] delbege-deče kötöl-
jü Nekün-taısi aqa inu uduritču Dāritai-otčigin
de'ü inu kiligü dergečeju ayisukui-tur Hö'elün
üjin ügülerün aqa minu čiledü

kei ö'ede
kegüliyen keyisümser
ke'er qajar-a
ke'eli-ben ölüsümser büliyi

edö'e ker ele qoyar šibülger-ıyen nikente [37b]
aru de'ere'en o'orču nikente ebürün de'ere'o'orču
nikente uruqšida nikente qoyinaqšida ker ele kijü

odumui kē'et Onan-müren-ni tolkistala hoi jubur
dawuristala yeke dawu-bar uyyılaǵu ayısukui-
-tur Dāritai-ol[t]čigin dergečeǵu yabuǵu ügülerün

teberigü činu

daba'at olon [38a] dababa

uyyıla[q]daqu činu

usut olon ketülbe

qayıla'asu

qarsyıǵu ülü üjegu čimayı

qayibası

qa'ulqa inu ülü olqu čı

sem boli ke'eǵu itqaba Hö'elün üjin-i Yisügei te-
düi ger-düriyen a[b]čıraba Hö'elün üjin-i Yisügei-
-yin a[b]čıraqsan yosun teyimü

57. [39a] Ambaqai qahan-nu Qada'an Qutula
qoyar-i nereyitčü ilēkse'er qamuq Mongqo[l] Tayyi-
či'ut Onan-nu Qorqonaq-jubur quraǵu Qutula-yi qa-
han bolqaba Mongqol-un jırqalang de[b]sen qurımlan
jırqaqu büle'e Qutula-yi qa ergü'et Qoorqonaq-un
Saqlaqar-modun horčın qabırqa-ta qa'ulqa ebüdük-te
ölkek [39b] boltala debsebe

58. Qutula qahan bolu'at Qada'an-taisi qoyar
Tatar irgen-tür morılaba Tatar-un Kötön-baraqqa Ja-
lı-buqa [40a] qoyar-tur harban qurbanta qatqu[l]-

duju Ambaqai qahan-nu ösöl ösön kisal kisan ya-
daba

59. tende Yisügei-ba'atur Tatar-un Temüjin-
üğe Qori-buqa teri'üten [40b] Tatar-i dawulıju
ire'esü tende H8'elün üjin ke'elitei bürün Onan-
-nu Deli'ün-boldaq-a büküi-tür jöb tende Činggis
qahan törejü'üi töreküi-tür bara'un qar-tur-ıyan
ši'a-yin tedüi nödün qatqun törejü'üi Tatar-un
Temüjin-üğe-yi a[b]čıraqsan-tur törebe ke'en Te-
müjin nere ökküi teyimü

60. [41a] Yisügei-ba'atur-un H8'elün üjin-
-eče Temüjin qasar Qaçi'un Temüğe ede dörben kö-
'üt törebe Temülün neretei niken ökin [41b] tö-
rebi Temüjin-ni yisün nasutu büküi-tür Joči-qa-
sar dolo'an nasutu büle'e Qaçi'un-elči tabun na-
sutu büle'e Temüğe-otčigin qunan büle'e Temülün
ölegetei büle'e

61. [42a] Yisügei-ba'atur Temüjin-ni yisün
nasutu büküi-tür H8'elün eke-yin törgüt Olqunu't
irgen-tür naqaču-nar-ača inu öki quyusu ke'en Te-
müjin-ni abu'at yorčiba otkui-tur Čekčer Čiqurğu
qoyar-un ja'ura Onggiradaı Dei-sečen-ni Jolqaba

62. [42b] Dei-sečen ügülerün Yisügei quda ken-
-tür Jorıju ayisula'a ke'ejü'ü Yisügei-ba'atur ü-
gülerün ene kö'ün-ü minu naqaču-nar Olqunu't ir-

gen-tür öki quyusu ke'en [43a] ayisula'a ke'ejü-
'ü Dei-seçen ügülerün ene kö'un çinu nidün-tür-i-
yen qaltu ni'ur-tur-ıyan geretü kö'un büi

63. Yisügei quda bi ene söni Jewüdün Jewü-
dülebe bi çaqan şingqor [43b] naran sara qoyar-
-i atqum nisju irejü qar de'ere minu tu'uba ene
Jewüdün-ıyen gü'un-e ügülerün naran sara-yi
qaraju üjekden büle'e edö'e ene şingqor atquju
abçiraju qar-tur minu tu'uba çaqan bawuba yam-
bar ele sayi üje'ülümü ke'ejü Yisügei quda ene
Jewüdün minu çimayi [44a] ele kö'ü-be'en uduritçu
iregüy-e üjeksen aju'u Jewüdün sayin Jewüdüle-
be ya'un Jewüdün aqu ta Kiyat irgen-ü sülder
irejü ja'acaqşan aju'u

64. [44b] ba Onggirat irgen erte üdür-eçe

je'e-yin jisün

ökin-ü önggeten

ulus ülü temeçet

qaçar qo'a ökid-i

qahan boluqsan-a tanu

qasaq tergen-tür unu'ulju

qara bu'ura kölgeju

qatara'ulju otçu

qatun sa'urin-tur

qantu sa'ulumu ba

ulus irgen ülü temeçet [45a] ba
öngge sayit ökid-iyen
ösgejü öljigetei tergen-tür unu'ulju
öle bu'ura kölgejü
e'üsgejü otçu
ündür sa'urin-tur
öre'ele etēt aa'ülkui ba

erten-eçe Onggirat irgen

qatun qalqatan
ökit öcilten
je'e-yin jisün
ökin-ü öngge-ber

büle'e ba

65. [45b]

nu'un kö'üt manu
nuntuq qarayu
ökin kö'ün manu
öngge üjekdeyü

Yisügei quda ger-tür minu oduya ökin minu üçü-
'ügen büyyü quda üjetügei ke'ejü Dei-seçen ger-tür-
-iyen uduritçu bawülba

66. [46a] öki inu üjebesü ni'ur-tur-ıyan geretei
nidün-tür-ıyen qaltai ökin-i üjejü oyun-tur-ıyan

oro'ulba Temüjin-neče niken nasun yeke harbantai
aǰu'u Börte neretei söni qonoǰu manaqaşı [46b]
öki inu quyubasu Dei-sečen ügüleriñ olonta-wū
quyu'ulǰu ökbesü de'eǰilekdegü čö'ente-wū qu-
yu'ulǰu ökbesü doromǰilaqdaqu ökin gü'ün-nü
Jaya'an töreksen e'üten-tür ötölgü ügei ökin-
-iyen be öksü kö'ün-iyen be gürget-te talbiǰu
o[t] ke'ebe ǰe bolulčaǰu [47a] Yisügei-ba'atur
ügüleriñ kö'ü-ben gürege[t]-te talbisu kö'ü mi-
nu noqay-yača čočimtawu büle'e quda kö'ü mi-
nu noqay-yača bú soči'ul kē'et kötöl morin-i-
yan belge ökčü Temüjin-ni güreget-te talbiǰu ot-
ču

67. [47b] Yisügei-ba'atur ǰa'ura Čekčer-ün
Šira-ke'er-e Tatar irgen qurimlan büküi-tür ǰol-
qaǰu umdāsču qurim-tur anu bawu<1>ba [48a] tede
Tatar tanin aǰu'u Yisügei-Kiyan ire'ei kē'et u-
ridan-u dawuliqdaqsan kegesü-ben duratču oyisu-
ladun quǰırǰu qoro qoliǰu ökči'üi ǰa'ura mawui
otču qurban qonoq yabuǰu ger-tür-iyen gürü'et
mawui bolǰu

68. [48b] Yisügei-ba'atur ügüleriñ dotora
minu mawui büi dergede ken büi ke'eǰü Qongqota-
dai Čaraqa ebügen-ü kö'ün Mönǰlik oyira büi kē-
'esü urıǰu ire'ülǰü ügüleriñ čaqa minu [49a]

Mönglik kö'üt üçügetü büle'e bi kö'ü-ben Temüjin-
-i gürget-te talbiju irerün ja'ura Tatar irgen-
-e oyisulaqda'a bi dotora minu mawui büyyü
üçüget qoçoruqsat de'ü-ner-iyen belbisün bergem-
-iyen asaraq-u-yi či mede kö'ü minu Temüjin-i
ötörken otçu abçu ire čaqa minu Mönglik [49b]
kē'et nökcibe

CHAPITRE II

69. [1a] Yisügei-ba'atur-un üge-yi buši ülü
bolqan Mönglik otçu Dei-sečen-ne ügülerün Yisü-
gei aqa Temüjin-i maši möröljü öre-ben ebedümü Te-
müjin-i abura irebe ke'ejü'ü Dei-sečen ügülerün
guda kö'ü-ben mörölgü bö'esü ottuqai üjejü [1b]
ötör iretuqai ke'ejü Möngli[k] eçige Temüjin-i
a[b]çu irebe

70. tere qabur Ambaqai qahan-nu qatut Örbei
Soqatai jirin yekes-e qajaru inerü qaruxsan-tur
Hö'elün üjin otçu qojit gürçü qojida<u>'uldaju
Hö'elün üjin Örbei Soqatai jirin-e ügüler-ün Yi-
sügei-ba'atur-i [2a] ükübe'ü ke'ejü kö'üd-i minu
yeye ülü bolquy-yaça yekes-ün keşig-eçe bile'ür-
eçe sarqud-aça yekin qojida'ulumui ta üje'et
ideküi ülü sergü'ülün newükün bolbai ta ke'ejü'ü

71. [2b] tere üge-tür Örbei Soqatai jirin
qatut ügülerün

uriju ülü ökteküi mörtei çi
uçıra'asu idegü yosutai çi
güreju ülü öktegü mörtei çi

gürte'esü idegü yosutu či

Ambaqai qahan-ni ükübe'ü či ke'eǰü Hö'elün-ne gürtele eyin ke'ekdeküi bolbi

72. [3a] arqača eden-i ekes kö'üd-i nuntuqtur gēǰü newütkün ta ber bü a[b]ču yabutqun kē'et manaqarši üdür-eče Tayyiči'ud-un Tarqutai-kiriltuq Tödö'en-girte-tan Taiči'ut Onan-müren huru'u gödölbe Hö'elün üǰin-ni ekes kö'üd-i [3b] gēǰü newükderün Qongqotadai Čaraqa ebügen otču itqaqu-tur Tödö'en-girte ügülerün

če'eI usun niduralu'a

čeügen čilawun čewürelü'e

ke'e'et newüǰe'ei Čaraqa ebügen-i ker itqaqu či ke'en qoyinača ĵida-bar ĵo qudus qatquǰu'u

73. [4a] Čaraqa ebügen yaratu bolǰu ger-tür-iyen ireǰü berke kebdeküi-tür Temüǰin üǰere otču'u tende Qongqotadai [4b] Čaraqa ebügen ügülerün sayin ečige-yin činu ğuriyaqdaqsan ulus-i manu bürin-ü ulus a[b]ču newükderün itqaqu bolun eyin kikdebe kēǰü'ü te'ün-tür Temüǰin uyyilla'at qarču yorčiba Hö'elün üǰin gēǰü newükderün tuqlaǰu beye-ber morilaǰu ĵarimut irgen-i i-čugaba tede ber ičugdaqsan [5a] irgen ülü toq-

tan Tayyijī'ud-un qoyinača newüjü'ül

74. Tayyiči'ut aqa de'ü Hö'elün üjin-ni
belbisün-ni kö'üt üçüget [5b] ekes kö'üd-i
nuntuq-tur geǰü newükdeǰü

Hö'elün üjin eme mergen töreǰü

üçüget kö'üd-iyen teǰi'erün

ukitala boqtalaǰu

höǰitala büseleǰü

Onan-müren ö'ede irada güyyiǰü

ölirsün moyilsun temǰü

üdür söni qo'olai teǰi'ebe

sölsütei töreksen üjin eke

sutan kö'üd-iyen [6a] teǰi'erün

čigörsün širō bariǰu südün

čičigina uquǰu teǰi'ebi

eke üjin-nü

qaliyarsun manggirsun-iyar teǰi'e[k]se[t]
kö'üt

qat bolura gürbi

ǰarčintai üjin eke-yin

ǰa'uqasu-bar teǰi'ekset kö'üt

ǰasaqtan sečet bolba

75. [6b] Qo'a üjin-nü

qoqosun manggirsu'ar teji'ekset
qa'uluqa[t] kö'üt
qoyira'ut sayit bolba
eres sayit bolun baraju
erekün omoqun ele boldaba
eke-yü'en teji'eye ke'eldüju
eke Onan-nu ergi de'ere sa'uju [7a]
elgü'ür geügi jasalduju
eremdek jemdek jiqasu
elgüju geügileju
je'ü-ber geügi eke'ülju
Jebüge qadara geügileju
čilüme gubçi'ur huyaju
Jiramut jiqasu ši'uju
jiçi eke-yü'en haçi teji'ebe

76. [7b] niken üdür Temüjin Qasar Bekter
Belgütei dörben qamtu sa'uju geügi tataqui[-tur]
dotoru niken gege'en soqosun oroju'ui Temüjin Qa-
sar qoyar-aça Bekter Belgütei qoyar buliju abuba
Temüjin Qasar qoyar ger-tür ireju üjin eke-de [8a]
ügülerün niken gege'en soqosun geügi ja'uqsan-ı
Bekter Belgütei aqa de'ü qoyar-a buliju abdaba
ba kē'esü üjin eke ügülerün yegü'üje'ei aqa-nar
de'ü-ner yekin teyin kildümü ta

se'üder-eče busu nökör ügel

se'ül-eče busu čiču'a ügel büi bida

Tayyiči'ut aqa de'ü-ye'en qaši'u ker [8b] aburaqun bida ke'eju büküi-tür erte Alan eke-yin tabun kö-üt metü yekin eye üge'un büi ta bütügel ke'ebi.

77. [9a] tendече Temüjin Qasar qoyar ülü ta-
'alan ügülerün öčigen nikente bilji'ür qodoli-
duqsan-i teyin gü buližu abula'a edö'e basa te-
yin gü buliba qamtu ker alduqun bida kē'et e'ü-
ten o'orču qarču yorčiba [9b] Bekter hulqun de-
'ere širqa aqtatan yisün mori qaražu sa'u büküi-
-tür Temüjin ümereče daldatču Qasar emüneče dal-
datču sumu-ban salbažu gürküi-tür Bekter üje'et
ügülerün Tayyiči'ut aqa de'ü-yin qaši'un dawusun
yadan hači ken-e aburan čidaqun-u ke'eju büküi-
tür [10a] namayi yekin nidün-ü surmusun aman-u
qaqasun bolqamui ta

se'üder-eče busu nökör ügel

se'üleče busu čiču'a ügel-tür

yekin teyin setkibe ta qolumta minu bü bürelgetkün
Belgütey-yi bü tebčitkün ke'e'et jabilan sa'užu
güličebe Temüjin Qasar qoyar emüneče ümereče öter-
melejü [10b] otba

78. [11a] ger-tür irejü orokui-lu'a üjin e-

ke qoyar kö'üked-ü'en čirai uqažu ügülerün baraq-
sat

qala'un-ača minu qalat qarurun

qar-duriyan qara nödüñ qatqun töreligi
ene

qarbisu-ban qažaqu qasar noqai metü

qada-tur [11b] dobtulqu qablan metü

a'ur-ıyan darun yadaqu aralan metü

amidu jalgisu keğı manggus metü

se'üder-tür-ıyen dobtulqu şingqor metü

sem-ıyer jalgiqu čuraqa metü

botoqan-ıyan borbi qažaqu bu'ura metü

boroqan-tur şıqaqu čino metü

kö'üd-ıyen gelin yadažu

kö'üd-ıyen ideğı [12a] anggır metü

kebdeşi-ıyen künde'esü ömergü čö'ebč
metü

barıžu ülü sa'araqu bars metü

balanut dobtulqu barus [sic] metü
bars

se'üder-eče busu nökör ügei-tür

se'ül-eče busu čiču'a ügei-tür

Tayyiči'ut aqa de'ü-yin qaşı'un dawusun yadan

büküi-tür hači ken-e aburaqun-u [12b]-ke'ežu büküi-

-tür ker aya ke'en kıldümüi ta ke'en kö'üd-ıyen

ga'učin üges qadalun
ötögüs üges orkidun
maši mawulabi

79. [13a] tedüi atala Tayyiçi'ud-un Tarqutai-
-kiriltuq turqa'ud-ıyan [13b] uduritçu

qoluqat qo'oǰıǰı'u

şilüget şiberiǰı'ü

ke'en ireǰı'üi ayuǰı ekes kö'üt aqa-nar de'ü-ner
şıǰıui hoi-tur qorqolaǰı Belgütei mudut ququru
tatalaǰı şibe'e bariǰı Qasar qarbulalduǰı Qaçi'un
Temüge Temülün qurban-i ĵaba ĵa'ura dürüǰı bulqal-
dun büküi-tür Tayyiçi'ut unǰıǰı [14a] ügüleriün
aqa-ban Temüǰin-i ilē busud-i tanu kere[k] ügei
ke'en unǰı[q]daǰı Temüǰin-i morila'ulǰı buru'ut-
qan hoi-tur duta'aǰı otkuy-yi Tayyiçi'ut üǰeǰı
hüldeǰı Tergüne-ündür-ün şıǰıui-dur şırquǰı oro-
basu Tayyiçi'ut oron yadaǰı şıǰıui-dur horçin
sakiǰı

80. [15a] Temüǰin şıǰıui dotora qurban qo-
noǰı qarşu ke'en mori-yan kötolǰı ayısuǰıui-tur
morin-aça eme'e[1] inu mültüreǰı qoçorçu'u qariǰı
üǰe'esü eme'el kömüldürgelekse'er olangla[q]sa-
'ar mültüreǰı qoçorçu'u olang çi boltuqai kömül-
dürge basa ker mültüregü büle'e tenggeri i[t]qan
[15b] aqu-yü ke'eǰı qariǰı basa qurban qonoba ba-

sa qarču ayisukui-tur šikuy-yin amasar-a qošli[q]-
-un tedüi çaqān gürü amasar-a bö[k]len unaju'u
tenggeri itqan aqu-yü ke'eju qariju basa qurban
qonoba basa yisün qonoq ide'er ügei aju nere ügei
ker ükü[k]deküi qarsu ke'eju [16a] tere amasar
böklen unaqsan qošliq-un tedüi çaqān gürü horčin
qarbasu ülü bolqu modud-i sumuči kituqā<i>r-ıyan
hoqtori'at mori-yan qaltari'ulu'at qarqul-lu'a
Tayyiči'ut sakiju aju'u bariju abču otba

81. [16b] Temüjin-i Tarqutai-kiriltuq a[b]-
ču otču ulus irgen [17a]-düriyen jasaqlaju ayil-
tur niken qono'ulun qono'ulun bitü'ülün yabu-
qui-tur jun-u teri'ün sara-yin harban jirwa'an-a
hula'an tergel üdür Tayyiči'ut Onan-mu ergi de-
'ere qurimlalduju naran šingge'esü tarqaba Temü-
jin-i tere qurim-tur gelbüre kö'ün gü'ün abčiraju
büle'e qurim-un [17b] haran-i tarq'ulun tere gel-
büre kö'ün-eče buqa'u tataju abču heki inu niken-
te deledü'et güyijü Onan-mu tün dotora kebte'e-
sü üjekdegü ke'eju usun-u qarki-tur gedergü keb-
deju buqa'u-ban usun huru'u urusqan ni'ur ile keb-
debe

82. [18a] tere aldaqsan gü'ün yeke dawu-
-bar bariya gü'ün aldaba [18b] ke'en qayilaqul-
-tur tarqaqsat Tayyiči'ut quriju ireju üdür metü

sara'ur-a Onan-nu tün-ni bederebe qarki-tur kekte-
jü bükiy-yi Suldus-un Sorqan-şıra jö[b] da'ariju
üfejü ügülerün jö[b] ele eyimü arqatu-yin tula

nidün-düriyen qaltu
ni'ur-tur-ıyan geretü

ke'en [19a] Tayyiçi'ut aqa de'ü-de'en teyin ele
naitaqdan aju'u çi teyin gü ke[b]te ülü ja'auq
bi kē'et nökcibe basa qarın bedereye ke'eldüküi-
-tür Sorqan-şıra ügülerün mün mün mör-i'erēn ese
üjeksēn qaĵar-ıyan üje'et qarın bedereye ke'ebe
je gü ke'eldübe mün mün mör-ıyer qarın [19b]
bederejü basa Sorqan-şıra da'ariju ügülerün aqa
e'ü çinu ama'an şidü-ben bile'üden ayısu teyin
pe[b]te qada'uĵi gü kē'et nökcibe

83. [20a] basa qarın bedereye ke'eldüküi-
-tür Sorqan-şıra basa ügülerün Tayyiçi'ut kö'üt
a gege'en çaqa'an üdür gü[b]çin gü'ü aldaba edö'e
arangküi söni ker olqun bida basa mün mün mör-
ıyer [20b] ese üje[k]sen qaĵar-ıyan üje'et qa-
rın bedere'et tarqaĵu manaqar üdür çi'ulju eri-
ye qa'a otqu tere buqa'utu gü'ün ke'ebe je ke-
e[1]düjü qarın bederejü Sorqan-şıra basa da'a-
riju ügülerün edüi bedere'et qariju manaqar e-
riye ke'eldübe edö'e mani [21a] tarqa'ulun ba-

raju eke-ben de'ü-ner-iyen erin ot namayi üje-
be ke'en gü'ün-e üjekde'esü üjekdebe ke'en bü
kelele kē'et nökcibe

84. [21b] ani tarqa'ulun baraju dotora-
-ban setkiju öcigen ayil bitü'ülju qono'ulku-
-tur Sorqan-şira-yin ger-tür qonobasu Ćimbal Ći-
lawun qoyar kö'üt inu örö jirüge-ben ebetcü
[22a] söni namayi üjeju buqa'u minu a[b]ču su-
lalaju qono'a'ululāi edö'e basa Sorqan-şira na-
mayi üjeju ülü ja'an nökcin aba edö'e mün kü te-
de namayi aburamu je ke'eju Sorqan-şira-yin ger
erin Onan-müren huru'u yorçiba

85. [22b] ger-ün belge sün tüsüre'et esüg-
-iyen söni-de üdür çayitala bilekü büle'e te-
re belge sonosçu yabubasu büle'ür-ün dawu [23a]
sonosçu gürcü ger-tür inu orobasu Sorqan-şira
eke-ben de'ü-ner-iyen erin ot ese'ü keleli'e bi
yekin irebe Ći keebe Ćimbal Ćilawun qoyar kö'üt
inu ügülerün şibawuqan-ı turumtai buta-tur qor-
qobasu buta aburaju'ui edö'e bidan-tur ireksen-
-ı yekin teyin ke'emü Ći ke'en [23b] eçige-yü'en
üge ülü ta'alan buqa'u imi çučalju qal-tur tü-
leju qoyitu nungqasutu tergen-tür unu'ulju qa-
da'an neretei döyyi-ben amitu gü'ün-e bü kelele
ke'eju asara'ulba

86. [24a] qutu'ar üdür gü'ün ni'uba je ke'eldü-
jü ö'er ja'ura [24b] nengjileldüye ke'eldüjü neng-
jileldübe Sorqan-šira-yin ger-tür tergen-tür iseri-yin
doro gürtele nengji¹jü qoyitu nungqasutu tergen-tür u-
nuju amasar-a büküi nungqasu tatala¹ju köl-tür gür-
küi-tür Sorqan-šira ene basa eyimü qala'un-a nungqa-
sun dotora ker da'usqu [25a] kē'esü nengji'ülsün ba-
wuju yorçiba

87. [25a] nengji'ül-i oduqsan-u qoyina Sor-
qan-šira ügüleriün [25b] namayi hünüsü'er keyis-
gen aldaba edö'e eke-ben de'ü-ner-iyen erin ot
ke'e¹jü aman çaqa'an eremük qulaqçin-i unu'ulju
tel quriqan bolqaju gö'ür nambuqa jasa¹ju eme'el
flü ögün kete ülü ögün numu ökçü qoyar sumu ök-
ke tedüi jasa¹ju ilēbe

88. [26a] Temüjin teyin odu'at šibe'elejü
di orqolaqsan qajar-duriyan görçü ebesün-ü alurqai-
bar Onan [26b]-müren ö'ede möçgi¹jü höröneče Ki-
purqa-qoroqan oroju iren aju'u tere ö'ede möç-
is'et Kimurqa-qoroqan-nu Beder-qoši'un-u Qorçu-
qai-boldaqa-a büküi-tür jolqalduba

89. [27a] tende neyisüldüjü otçu Burqan-qal-
dun-u ebür-e Gürelgü dotora Senggür-qoroqan-u Qa-
ra-jirügen-ü Kökö-na'ur nuntuqla¹ju akui-tur tar-
baqat küçügür ala¹ju iden büle'e

90. [27b] niken üdür širqa aqtatan naiman
mori[t] ger-ün dergede bayıju bükü-yi de'erme ire-
ju üfetele de'ermetču yorčiba yabuqat üjeju
qoçorba Belgütei oqodur [28a] dargi qongqor-i
unuju tarbaqaçılara otçu büle'e üdeši naran šing-
gexsenü qoyına Belgütei dargi oqodur qongqor-tur
tarbaqat açıju niqsaqalçatala yabuqan kötö[1]-
ju irebe širqa aqtatan-i de'erme a[b]ču otba
ke'esü Belgütei ügülerün bi nekesü ke'ebe [28b]
Qasar ügülerün či ülü čidaqu bi nekesü ke'ebe Te-
müjin ügülerün ta ülü čidaqu bi nekesü ke'eju
dargi qongqor-i Temüjin unuju širqa aqtatan-i e-
besün-ü alurqai-bar möçgiju qurban qonoju mana-
qar erte mör-tür olon adu'un-tur niken gürümele
kö'ün gi'ün [29a] ge'ü sa'an aqu-yi jolqaju
širqa aqtatan-i surabasu tere kö'ün ügülerün e-
ne manaqar naran urququ-yin urida širqa aqtatan
naiman mori[t] e'über hü[l]deju yorčiba mör imu
bi ja'aju öksü ke'et oqodur qongqor-i talbi'ulju
Temüjin-ne oroq šingqula-yi unu'ulba [29b] mün
ö'esün qurdun qubi-yi unuba ger-düriyen ba ülü
odun nambuqa sa'ulqa-ban ke'er-e buquju talbiba
nökor či bürün maši mungtaniju ayisuaju'u ere-
-yin mung niken büi je bi čima-tur nököçesü eçi-
ge minu Naqu-bayyan ke'ekdeyu bi qaqça kö'ün inu

bi Bo'orču [30a] neretü büi ke'e'et širqa a[q]-
tatan-u mör-iyer inu möçgiŷü qurban qonoŷu üdeši
naran quburi tašin büküi-tür niken güriyen irgen-
-tür gürbe širqa aqtatan naiman morit[t] tere yeke
giri'en-ü kiŷa'ar-a ebesülen bayyıŷu büküy-yi
üjebe Temüŷin ügülerün nököř či ende Bayyi [30b]
bi širqa aqtatan tede büi hü[l]deŷü qarsuqai
ke'ebe Bo'orču ügülerün nököřesü ke'en irele'e
bi ende yekin bayyıqu kē'et qamtu do[b]tulŷu o-
ro'a[t] širqa aqtatan-i hildeŷü qarba

91. [32a] qoyınaça haran ubur subur neke-
ŷü ayısu niken çaqa'an moritu gü'ün u'urqa ba-
riŷu qaçça'ar küyyiçeŷü ayısu Bo'orču ügülerün
nököř numu sumu nada-aça bi qarbulaldusu ke'ebe Te-
müŷin ügülerün minu tula či erüste'üjei bi qar-
bulaldusu ke'eŷü esergü qarin qarbulalduba [32b]
tere çaqa'an moritu gü'ün u'urqa-bar-ıyan dokiŷu
bayyiba qoyıtus nököř küyyiçeŷü irebe naran ŷing-
geŷü otba dü'üşin bolŷu ayısu qoyıtu tede haran
baru'an boldaŷu bayyıŷu qoçorba

92. [33a] tere söni düli'et qurban üdür
qurban söni düliŷü gürbe Temüŷin ügülerün nököř
bi çimadaça anggıda ede morid-ıyan [33b] abqu'ü
büle'e qubiyalduya kedüy-yi a[b]qu ke'emü ke'ebe

Bo'orču ügülerün bi sayın nökör-i čimayi mungtani-
ju ayısu ke'en sayın nökör-e tusa bolsu ke'en nö-
köčeju irebe bi olja-yü ke'eju a[b]qu bi ečige mi-
nu Naqu-bayyan naretü büyyü Naqu-bayyan-u qačqa
kö'ün inu bi büyyü ečige-yin minu [34a] ju'e[k]sen
nada tügetele büyyü bi ülü a[b]qu tusa boluqsan
minu ya'un tusa bolqu ülü a[b]qu ke'ebe

93. [34b] Naqu-bayyan-u ger-tür gürbe Naqu-
-bayyan kö'ü-ben Bo'orču-yi ja[b]lqaju nısun
nilbusu-bar aju'u genete gürteju kö'ü-ben üjeju
nikente uyyılauu nikente dongqodumu kö'ün inu Bo-
'orču ügülerün ya'un bolba sayın nökör mungtani-
ju [35a] ayısun aju'u nököčeju odula'a bi edö'e
irebe kö'et ha'ulju otču ke'er-e buquqsan nambuqa
sa'ulqa-ban ačıraba Temüjin-ne tel qurıqan alaju
günesü ögü'et nambuqa de'ürge jasaju günesüle'ül-
be Naqu-bayyan ügülerün qoyar jalas'us büi ta ü-
jeldüktüt mono qoyına bü te[b]čildü[k]tüt [35b]
ke'ebe Temüjin otču qurban söni qurban üdür
yorčiju Senggür-qoroqan-a ger-tür-ıyen gürbe
Hö'elün eke Qasar ki'et de'ü-ner inu herüju a-
ju üjeju bayasba

94. [36b] tendeče Temüjin Be[l]gütei qe-
yar Del-sečen-nü Börte üjin-i yısün nasatu büküi-
tür üjeju irekse'er qaqačaju büle'e Kelüren-müren

huru'u erin otba Će[k]ĉer Ćiqurqu qoyar-un ja'u-
 ra Dei-seĉen Onggira[t] tende aju'u Dei-seĉen Te-
 mŭjin-i ŭjeju maŝi yeke bayasĉu ŭgŭlerŭn Tayyĉi-
 'ut aqa de'ŭ [37a] ĉinu naitamu ke'en medeju ma-
 ŝi herŭju ĉökŭle'e'i aran ŭjebe je ĉimayi ke'et
 Bŭrte ŭjin-i neyile'ŭle'et e'ŭsgebe e'ŭsgeŭn
 ayisurun Dei-seĉen ja'ura Kelŭren-ŭ Uraq-ĉŭl nŭ-
 -daĉa qariba gergei inu Bŭrte ŭjin-ŭ eke ĉotan
 neretei bŭliyi ĉotan ŭki-yen hŭdeju Gŭrelgŭ [37b]
 dotora Senggŭr-qoroqan-a bŭkŭi-tŭr gŭrgeju i-
 rebe

95. [38a] ĉotan-ni qari'ulu'at Belgŭtey-yi
 Bo'orĉu-yi nŭkŭĉeye ke'en urŭju ilēbe Bo'orĉu
 Be[l]gŭtey-yi gŭrge'ŭlŭ'et eĉige-dŭriyen ŭlŭ ke-
 belen

Bo bŭgŭtŭr qongqor-i unu'at
 boro ŭrmŭge-ben bŭktŭrŭ'et

Belgŭtei-lŭ'e irebe tere [38b] nŭkŭĉekse'er nŭ-
 Beĉekŭi yosun teyimŭ

96. Senggŭr-qoroqan-aĉa newŭju Kelŭren-mŭren-
 qŭ teri'ŭn Bŭrgi [39a] ergi-de nuntuqlan bawuju
 ĉotan eke-yin ŝitkŭl ke'en qara buluqan daqu
 abĉiraju bŭle'e tere daqu-yi Temŭjin Qasar
 Belgŭtei qurban a[b]ĉu otĉu erte ŭdŭr Yisŭgei

qan ečige-lü'e Kere'it irgen-ü Ong qan anda ke'el-
düksen aju'u ečige-lü'e minu anda ke'eldüksen [39b]
ečige metü büi je ke'en Ong qan-i Tu'ula-yin qa-
ra tün-ne büyyü ke'en medejü otba Ong qan-tur Te-
müjin gürčü ügülerin erte üdür ečige-lü'e minu an-
da ke'eldüksen aju'u ečige gü metü büyyü je ke'eju
gergei bawülju emägel Čimada a[b]čiraba ke'en bu-
luqan daqu ökbe [40a] Ong qan maši bayasču ügüle-
rün

qara buluqan daqu-yin qari'u

qaqaçaqsan ulus-i činu qamtutqajju
öksü

buluqan daqu-yin qari'u

butaraqsan ulus-i činu bügütke|
däjü öksü

bököre-yin bökse-tür

čekere-yin če'eji-tür aduqal

ke'ebe

97. [41a] tendeče qariju Bürgi ergi-de бүкii-
-tür Burqan-qaldun-ača Uriangqadai gü'ün Jarči-
'udai ebügen kü'ürge-ben ürčü Jelme neretü kö'ün-
-iyen udaritču ireju Jarči'udai [41b] ügülerin O-
nan-mu Deli'ün-boldaqa-a бүкii-tür Temüjin-i törö-
küi-tür buluqan nelkei ögüle'e bi ene kö'ü-ben
Jelme-yi ögüle'e gü bi üçügen ke'en abču odula'a

edö'e Jelme-yi eme'el-iyen toqu'ul e'üde'en negü-
'ül ke'eju ö[k]be

98. [42a] Kelüren-müren-nü teri'ün-e Bürgi
ergi-de bawuju büküi-tür niken manaqar erde ge-
rel şiral üdür geyin büküi-tür [42b] Hö'elün
eke-yin ger dotora gödölküi Qo'a[q]çin emegen bos-
çu ügüleriün eke eke öter bos qajar derbelümüi tü-
büri'ün sonostamu Jalqamşıqtan Tayyıcı'u[t] ayisun
aqun-ü eke öter bos ke'ebi

99. [43a] Hö'elün eke ügüleriün kö'üd-i öter
seri'ülütkün kē'et Hö'elün eke öter gü bosbi Te-
müjin-tan kö'üt öterlen gü bosu'at morid-iyen ba-
riju Temüjin niken mori unuba Hö'elün eke niken
mori unuba Qasar [43b] niken mori unuba Qaçi'un
niken mori unuba Temüge-otçigin niken mori unuba
Belgütei niken mori unuba Bo'urçu niken mori unu-
ba Jelme niken mori unuba Temülün-ni Hö'elün eke
ebür-tür-iyen de'ürbe niken mori kötöl Jasaba Bör-
te üjin-e mori dutaba

100. [44a] Temüjin aqa-nar de'ü-ner morila-
ju erte bö'et(e) Burqan jük qarba Qo'aqçin emegen
Börte üjin-i ni'usu ke'en [44b] böken qara'utai
tergen-tür unu'ulju bö'ere alağ hüker kö[l]ju
Tengge[k]-qoroqan ö'ede gödölju ayisun büküi-tür
herü baru-da üdür geyin büküi-tür esergün-eçe

čerik haran qataraju hergiju gürčü ireju ya'un
gü'ün či ke'en hasaqba Qo'a[q]čin emegen [45a]
ügülerün bi Temüjin-ü'ei büi yeke ger-tür qonin
kırqara irele'e ger-tür-iyen qariju ayıdı ke'ebi
tendeče ügülerün Temüjin ger-tür büyyü'ü ger ke-
ji'e büyyü ke'ebi Qo'aqčin emegen ügülerün ger
či oyıra büyyü Temüjin-i büküy-yi ügei ese uqabi
qoyınača [45b] bosu'at irebi bi ke'ebi

101. [46a] tede čeri'üt tedüi qataraba Qo-
'aqčin emegen bö'ere alağ hüker-iyen deledü'et ö-
terlen ne'üğü bolun tergen-ü tenggeli ququs otba
tenggeli-ben ququra[q]daju yabuqad-iyar hoi-tur
güyyijü oroya ke'eldün büküi-tür [46b] daruča
müt čeri'üt Belgütey-yin eke-yi sundula'ulju qoyar
köl inu čerbegelje'ülju qadaraju gürčü ire'e[t]
ene tergen dotora ya'un te'eju amu ke'ebe Qo'aqčin
emegen ügülerün unqasun te'eju amu ke'ebi tede če-
ri'-üd-ün aqa-nar inu ügülerün de'ü-ner kö'üd-iyen
[47a] bawuju üjetkün ke'ebe de'ü-ner kö'üt inu ba-
wuju qa'atai tergen-ü qa'alqa abkui-lu'a dotora
qatuqje [1] gü'ün sa'uju imayi tergen-eče čirčü
bawulju Qo'aqčin jirin-i sundula'ulju abu'at Te-
müjin-ü qoyınača ebesün-ü alurqal-bar mö[č]giju
Burqan jük [47b] qarba

102. [48a] Temüjin-ü qoyınača Burqan-qal-

dun-ni qurbanta quči'ulju erisün yadaba eyin teyin
bulji'asu ümbü şibar berke hoi inu čatqulang mo-
qay-ya şirqu'asu ülü bolqu berke şıkuı qoyınača
inu daqaju erisün yadaju'ui [48b] tede qurban Mer-
kit aju'u Uduyit-Merkid-ün Toqto'a Uwas-Merkid-ün
Dayır-usun Qa'at-Merkid-ün Qa'ataı-darmala ede qur-
ban Merkit erten-ü Hö'elün eke-yı Čiledü-dača bu-
lıju abtala'at ke'en edö'e tere ösöl ösön ire[k]-
se[t] aju'u tede Merkit ügüle[l]dürün Hö'elün-mü
hači aburan [49a] edö'e emes-i amı abuba hači-
-yan aburaba bida ke'eldüju Burqan-qaldun-nača
bawuju geyit-tür-ıyen aııraba

-2. 103. [49b] Temüjin tede qurban Merkit ma-
pıt geyit-tür-ıyen aııraba-yü bükčü'ü amı ke'en
selgütei Bo'orču Jelme qurban-i [50a] Merkid-ün
ııyınača uqa'u-ta qurban qonoq daqa'ulju Merkid-i
ngke'ülju Temüjin Burqan de'ereče bawuju eb-
'ü-ben mö'eletčü ügülerin Qo'aqčın eke-yı

solongqa bolju

sonosqu-yin tula

ünen bolju

üjegü-yin tula

büdüın beye'en buru'udun

bugıya morıtu

buqu-yin horum horumlaju [50b]

burqasun ger gerlen

Burqan de'ere qarula'a

Burqan-qaldun-a

bö'esün-ü tedüi amin-ıyan

bulji'uldaba bi

qaqçaqan amin-ıyan qayıralan

qaqça moritu

qandaqay-yin horum horumlaju

qalqasun ger gerlen

Qaldun de'ere qarula'a bi

Qaldun-burqan-a

qarça-yin tedüi amin-ıyan [51a]

qalqalaqdaba je bi

maši ayu'uldaba bi Burqan-qaldun-i manaqar büri m

liyasuqai üdür büri öčisügei uruq-un uruq mimu uq

tuqai ke'en naran esergü büse-ben güju'un-düriyen

erigeleju maqalai-ban qar-tur-ıyan se'ejiqeleju

qar-ıyan ebce'un-düriyen mö'ele[t]čü naran [juk]

yisunte sögö[t]čü saçuli öči'üli ö[k]be

CHAPITRE III

104. [1a] tedüi keleleju Temüjin Qasar Bel-
gütei qurban Kereyid-ün To'oril Ong qan-tur Tu'ula-
-müren-nü Qara tün-ne büküi-tür otçu ügülerün
qurban Merkit-te genen büküi-tür ireju eme kö'ü-
-ben dauliju a[b]daba qan eçige minu eme kö'ü [1b]
aburaju öktügel ke'en irebe ba ke'ebe tere üge-
-yin qari'u To'oril Ong qan ügülerün bi nidoni
çimada ese'ü ügülele'e buluqan daqu nada a[b]-
çirarun eçige-yin çaq-un anda ke'eldüksen eçige
metü büyyü je ke'en emüsgekte'esü tende bi ügü-
lerün

buluqan daqu-yin qari'u

butaraqsan ulus-1 çinu [2a]

bügütgeldüju öksü

qara buluqan daqu-yin qari'u

qaqaçaqsan ulus-1 çinu

qamtutqalduju öksü

ke'en

čekerey-yin če'eji-tür atuqai

bökörey-yin bökse-tür atuqai

ese'ü ke'ela'e bi edö'e tere üge-dürriyen gürün

buluqan daqu-yin qari'u

bügüde Merkid-i büreltele

Börte üjin-i činu aburaju [2b]
öksü bi

qara buluqan daqu-yin qari'u

qamuq Merkid-i qa[l]tačiju

qatun Börte-yi činu

qari'ulju abčiraya bida

či Jamuqa de'ü-de kelen kijü ilē Jamuqa de'ü Qor-
qonaq-žubur-a büi je bi endeče qoyar tümet morila-
su bara'un qar bolun Jamuqa de'ü qoyar tümet bolju
wün qar bolun morilataraqai [3a] bidanu bolja'an Jamu
qa-dača boltaraqai ke'ebe

105. [3b] Temüjin Qasar Belgütei qurban To'c
ril qan-nača qariju ger-tür-iyen gürcü Temüjin Ja-
muqa-tur Qasar Belgütei qoyar-i ilērün Jamuqa anda-
ügüle ke'en ügüleju ilērün [4a] qurban Merkit-te
ireju

oro-ban hoqtörqu bolqalq]da'a bi

önör nikente busut-ü bida

ösöl-iyen ker ösökün
ebür-iyen hentülde'e bi
heligen-ü uru[q] busut-u bida
haçi-ıyan ker haçılaqun bida

ke'eju ilebe Jamuqa anda-da ügüleju ileksen üge edii
basa Kereyid-ün [4b] To'oril qan-nu ügüleksen üges-i
Jamuqa-da ügüleju ilerün erde üdür Yisügei qan eçige-
-de minu tusa sayı kıkdeksen-i setkiju nököçesü bi
qoyar tümet bolju bara'un qar bolun morilasu Jamuqa
de'ü-de keleleju ilē Jamuqa de'ü qoyar tümet morila-
tuqai qamtutqu bolja'an [5a] Jamuqa de'ü-deçe boltu-
qai ke'ebe ede üges-i da'usqan baraju Jamuqa ügülerün
Temüjin anda-yi

oro ho[q]torqu bolba ke'en medeju
örö minu ebetbe
ebür hemterebe ke'en medeju
helige minu ebetbe
ösöl-iyen ösön
Uduyt-Merkid-i ülütkeju
üjin Börte-yen aburaya [5b]
haçi-ıyan aburan
qamuq Qa'at-Merkid-i qaltaçiju
qatun Börte-yü'en
qari'ulun aburaya edö'e tere
gölme dabäikui-tur
kö'ürge-yin dawu bolqaju

kökidek Toqto'a Bu'ura-ke'er-e büi
Je
dabçitu qor darbaljaqui-tur
dayyijilqöi Dayyir-usun
edö'e Orqon Selengge qoyar-un Talqun[6a]-aral-a büi
Je

qamqa'ulsun keyyisküi-tür
qara hoi temeçekçi
Qa'atai-darmala edö'e
Qaraji-ke'er-e büi Je
edö'e bida dötelen Kilqo-müren-ni kinggüs
saqal bayyan esen atuqai
sal huyaju oroya
tere kökidek Toqto'a-yin

erüge de'ere inu orojü
erkin e'ede inu
embürü [6b] da'ariju
eme kö'ün inu
eçülteze hawuluya
qutuq e'ede inu
ququru da'ariju
qotola ulus-1 inu
qo'osun boltala hawuluya

106. [7b] Jamuqa basa ügülerün Temüjin anda
To'oril qan aqa qoyar-a ügüle ke'en ügülerün bi
bürün

qara'atu tuk-ıyan saçuba bi
qara buqa-yin arasun-nıyar
bürıksen bürkıren büküi
dawutu kö'ürge-ben deletbe bi
qara qurdun-ıyan unuba bi
qatangqu de'el-ıyen emüsbe bi
qatan jıda-ban [8a] barıba bi
qatqurasutu sumun-ıyan onolaba bi
Qa'at-Merkit-tür qatqu[l]dun morılaya

bö'et ke'en ügüle

urtu qara'atu tuk-ıyan saçuba bi
hüker-ün arasu-bar bürıksen
ötken dawutu kö'ürge-ben deletbe bi
oroq qurdun-ıyan unuba bi
hüdesütü quyag-ıyan emüsbe bi [8b]
onggitu üldü-be'en barıba bi
onotu sumun-ıyan onolaba bi
Uduyt-Merkit-tür üküldüye

bö'et ke'en ügüle To'orıl qan aqa morıların Bur-
qan-qaldun-u ebür-ıyer Temüjin anda-yi da'arı'at
irejü Onan-müren-nü teri'ün-e Botoqan-bo'orji-da
boljalduya endeçe [9a] morıların Onan-müren ö'ede
anda-yin ulus ende büi anda-yin ulus-aça nıken

tümen bi endeçe niken tümen qoyar tümen bolju Onan-müren ö'ede otçu Botoqan-bo'orji-da boljal qajar-a neyileldüye ke'en ügüleju ilēbe

107. [9b] Jamuqa-yin ede üges imu Qasar Belgütei qoyar ireju Temüjin-e ügüleju To'oril qan-na ke'en [10a] gürgebe To'oril qan Jamuqa-yin ede üges gürge'ülü'et qoyar tüme[t] morilaba To'oril qan morilarun Burqan-qaldun-u ebür Kelüren-ü Bürgi ergi Jorin ayişi ke'en Temüjin Bürgi ergi-de bürün mör-tür büi ke'en Jayılan Tünggelik ö'ede newüju Tana-qorqon-a [10b] Burqan-qaldun-u ebür bawuju Temüjin tendече çerik e'üsgeju To'oril qan niken tümen To'oril qan-nu de'ü Jaqa-gambu niken tümen qoyar tüme(n)d-iyer Kimurqa-qorqon-u Ayil-qaraqana-da bawuju büküi-tür neyilen bawubai

108. [11b] Temüjin To'oril qan Jaqa-gambu qurban qamtutçu tendече gödö[1]ju Onan-nu teri'ün Botoqan-bo'orji-da gürbesü Jamuqa boljal qajar-a qurban üdür urida gürçü'üi Jamuqa ede Temüjin To'oril Jaqa-gambu-tan-u çeri'üd-i üje'e[t] Jamuqa qoyar tümet çeri'üd-iyen [12a] Jasaju bayiju'ui ede ber Temüjin To'oril qan Jaqa-gambu-tan çeri'üd-iyen Jasa'at gü gürülçeju jiçi tanilduju Jamuqa ügülerün

boro'an ber bolu'asu

boljāl-tur

qura ber bolu'asu

qural-tur bü qojıdaya

ese'ü ke'eldüle'ei bida Mongqol je andaqartan [12b]
busut-ü

je-deče qojıdaqsan-i

jerge-deče qarqaya

ke'eldüle'ei ke'ebe Jamuqa-yın üge-tür To'orıl
qan ügülerin boljāl qajar-a qurban üdür qojıt
bayyiba ke'en qodulaqu-yi čimarlaqu-yi Jamuqa
de'ü medetügei ke'ebe boljāl-un čimar edüi ügülel-
üju
qı

109. [13b] Botoqan-bo'orjin-ača gödöljü Kil-
dö-müren-ne gürčü sal huyaju ketülü'et Bu'ura-ke'er-
e Toqto'a-beki-yin

erüge de'ereče

erkin e'ede

embürü da'arin oroju

eme kö'ü inu ečültele dauliba

qudu[q] e'ede inu

ququru da'ariju

qotola ulus inu [14a]

Toqto'a-beki-yi kebte'e bö'etele gürgü-yi Kilqo-
 -müren-ne bükün jıqaçın buluqaçın görö'ülçin
 talbıqsat dayın ayışı ke'en söni dülin kelen gür-
 gen otçu'ui tere kelen gürge'ülü'et Toqto'a Uwas-
 -Merkid-ün Dayyır-usun qoyar qamtutçu Selengge hu-
 ru'u Barqujin [14b] oron cö'en beyes-iyen duta'an
 buru'utçu'ui

110. [15a] Merkid-ün ulus Selengge huru'u
 söni-de dürbeju yabuqui-tur bidan-u çeri'ü[t]
 dürbeju yabuqun Merkid-i söni-de gü daručaju
 dawulin talan yabuqui-tur Temüjin dürbeju ayısu-
 qun irgen-tür Börte Börte ke'en unğıju yabuqui-
 -tur uçıraju [15b] Börte üjin tede dürbekin ir-
 gen-tür büju'üi Temüjin-ü dawu sonosçu taniju
 tergen-eçe bawu'a[t] güyyıju ireju Börte üjin
 Qo'a[q]çin jirin Temüjin-ü jilu'a çilbur söni
 taniju bariju'ui sara'ur büle'e je'esü Börte ü-
 jin-i taniju teberildün tusulçaba [16a] tendeçe
 Temüjin To'oril qan Jamuqa anda qo-ay-a mün söni
 bö'et ügüleju ilērün erigü kereg-iyen olba bi sö-
 ni bü düliye ende bawuya bida ke'eju ilēbe Merkid-
 -ün ulus dürbeju ayısukuy-yi söni-de sandurçu
 ayısukui ja'ura mün tende bawuju qonobai [16b]

Börte üjin-i teyin Jolqaldıju Merkit irgen-eçe a-
buraqsan yosun eyimü

111. [17a] türün urıda Uduyt-Merkid-ün Toq-
to'a-beki Uwas-Merkid-ün Dayyir-usun Qa'atai-dar-
mala ede qurban [17b] Merkit qurban Ja'ut haran
üdür-ün erte Toqto'a-beki-yin de'ü Yeke-čiledü-de-
če Yisügei-ba'atur-a Hö'elün eke-yi bulıju abtalai
ke'en te'ün-i ösön hačiran otču'ui Temüjin-i Burqan-
-qaldun-ni qurbanta quči'ulkuı-tur Börte üjin-i
tende erüsčü Čiledü-yin de'ü [18a] Čilger-bökö-
-de asara'uluqsan aju'u tere asaraqsan(n)'ar aju
Čilger-bökö dayyijıju qarurun ügülerün

qara kere'e

qalısü körisü idegü Jaya'atu bö'etele

qalawun tokura'un-i idesü ke'en Ješin
aju'u

qatar mawı Čilger bi

qatun üjin-tür qalqu bolun

qamuq Merkit-te huntawu [18b]

qaraču mawı Čilger

qara teri'ün-düriyen gürtegü bolba

qačqaqan amin-ıyan qoroqun

qarangqu qab'cal širkusu

qalqa ken-e boldaqu-yü bi

kuladu mawı šibawun

quluqana küçügene idegü Jayātu bö-
'etele

qun toqura'un-ı idesü ke'en Yeşin
aju'u

qunar mawu [19a] Çilger bi

qutuqtai sutai üjin-ı

quriyaju iregü bolun

qotola Merkit-e huntawu bolba

qokir mawu Çilger

qokimai teri'un-düriyen gürtegi bol-
ba bi

qorqosun-u tedüi amin-ıyan

qoroqun qaratu qarangqu qabçal-a şir-
kusu

qorqosun-u tedüi amin-a minu

qoriya'an [19b] ken-e boldaqu-yü bi

ke'e'et daijin duta'aju'u

112. [20a]

Qa'atai-darmala-yi erüsbe abçıraju

qa[b]tasun buqa'u emüsgeju

Qaldun-burqan-na Jori'ulba

Belgütei-yin eke tere ayıl-tur büyyü ke'en Ja'aq-

daju [20b] Belgütei eke-yü'en abura otçu ger-tür

ınu Belgütei bara'un e'üte<n>-ber oroqu-lu'a eke

ınu nabtarqai nekei de'el-tei Jewün e'üte<n>-ber

garu'at qadana busu gü'ün-ne ügülerün kö'üt minu
qat bolju'u ke'ekdemüi bi ende mawui gü'ün-tür
tübeju edö'e [21a] kö'üd-iyen ni'ur ker üjeküi
bi kö'et güyyijü şikui hoi-tur şirkuju'u tedüi
erijü ese oldalāi Belgütei noyan Merkidēi ele yas-
tu gü'ün-ni eke-yi minu abčira ke'eju qodolitqu
büle'e Burqan-ni qučilduqsat qurban ja'ut Merkid-i
[21b] uruq-un uruq-a gürtele hünēsü'er keyiste-
le ülitgebe hüleksēt eme kö'ün anu ebüri[t]kün
medüs-i ebüritbe e'üten-tür oro'uldaqun medüs-i
e'üten-düriyen oro'ulba

113. [22b] To'oril qan Jamuqa qoyar-i Temü-
jin büširen ügülerün qan ečige minu Jamuqa anda
qoyar-a nököčekdeju tenggiri qajar-a gücü nemek-
deju

erketü tenggiri-de nereyitčü

eke etügen-e gürgeju

ere hačitu Merkit irgen-i

ebür ba anu hoqtorqui bolqabai [23a]

helige ba anu hemtelbei bida

oro ba anu hoqtorqui bolqabai

uruq-un ba gü'ün-ni ülitgebei bida

hüleksed-i ba anu arbilabai je bida

Merkit irgen-i tedüi busanqaju içuya ke'eldübei

114. [23b] Uduyt-Merkit dūrberün buluğan na-
qalaitu maral-un qodun qudusutu ilkin Ĵarqaq usun-u
buluğan Ĵalqaqsan de'eltü tabun nasutu Kücü neretü
nidün-düriyen qaltu [24a] kö'üken-i bidanu Ĵeri'üt
nuntuq-tur qoçoruqsan-i olĴu abĴıraĴu Hö'elün eke-
-de sauqa abĴu otĴu ökbei

115. [24b] TemüĴin To'oril qan Ĵamuqa qurban
qamtutĴu Merkid-ün

Ĵorğan ger Ĵoqori'ulĴu Ĵoqtai eme-yi
arbilajı

Orğan Selengge qoyar-un Talqun-aral-aĴa iĴurun
TemüĴin Ĵamuqa qoyar qamtu[t]Ĵu Qorqonaq-Ĵubur Ĵo-
rin [25a] iĴubai To'oril qan iĴurun Burqan-qal-
dun-nu gerü-ber Hökörtü-Ĵubur da'arin QaĴa'uratu-
-subĴit Huliyatu-subĴit da'arin görü'en inu aba-
la'at Tu'ula-yin Qara tün-ni Ĵorin iĴubai

116. [25b] TemüĴin Ĵamuqa qoyar Qorqonaq-
-Ĵubur-a neyilen bawıĴu erten-ü anda bolulĴaqsan-
-ıyan duradulĴan anda [26a] tungqulduĴu amaral-
duya ke'eldübei anqa urida anda bolulĴarun Te-
müĴin harban niken nasutu büküi-tür Ĵamuqa qu-
raltuq űi'a TemüĴin-ne ökĴü TemüĴin-ü Ĵinggül-
tüküti űi'a anda bolulĴaĴu anda ke'eldüksen Onan-
-nu mölsün-tür űi'alĴaqı-tur tende anda ke'eldü-

le'ei [26b] te'ünü qoyına qabur alanggir numutan
qarbiyaldun büküi-tür Jamuqa bura'u-yin qoyar e-
ber ni'aju nükelejü dawutu yor-ıyan Temüjin-e ö[k]-
çü Temüjin-ü arça manglaitu qodoli araljiju anda-
çılaldubai nököte anda ke'eldü[k]sen yosun teyimü

117. [27b] uridus ötögüs-ün üge sonosçu anda
gü'ün amin niken ülü tebçıldün amin-u ariçi bo-
luyı ke'en amaralduquı yosun teyimü edö'e ba-
sa anda tungqulduju amaraya ke'eldüju Temüjin
Merkid-ün Toqto'a-yı arbilaju abuqsan altan bü-
se Jamuqa anda-da [28a] büsele'ülbei Toqto'a-
-yin esgel qalı'un-ı Jamuqa anda-da unu'ulbai Ja-
muqa Uwas-Merkid-ün Dayyir-usun-ı arbilaju abuq-
-an altan büse Temüjin anda-da büsele'ülbei Dayyir-
sesun-u gü ebertü ünügün çaqa'an-ı Temüjin-e unu-
nelbai [28b] Qorqonaq-Jubur-un Quldaqar-kun-nu
pgür-e Saqlaqar-mudun-a anda ke'eldüju amaralduju
pırımlan toyılan jırqalduju söni könjile-de'en
neqça qonolduqun büle'e

118. [29a] Temüjin Jamuqa qoyar amaraldurun
Hken hon [29b] nökö'e hon-u jarım amaralduju te-
re aqsan nuntuq-aça niken üdür newiye ke'eldüju
newürün jun-nu teri'ün sara-yin harban jırqo'an-a
hula'an tergel üdür newübei Temüjin Jamuqa qoyar qamtu
terged-ün urıda yabuju ayısurun Jamuqa ügülerün

[30a] Temüjin anda anda

a'ula šiqan bawuya

adu'učia bidanu

alačuq-a gürtügei

qol-tur šiqan bawuya

qoni<n>čit quriqačit bidanu

qo'olay-a gürtügei

ke'ebe Temüjin Jamuqa-yin ene üge-yi uqan yadaju
sem-lyer bayyiju qođorču [ne]'üri dumda terget
güličejü [30b] ne'üri bə 'et Temüjin Hö'elün eke-
-de Jamuqa anda ügülemü

a'ula-tur šiqan bawuya

adu'učin bidan-u

alačuq-a gürtügei

qol-tur šiqan bawuya

qoni<n>čit quriqačit bidanu

qo'olay-a gürtügei

ke'en ügülemü bi ene üge imu uqan yadaju qari'u
imu [31a] ya'u ba ese ügülebe bi eke-deče asa-
su ke'en irebe bi ke'ebe Hö'elün eke-yi dongqodu'a
üdü'üye Börte üjin ügülerin Jamuqa anda uyyidangqa
ke'ekden büle'e edö'e bidan-ača uyyitqu čaq bolba
tuqar-un Jamuqa anda-yin [31b] keleleksen kelen
bida-tur bə 'et ješigü üge büyyü bida bü bawuya ene

gödöllekse'er šili'uya qaqačan söni dülin gödölüye
bö'et ke'ebe

119. [32a] Börte üjin-ü üge-ber jöbšijeju
ülü bawun [32b] söni dülin gödölju ayisuqui-tur
ja'nra mör-tür Tayyıcı'ud-i da'ariba Tayyıcı'ut
ber kökiju min söni bö'et jöričen Jamuqa jük gö-
dölbei gü Tayyıcı'ud-un Besüd-ün nuntuq-tur ni-
ken üčügen Kököčü neretü kö'ün-i nuntuq-tur qo-
čoruqsan-i bidamu'ai [33a] abu'at ireju H8'e-
lün eke-de ökbe H8'elün eke tejiyebe

120. [33b] tere söni düliju üdür geyi'esü
üje'esü Jalayır-un Qači'un-toqura'un Qar(a)qai-
toqura'un Qaraldai-toqura'un ede qurban Toqu-
ra'un aqa-nar de'ü-ner söni düliüju ayisun
aju'u basa Tarqud-un Qada'an Daldurqan aqa-nar
de'ü-ner tabun Tarqut [34a] ayisun güaju'u ba-
sa Möngetü-kıyan-u kö'ün Önggür-tan Čangši'ut Ba-
ya'ud-ıyaran ayisun güaju'u Barulas-ača Qubilai
Qudus aqa-nar de'ü-ner irebe Mangqud-ača Jetei
Doqolqu-čerbi aqa de'ü qoyar irebei Bo'orču-
yin de'ü Ögölen-čerbi [34b] Arulad-ača qaqa-
čaju aqa-duriyan Bo'orču-tur neyilen irebei gü
Jelme-yin de'ü Ča'urqan Sübe'etei-ba'atur Uri-
yangqan-ača qaqačaju Jelme-tür neyilen irebei
Besüd-eče Degeri Kičügür aqa de'ü qoyar irebei

gü Suldus-aça [35a] Čilgütei Taki Tayylči'udai a-
 qa-nar de'ü-ner irebei gü Jalayır-un Seče-domoq
 Arqai-qasar Bala qoyar kö'üd-iyeren irebei gü
 Qongqotan-aça Söyiketü-čerbi irebei gü Sükeken-ü
 İgei Qongdaqor-un kö'ün Sükegei Je'ün irebei
 gü Ne'üdei [35b] Čaqa'an-uwa irebei gü Olqunu-
 ud-un Kinggiyadai Qorolas-aça Seci'ür Dörben-
 -eče Moči Bedü'ün irebei gü İkires-ün Butu
 ende güreget-e yabuqsa'ar irebe gü Noyakin-aça
 Jungso irebei gü Oronar-aça Jırqo'an irebei gü
 [36a] Barulas-aça Suqu-sečen Qaraçar kö'ün-
 'e-ben irebei gü basa Ba'arin-u Qorči Usün
 bügen Kökö-čos Menen-Ba'arin-iyeren niken gü
 re'en irebei gü

121. [37b] Qorči irejü ügülerün Bodonçar
 boqdo-yin bariju abuqsan eme-deče töreksen e-
 ba Jamuqa-lu'a ke'eli niketen keke qačça-
 -tan büle'ei ba Jamuqa-dača ülü qaqaçaqun b
 le'e ba ja'arin irejü nadur [38a] nidün-dür
 yen üje'ülbei qo'aqčın üni'en irejü Jamuqa-yi
 horčiju yabuju ger tergen inu mürgüle'et Jamuqa-
 -yi mürgüjü öre'ele eber-iyen ququraju so [L]jir e-
 bertü bolju eber mimu aça ke'en ke'en Jamuqa-yin
 ju[k] mö'ören [38b] mö'ören širo'ai sačun sa-

čun bayıku muqular qo'a hūker yeke gerlüge de-
 'ere ergüjü köljü jiktüjü Temüjin-ü qoyınača
 yeke terge'ür-iyer mö'eren mö'eren ayısurun
 tenggiri qajar eyetü[ll]düşü Temüjin-i ulus-un
 [39a] ejen boltuqai ke'en ulus te'eju a[b]-
 ču ayısu ke'en ja'arıt nıdür-tü üje'ü[ll]jü na-
 dur ji'amui Temüjin či ulus-un ejen bolu'asu
 namayı ji'a[q]san-u tula ker jırqa'u[ll]qu či ke-
 'ebe Temüjin ügülerün [39b] ünün teyin ulus mede-
 'ülü'esü tümen-ü noyan bolqasu ke'ebe ele edü
 törö-yi ji'aqsan gü'ün-ni namayı tümen-ü no-
 yan bolu'asu ya'un jırqalang büi tümen-ü noyan bol-
 qa'at ulus-un qo'as sayıt ökit darqalan abqa-
 'ulju [40a] qučın ba emes-tü bolqa basa ya'u
 ba keleleksen-i minu esergü sonos ke'ebe

122. [41a] Qunan teri'üten Geniges niken
 güre'en irebei gü basa Dāritai-otčigin niken
 güre'en irebei gü Jadaran-ača Mułqalqu irebei
 gü basa Ünjin Saqayıt niken güre'en irebe gü
 Jamuqa-dača tedüi qaqačan gödölü'et Kimurqa-qo-
 roqan-u ayıl [41b] Qaraqana bawuju büküi-tür
 basa Jamuqa-dača qaqaçaju Jürkin-ü Sorqatu-Jür-
 ki-yin kö'ün Sača-beki Taiču qoyar niken güre'en
 basa Nekün-taisi-yin kö'ün Qučar-beki niken gü-
 re'en basa Qutula qan-u kö'ün A[ll]tan-otčigin

niken güre'en ede basa Jamuqa-dača qaqačan gödöl-
ju [42a] Temüjin-i Kimurqa-qoroqan-u Ayıl-qara-
qana-da bawuju büküi-tür neyilen bawubai tendeče
newüju Gürelgü dotora Senggür-qoroqan-u Qara-ju-
rügen-ü Kökös-na'ur bawubai

123. [42b] Altan Quçar Sača-beki bürün [?] eyetüldüju [43a] Temüjin-e ügüderün čimayi qan bolqaya Temüjin-i qan bolu'asu ba

olon dayın-tur alginči ha'ulju

öngge sayın ökin qatun

ordo ger qarı irgen-ü

qaçar qo'a qatun öki

qarqam sayın aqta

qataru'ulju a[b]čiraju ö[k]sü ba

oro'a görö'esün [43b] abala'asu

uturaju öksü ba

ke'er-ün görö'esün-ü

ke'eli inu niketele šiqaju öksü

qun-u görö'esün-ü

quya inu niketele šiqaju öksü ba

qatqulduqui üdür

qala čimu buši bolqa'asu

qarı širi-deče

qatun eme-deče manu

qaqača'ulju [44a]

qara teri'ü manu
qajar kösür-tür gējü ot
engke üdür
eye činu e[b]de'esü
eres harad-ača
eme kö'üd-eče manu
hiriče'üljü
eje ügei qajar-a gējü ot

edüi üge bara[l]duju eyin aman aldaju Temüjin-i
Činggis qahan ke'en nereyi[t]čü qan bolqaba

124. [44b] Činggis qahan bolu'at Bo'orču-
-yin de'ü Ögölei-čerbi [45a] qor a[q]saba Qači-
-toqura'un qor a[q]saba Jetei Doqolqu-čerbi
-27 de'ü qoyar qor aqsaba Önggür Söyiketü-čer-
Qada'andaldurqan qurban ügülerün

qıwı

eqn

manaqar-un umdan bü meğüde'ül-
sügei

üde-yin umdan bü osoldasuqai

en bawurčın bolba Degei ügülerün [45b]

šilegü irge

šülen bolqaju

manaqar bü meğüdesü

qonoq-tur bü qoçidasu

alaqçı'ut qoni(n)d-i adu'ulaŋu

alam dü'ürgesü

qongqoqçı'ut qoni(n)d-i adu'ulaŋu

qoton dü'ürgesü

qo'olančar mawui büle'e bi

qoni(n)t adu'ulaŋu

ğonjıyasun idesü bi

Degei qoni(n)t [46a] adu'ulaba de'ü inu Güčügür

ügülerin

čo'orqatai tergen-i

či'ü inu bü či'üde'ülsü

tenggisgetei tergen-i

terge'ür de'ere bü te'üre'ülsü

ke'eŋü ger tergen doyasu ke'ebe Dögei-čerbi ger do-
tora gergen tutqar-i basa'alasuqai [46b] ke'ebe Qu-
bilai Čilgütei Qarqal-toqura'un qurban-ni Qasar-lu'a
bolun üldüs aqsaju

güčürgegün-i güŋü'üt ann kinggü-
ritkin

omorqaqun-i omori'u[t] onglajitorn

ke'ebe Belgütei Qaraldai-toqura'un qoyar-i

aqta barituqai

aqtačın boltuqai

ke'ebe [47a] Tayyiči'udai Qutu Moriči Mulqalqu
qurban-ni adu'u adūlatuqai ke'ebe Arqai-qasar Ta-
qai Sükegei Ča'urqan dörben-ni

qola-yin qo'očağ

oyira-yin odora bo[l]tuqai

ke'ebe Sübe'etei-ba'adur ügülerün

quluqana bolju

quriya[l]dusu [47b]

qara ker'i'e bolju

qada'un bugün-i

qarmaldusu

nembe'e isgei bolju

nemürleldün sorisu

gerisge isgei bolju

ger Jük gerisgeleldün sorisu

ke'ebe

125. [48b] tende Činggis qahan qan bolju

Bo'orču Jelme qoyar-a ügülerün ta qoyar namayi

se'üder-eče busu nökör ügei-tür

se'üder bolju

setkil minu amu'ulba je ta
setkil-tür aduqai ke'ebe
se'ül-eče busu čiču'a ügei-tür
se'ül bolju

Jirüge [49a] minu amu'ulba je ta
če'eji dotora minu aduqai

ke'ebe ta qoyar urida bayyiqsa'ar ede bugün-i a-
qalaju ülü'ü aqun ta ke'ebe basa Činggis qahan
ügülerün tenggiri qajar-a güčü nemeju ihe'ekde-
'esü ta Jamuqa anda-ača namayi ke'en [49b] set-
kiju nököčesü ke'en ire[k]set ötögüs öljeiten nö-
köt minu ülü'ü bolu'ujai ta ke'ebe jük jük tü-
šibeı tani

126. [50a] Činggis qahan-ni qan bolqabai
ke'en Kereyid-ün To'oril qan-tur Daqai Sügegei
qoyar-i elči ilēbei To'oril qan Temüjin kö'ün-i
minu qan bolqaqu nai jöb Mongqol qa üge'ün ker
aqun ta ene eye-ben [50b] bü ebdetkün eye janggi-
-ben bü talutqun Jaqa-ban bü tamtulutqun ke'eju
ilēju

CHAPITRE IV

127. [1a] Arqai-qasar Ča'urqan qoyar-ı Ja-
muqa-tur elči ilē'esü Jamuqa ügülerün Altan
Qučar qoyar-a ügüle ke'en ügüleju ilērün Al-
tan Qučar ta qoyar Temüjin anda ba qoyar Ja'ura
anda-yin

qabırqa qatquju
yekin [1b] qaqača'ulbai ta anda ba qoyar-ı ülü
qaqača'alun qantu büküi-tür Temüjin anda-yi qan
yekin ese bolqabai ta edö'e yambar ele setkil
setkiju qan bolqabai ta Altan Qučar ta qoyar ü-
güleksen üges-tür-iyen gürün anda-yin setkil
amu'ulju anda-da minu sayıqa-tur gü nököčeju ö-
gütkün ke'eju ileju

128. [2a] te'un-ü qoyına Jamuqa-yin de'ü
Taičar Jalama-yin [2b] ebür-e Ölegei-bulaq-a
bürün bidan-u Sa'ari-ke'er-e bügü Joči-darmala-
yin adu'un de'ermedüre o[t]ču'ui Taičar Joči-

-darmala-yin adu'un de'ermetčü abču otču'ui Joči-darma-
la adu'u-ban de'ermetčü olt]taju nököd-iyen jürige
yadaqdaju [3a] mün Joči-darmala nekeju otču sö-
ni adu'un-u'an ki]i'ar-a gürčü morin-u'an del de-
'ere helige-ber-iyen kešteju gürčü Taičar-un niru-
'u inu ququru qarbuju ala'at adu'u-ban abu'at i-
reju'ü

129. [3b] de'ü-ben Taičar-i alaqdaba ke'en Ja-
muqa teri'üten Jadaran harban qurban qarin nököče-
ju qurban tümet bolju Ala'u'ut Turqa'ud-iyar da-
baju [4a] Činggis qahan-tur morilaju ayisai ke-
'en Ikires-eče Mülke-totaq Boroldai qoyar Činggis
qahan-ni Gürelgü-de büqüi-tür kelen gürgen ireju'üi
ene kelen mede'et Činggis qahan harban qurban gü-
re'et büle'ei qurban gü tümet bolju Jamuqa-yin e-
sergü [4b] inu morilaju Dalan-baljut bayyıldıju
Činggis qahan Jamuqa-da tende gödölgekdejü Onon-u
Jerene-qabčiqay-a qorbai Jamuqa ügülerün Onon-u
Jerene-de qorqabai bida ke'eju qarirun Činos-un
kö'üd-i dalan toqo'ot [5a] buçalqaju Ne'üdei Ča-
qa'an-u'a-yin teri'ü inu hoqtolju morin-u se'ül-
-tür čirčü otču'ui

130. [5b] tende Jamuqa-yi tendeče qari'ulu'at
Uru'ud-un Jürčedei Uru'ud-ıyan uduridu'at Mangqud-

-un Quyułdar Mangqud-ıyan uduııdu'at Jımuqa-daça
 [6a] qaqaçaju Ćınggis qahan-tur irebei Qongqota-
 dai Mōnglik eçige tende Jımuqa-tur aju Mōnglik e-
 çige dolo'an kō'üt-lü'e-ben Jımuqa-daça qaqaçaju
 tende Ćınggis qahan-tur neyilen irebei Jımuqa-da-
 ça edim irgen irebei ke'en Ćınggis qahan őr-[6b]-
 -tür-ıyen ulus irebei ke'en bayasçu Ćınggis qahan
 Hō'elün üjin Qasar Jürkin-ü Saça-beki Taiçu-tan
 bolun Onan-u tün-tür qurımlaya ke'eldüju qurım-
 larun Ćınggis qahan-na Hō'elün üjin-ne Qasar-a
 Saça-beki-de ki'et teri'ülen niken tūsürge tūsür-
 çü'üi [7a] basa Saça-beki-yin üçü'ügen eke Ebegey-
 -yi teri'ülen niken tūsürge tūsürqüy-yin tula Qo-
 rijin qatun Qu'urçın qatun Jirin nama ülü teri'ü-
 len Ebegey-yi teri'ülen ker tūsürüyü ke'en bawurçı
 Šiki'ür-i ašgiju'ui ašgıkdaju bawurçı Šiki'ür ügü-
 lerin Yisügei-ba'adur [7b] Nekün-taisi qoyar-i
 ükükiy-yin tula eyin ašgıkdaqui minu ya'un ke'e-
 'et yeke dawu-bar uyyılaju'ui

131. [8a] tere qurım bidan-aça Belgütei Ja-
 sa'at Ćınggis qahan-nu aqta bariju bayyin büle'e
 Jürkin-eçe Büri-bökö [8b] tere qurım Jasan bü-
 le'e bidan-u kirü'ese-eçe Qadagıdai gü'ün çil-
 bur qulaquqsan-ni qulaqai bariju'ui Büri-bökö te-
 re gü'ü-ben hoyımasça Belgütei nasuda abaldurun

bara'un qanču-ban mültüljü ničügün yabuqu büle'e
teyin mültüleksen ničügün mürü imu Büri-bökö [9a]
üldü'er kangqas čabčijü'u Belgütei teyin čabčiq-
daju bö'et ya'un-a ba ülü bolqan ülü senggeren či-
sun čuburi'ulju yabuquy-yi Činggis qahan se'üder-
-tür sa'uju qurim dotoraça üjeju qarçu ireju ügü-
lerün ker eyin kikden büle'e1 bida kekii-tür Bel-
gütei [9b] ügülerün mer üdü'üi büle'e minu tu-
la aqa de'ü-tür mawuqalin bolulça'ujai bi ülü
aljaqu bi ila'ari büyyü aqa de'ü-tür sayi ijili-
dülčen bükii-tür aqa bütügei qorumut bayyi ke'ebe

132. [10a] Činggis qahan Belgütei tedüi it-
qa'asu ülü bolun modun-u geši'üt ququru tatalaju i-
tüges-ün büle'üt suqučijü [10b] a[b]ču ašgilaldu-
ju Jürkin-i ilaqču Qorijin qadun Qu'určın qadun
Jirin-i wuliju abubai jiči müt Jokilduya ke'ek-
dejü Qorijin qadun Qu'určın qadun Jirin-i iču'a-
ju Jokilduya ke'en elčileldün bükii-tür Kitat ir-
gen-ü Altan qan Tatar-un Megüjin-se'ültü-ten eye-
-düriyen [11a] ülü oroqdarun Ongging-čingseng-e
čeri'üt Jasaju bü sa'ara bö'et ke'eju ileju'üi
Ongging-čingseng Megüjin-se'ültü teri'üten Tatar-i
Ulja ö'ede adu'u ide'en selte türijü ayişi ke'en
kelen medebe1 tere kelen mede'et

133. [11b] Činggis qahan ügülerün erte üdür-

-eče Tatar irgen [12a] ebüges ečiges-i baraqsat
 öšten irgen büle'e edö'e ene qanalqa-tur qamsaya
 bida ke'e'et To'oril qan-tur Altan qan-u Ong-
 ging-čingseng Tatar-un Megüjin-se'ültü teri'üten
 Tatar-i Ulja ö'ede türüjü ayışı ke'emüi ebüges
 ečiges-i bidan-u baraqsat [12b] Tatar-i qamsa-
 ya bida To'oril qan ečige öter iretügei ke'en e-
 ne kelen gürgen elčin ilebei ene kelen gürge'ülü'et
 To'oril qan ügülerün kö'un minu jöb kelelejü ilejü'ü
 qamsaya bida ke'e'et qutu'ar üdür çerig-iyen
 či'ulqaju çerik e'üsgejü [13a] To'oril qan ö-
 terlen iktünejü Činggis qahan To'oril qan qoyar
 jürkin-ü Sača-beki Taiču teri'üten jürkin-e ke-
 lelejü ilerün erte üdür-eče ebüges ečiges-i bi-
 dan-u baraqsat Tatar-i edü'e ene qanalqa-tur qam-
 saya qamtu morilaya ke'ejü [13b] ilēbei jürkin-e
 irekdeqüy-eče jırqo'an üdüt güličejü yadaju
 Činggis qahan To'oril qan qoyar qamtu çerik
 e'üsčü Ulja huru'u Ongging-čingseng-lü'e qam-
 san ayisuqui-tur Ulja-yin Qusutu-šitü'en Naratu-
 -šitü'en-e Tatar-un Megüjin teri'üten Tatar tende
 [14a] qorqa bariju'ui Činggis qahan To'oril qan
 qoyar teyin qorqalaqsad-i Megüjin-se'ültü-yi
 qorqan-ača inu bariju Megüjin-se'ültü-yi tende
 alaju mönggün ölegei tanatu könjile inu Činggis
 qahan tende abula'si

134. [15a] Megüjin-se'ültü-yi alaba ke'en
 Činggis qahan To'oril qan qoyar Ongging-čingseng
 Megüjin-se'ültü-yi alaju'ui ke'en mede'et maši
 bayasçu Činggis qahan-a ja'ut-quri nere ökbe Ge-
 reyid-ün To'oril-a Ong nere tende ökbe [15b]
 Ong qan nere Ongging-čingseng-ün nereyidük]-
 se'er tendeče bo[l]ba Ongging-čingseng ügülerün
 Megüjin-se'ültü-yi qamsaju alaqsan tanu Altan
 qan-a maši yeke tusa kibeı ta ene tusa-yi tanu
 A[l]tan qan-a öčisü bi Činggis qahan-a e'ün-eče
 yeke nere nemeküy-yi [16a] j̄eu-tau nere ökgü-
 -yi Altan qan medetügeı ke'ebe Ongging-čingseng
 tendeče tedüi bayasçu Činggis qahan Ong qan qoyar
 tende Tatar-ı da'ulıju qubiyalduju abulčaju
 geyi[t]-tün-ıyen qariju bawubai

135. [16b] Tatar-un qorqalaqsan Naratu-ši-
 tü'en-e bawuqsan [17a] nuntuq-tur talaqui-tur
 niken üçügen kö'üken-ı gē[k]sen-ı bidan-u čeri-
 'üt nuntuq-ača olju'ui altan e'emek dörebçitü da-
 sı torqan buluqa'ar dotorlaqsan helige[b]çitü ü-
 çü'ügen kö'üken-ı a[b]çiraju Činggis qahan Hö-
 'elün eke-de sauqa ke'en ökbeı Hö'elün eke [17b]
 ügülerün sayın gü'ün-ü kö'ün aju'u je huja'ur
 sayıtu gü'ün-ü uruq büyyü je tabun kö'üd-ıyen
 de'ü j̄ırqodu'ar kö'ün bolqan Šikiken-quduqu ke'en

nereyitčü eke asaraba

136. [18a] Činggis qahan-u a'uruq Hariltu-na-
'ur-a büle'ei a'uru'ut-tur qoçoruqsan-i Jürkin ta-
bin haran-u qu[b]čan tonojü'ui harban haran-i a-
laju'ui Jürkin-e teyin kikdebe ke'en [18b] bidan-
-u a'uru'ut-tur qoçoruqsat Činggis qahan-a ja'aba-
su ene kelen sonosu'at Činggis qahan maši kiling-
laju ügülerin Jürkin-ne kereyin kikden büle'ei bi-
da Onan-u tün-tür qurimlaqui-tur bawurči Šiki'ür-i
müt gü ašgibai [19a] Belgütey-yin mürü müt gü
ča[b]čibai Jokilduya ke'ekdejü Qorijin qadun Qu-
'určin jirin-i iču'aju ökbei bida te'un-ü qoyina
erten-ü öšten kišten ebüges ečiges-i bidan-u ba-
raqsat Tatar-i qamsan morilaya ke'en Jürkin-i jir-
qo'an [19b] üdüt güličeju ese gü irekdebe edö'e ba-
sa dayyisun-tur šiqan dayyisun müt gü boluyi ke'e-
'et Činggis qahan Jürkin-tür morilabai Jürkin-i
Kelüren-ü Ködö'e-aral-un Dolo'an-bolda'ut-ta bü-
qüi-tür irgen inu dawulibai Sača-beki [20a] Taiču
qoyar čö'en bäs-iyen duta'abai qoyinača anu nekeju
Teletü-amasar-a güyčeju Sača-beki Taiču qoyar-i ba-
ribai bariju Činggis qahan Sača Taiču qoyar-a ü-
gülerin erte üdür bida ya'u ke'eldüle'ei ke'ekde-
ju [20b] Sača Taiču qoyar ügülerin ügüleksen üge-
-düriyen ba ese gürbei üges-tür manu gürge ke'e'et

üges-iyen mederejü tüšijü ökbei üges-i anu medere-
'uljü üges-tür anu gürgen büte'ejü mün tende gēbei

137. [21b] Sača Taiču qoyar-ı büte'et qariju
irejü Jürkin-ü irge gödölgeküi-tür Jalayır-un Tele-
getü-bayyan-u kö'ün Gü'ün-u'a Čila'un-qayyiči Je[b]-
ke qurban tede Jürkin-tür aju'ui Gü'ün-u'a Muqali

[22a] Buqa qoyar kö'üd-iyen-iyen a'uljaju ügüle-
rün

bosoqa-yin činu

bo'ol boltuqai

bosoqa-dača činu bulji'asu

borbi inu hoqtai

e'üten-nü činu

emcü bo'ol boltuqai

e'üten-neče činu heyilü'esü

eliget anu etkeju getkün

ke'eju ökbei [22b] Čila'un-qayyiči Tüngge Qaši qo-
yar kö'üd-iyen basa Činggis qahan-tur a'uljaju ü-
gülerün

altan bosoqa činu sakiju

atuqai ke'en ökbe bi

altan bosoqa-dača činu

anggida odu'asu

ami inu tasulju gatkün

örgeñ e'üten [23a] ergüju

öktügei ke'en ökbe bi

örgeñ e'üten-neçe çinu

ö'ere odu'asu

öre inu miderijü gatkün

ke'ebe Jebke-yi Qasar-a ökbe Jebke Jürkin-ü nuntuq-aça Boro'ul neretü üçügen kö'üken-i abçiraju Hö'elün eke-de a'ulçan [23b] ökbe

138. [24a] Hö'elün eke Merkid-ün nuntuq-aça an Gücü neretü kö'üken-i Tayyıcı'ud-un dolı esüd-ün nuntuq-aça oldaqsan Kököçü neretü Hö'elün-i Tatar-un nuntuq-aça oldaqsan Sigiken-çin neretü [24b] kö'üken-i Jürkin-ü nuntuq-aldıqsan Boro'ul neretü kö'üken-i ede dörben-çin dotora teji'erün Hö'elün eke kö'üt-te'en

üdüñ üjegü-yin nidün
ken-e j... söni sonoaqu-yin çikin

ken-e bolqaqu-yü ke'en ger dotora teji'ebei

139. [25a] ede Jürkin irgen-ü yosun Jürkin bolurun Qabul qan-u dolo'an kö'üd-ün angqa aqa Ökin-barqaq büle'e kö'ün inu Sorqatu-Jürki büle'e Jürkin [25b] bolurun Qabul qan-u kö'üd-

-ün aqa ke'eju irgen-ü'en dotorača ilqaju

helige-tür sölsütü

heregei-tür hončitan

a'uşgi dü'üreng jirügetü

aman dü'üreng a'urtan

ere tutum

erdemütten bökös güčüten-i ilqaju
ökcü

a'urtan sölsüten omoqtan [26a] jörkimes tula Jürkin
ke'ekdegü yosun teyimü teyimün omoqtan irgen-i Čing-
gis qahan dorayita'ulju Jürkin oboqtu-yi ülitkebei
irgen-i ulus-i inu Činggis qahan ö'erün emcü irgen
bolqabal

140. [26b] Činggis qahan niken üdür Büri-
-bökö Belgütei qoyar-i abaldu'uluya ke'ebe Büri-
bökö Jürkin-tür [27a] büle'e Büri-bökö Belgütey-
yi örö'ele qar-iyar bariju örö'ele köl-iyer töyit-
cü unaqaju ülü gödölgen daruqu büle'e Büri-bökö u-
lus-un bökö tende Belgütei Büri-bökö qoyar-i a-
baldu'ulbai Büri-bökö ülü ilaqdaqu gü'ün unaju
ökbe Belgütei [27b] darun yadan mürüdejü sa'ari
de'ere qarču Belgütei ginčas kijü Činggis qahan-
ni üjegü-lü'e qahan ilügey-iyen ja'uba Belgütei
uqa otçu de'ere inu aqdalaju qoyar jaqas inu sol-

bin megejilen tataju niru'u inu ebüdüklejü ququ-
ju ilebe [28a] Büri-bökö niru'u-ban ququraju
ügülerün Belgütey-ye ülü ilaqdaqu büle'e bi qa-
han-naça ayuju arqadan unaqu ariyaqu bolun amin-
dur-ıyan gürtebei bi ke'e'et üküjü ilēbe Belgütei
niru'u inu ququru tata'at çirçü [28b] o'orkıju
yorciba Qabul qan-u dolo'an kö'üd-ün aqa Ökin-bar-
raq büle'e uda'adu Bartan-ba'atur büle'e kö'ün inu
Yisügei-ba'atur büle'e te'ün-ü uda'adu Qutuqtu-
mögler büle'e kö'ün inu Büri büle'e barıldu'a
Bartan-ba'atur-un kö'ün-eçe [29a]alus Barraq-un
omoqtan kö'üt-tür nököçekün bolun Büri-bökö ulus-
oın bökö Belgütey-ye niru'u-ban ququldaju ükübe
B⁸ 141. [30a] te'ün-ü qoyına takiya jil Qada-
mın Salji'ut qamtutçu Qadagin-u Baqu-çorogi teri-
kılten Qadagin Salji'ud-un Çirgidai-ba'atur teri-
dışten Dörben Tatar-tur jökildüju Dörben-ü Qajı-
fın-beki teri'üten Tatar-un Alçı-Tatar-un Jalin-
ıbuqa teri'üten İkires-ün [30b] Tüge-maqa teri'ü-
-ın Onggired-un [sic] Dergek Emel Alqui-tan Qoro-
Ğas-un Çonaq[=Çoyoq] Çaqa'an teri'üten Naiman-aça
Güçü'üt-Naiman-u Buyıruq qan Merkid-ün Toqto'a-beki-
-yin kö'ün Qutu Oyırad-un Quduqa-beki Tayyiçi'ud-un
Tarqutai-kiriltuq Qodun-örçeng [31a] A'uçu-ba'a-
tur-tanTayyiçi'ut edön qarın Alqui-bula'a çi'ul-

ju Ja'jiradai Jamuqa-yi qa ergüye ke'en a'jırqa ge'un
ke'üs çabçılalduju andaqalduju tendeçe Ergüne-müren
huru'u newüju Kan-müren Ergüne-de çitququ šina'a-
-yin a'unu'uda [31b] Jamuqa-yi tende gür qa er-
gübei gür qa ergü'et Činggis qahan Ong qan qoyar-
-tur morilaya ke'eldübei morilaya ke'eldüksen-i Qo-
rolas-un Qoridai Činggis qahan-ni Gürelgü-de büqüi-
-tür ene kele gürgeju ilēju'ü ene kele [32a] ire-
'ülü'et Činggis qahan Ong qan-tur ene kele gür-
geju ilē'esü Ong qan kele gürge'ülü'et çerik e'üscü
ötörlen Činggis qahan-tur Ong qan gürcü irebei

142. [32b] Ong qan-ni ire'ülü'et Činggis qa-
han Ong qan qoyar qamtutçu Jamuqa-yin esergü imu
morilaya [33a] ke'eldüju Kelüren-müren huru'u mo-
rilarun Činggis qahan Altan Quçar Dāritai qurban-i
manglai yabu'ulba Ong qan Senggüm Jaqa-gambu Bilge-
beki qurban-i manglai yabu'ulbai ede manglan-
-aça uruqši basa qara'ul ilērün Enegen-güiletü-
-de niken sa'urin [33b] qara'ul talbibai te'un-ü
činana Çekçer-e niken sa'urin qara'ul talbi'ulbai
te'ünü činana Çiqurqu-da niken sa'urin qara'ul
talbi'ulbai bidan-u manglan Altan Quçar Senggüm-
tan Utkiya gürcü bawuya ke'eldün büqüi-tür Či-
qurqu-da [34a] talbiqsan qara'ul-aça gü'ün ha-
'ulju ireju dayın aylıı ke'en kele gürgen irebe

tere kele ire'et ülü bawan dayin-u esergü kele
abuya ke'en yabuju gürülčeju kele a[b]ču ke[t] büi
ke'en asaqu'asu Jamuqa-yin manglan Mongqol-aça A-
'uču-ba'atur Naiman-u [34b] Buyiru[q] qan Merkid-
-ün Toqto'a-beki-yin kö'ün Qutu Oyirad-un Quduqa-
-beki ede dörben Jamuqa-yin manglan yabuju'ui bi-
dan-u manglan teden-tür ungsılalduju ungsıju
jilda boldaju manaqar qatqulduya ke'eju içuju qol-
-tur neyilen qonoba

143. [35a] manaqarşı yabu'ulju gürülčeju
Köyiten bayı[l]duju [35b] doruqşı de'ekşi i-
qurıqaldun jıbşı'erülçen büqüi-tür müt Buyıruq
qan Quduqa qoyar jada medekün aju'ui jadalacun bo-
lun jada hurbaju müt anu de'ere jada bolju'u müt
yabun yadaju nuras-tur quladu'at tenggeri-de ese
ta'alaqadaba bida ke'eldü'et [36a] butaraju'ui

144. Naiman-u Buyıruq qan Altay-yin ebür U-
luq-taq jorin [36b] qaqačan ködölju'ui Merkid-ün
Toqto'a-yin kö'ün Qutu Selengge jorin ködölju-
'ui Oyirad-un Quduqa-beki hoi demeçen Şisgis jorin
ködölju'ui Tayıçı'ud-un A'uču-ba'atur Onan jorin
ködölju'ui Jamuqa ö'er-iyen qa ergükset irgen-i
dawuli'at [37a] Ergüne huru'u Jamuqa qarın ködöl-
ju'ui ani teyin butaraqdaju Ong qan Ergüne huru-
'u Jamuqa-yi nekebe Çinggis qahan Onan jük Ta,yi-

či'ud-un A'uču-ba'atur-i nekebe A'uču-ba'atur u-
lus-tur-ıyan gürü'et ulus ıyan dürbe'ülün ködöi-
ge'et [37b] A'uču-ba'atur Qodun-örčeng Tayyiči-
'ut Onan-u činaǰı ete'et hüle'üt turastan čeri'üd-
-ıyen ǰasaǰu qatqulduya ke'en ǰasaǰu baiǰu'ui
Činggis qahan gürü'et Tayyiǰı[ut]-lu'a qatqul-
duba maşı ekerün ekerün qatqulduǰu ǰilda bo[l]da-
ǰu mün [38a] qatqulduǰısan qaǰar-a šitüldüǰü qo-
noba ulus ba dürbeǰü ayısurun mün gü tende čeri-
'üt-lü'e-ben qamtu güre'eleǰü qonolduba

145. [38b] Činggis qahan tere qatquldu'an-
-tur suǰıyasu-ban šilürteǰü čisun tötirtge'esü ülü
bolun amduriqdarun naran šingge'ülün mün tende
šitüldüǰü bawuǰu bökleksen [39a] čisun-i ǰelme
šimin šimin ama'an čisudaǰu ǰelme busu gü'ün
ülü itegen sakıldıǰu sa'uǰu söni düli boltala
bökleksen čisun-i ama'ar dü'üreng ǰalki'at asqa-
'at söni düli nökcı'esü Činggis qahan datora'an
sergüǰü ügülerün čisun haqču baraba umda'asumu
[39b] bi ke'ebe tendeče ǰelme maǰalai qudusun
de'el qubčasun-ıyan bügüde-yi talǰu qačca doto-
'aǰıtu čurama ničügün šitüldüǰü bayyiqun day-
yin datora'un güyyiǰü činana güreleksen irgen-ü
tergen-tür anu unuǰu esü'üt erıǰü yadaǰu dürbe-
rün [40a] ge'üd-ıyen ülü sa'an talbiqsat aǰu'u

esük olun yadaŷu niken yeke büri'etel taraq ter-
 gen-eče inu abu'at ergüŷü irebe ŷa'ura odurun
 ba irerün ba gü'ün-ne ese üŷekdebe tenggeri gü
 ihe'ebe ŷe taraq büri'etü-yi abčirat mün ŷel-
 me [40b] ö'esün gü usun eriŷü abčiraŷu taraq
 ŷi'üreŷü qa'an-a ū'ulba qurban-ta amuŷu ūŷu qa-
 han ügülerün ditora nidün minu geyibe ke'e'et
 öngdeyiŷü sa'utala üdür geyiŷü gegēn bolŷu ü-
 ŷe'esü tere sa'uqsan horčın ŷelme-yin ŷimin [41a]
 ŷimin bökleksen čisun asqaqsan horčın namurqan
 bolŷu'u činggis qahan üŷeŷü ügülerün ene ya'un
 bolumu qolo asqa'asu yambar aŷu'u ke'ebe tendeče
 ŷelme ügülerün čimayi amduriqarun qolo odu'asu
 čimadača alŷiyaquy-ača ayuŷu ya'araŷu [41b]
 ŷalkiqu-yi ŷalki'at asqaqu-yi asqa'at amduriŷu
 ke'eli-tür minu teki kedüi oroba ke'ebe činggis
 qahan basa ügülerün namayi eyimü bolŷu keften
 bö'etele ničügün yekin güyyiŷü oroba či bariq-
 da'asu namayi eyyimü-yi ülü'ü ŷi'acqu büle'e
 [42a] či ke'ebe ŷelme ügülerün minu setkil ni-
 čügün odurun ker ber bariqda'asu bi dantur oro-
 qu duratu büle'e uqaŷu bariŷu alaya ke'en qu[b]-
 časun minu bügüde-yi talŷu qaqča emüdün talu'a
 üdü'üye mültüs alda'ulŷu dantur edüi [42b] i-
 düreŷü irebe bi ke'egü büle'e namayi ünēn bol-

qaju qubčasun nada ökjü asaraqı büle'e bi mo-
rin unu'at üjetele edüi ja'ura ülü'ü iregü bü-
le'e bi teyin sedkişü qa'an-u hangqaqsan setkil e-
rüssägei ke'en nidün qara eyin setkişü [43a] o-
dulu'a bi ke'ebe Činggis qahan ügülerün edö'e
ya'un ke'egü erte üdür qurban Merkit ireşü
Burqan-ni qurbanda quči'ulkui-tur amin minu
nikente a[b]ču qarulu'a či edö'e basa haqču bü-
küi čisun-i ama'ar šimi<n>şü amin minu sengtel-
be [43b] či basa hangqaju amturin бүкii-tür
amin-ıyan öreşü dayyisun gü'ün-tür nidün qara
oroşu umdān kangqaju amin minu oro'ulba či ede
qurban tusas-i činu setkil dotora minu atuqai
ke'en jarliq bolba

146. [45a] üdür geyin bara'asu šitüldüşü
qonoqsat čeri'üt söni bö'et budaraju'ui güre-
'elekset irgen küngken ülü čidaqun ke'en güre'e-
lekset qajar-ača ese gödölşü'ui dürbekset ulus-
-i ičuqaya ke'en Činggis qahan qonoqsan qajar-
-ača morilaju dürbekün [45b] irgen-i iču'an
yabuqui-tur daba'an de'eren niken hula'an de-
'eltü eme gü'ün Temüjin je ke'en yeke dawu'ar
qayılan uyyılan bayyiqu-yi Činggis qahan ö'esün
sonosçu ya'un gü'ün-nü eme teyin qayılan büyyü

ke'en asa'ura gü'ün ilēbe tere gü'ün otču [46a]
asaqbasu tere eme gü'ün ügülerün Sorqan-šira-yin
ökin bi Qada'an neretei ere-yi minu ende čeri-
'üt bariju alan büyyü ere-yü'en alaqqdarun Tem-
jin-i ere-yi minu aburatuqai ke'en ungsižu qa-
yilažu uyyilaba bi ke'ebe tere gü'ün irejü [46b]
Činggis qa'an-a ene üge ügüle'esü Činggis qa-
han ene üge sonosu'at qataraju gürčü Činggis qa-
han Qada'an-tur bawuju teberildübei ere-yi inu
bidanu čeri'üt urida alažu'ui tede irge ičuqa-
'at Činggis qahan yeke čerik mün tende bawuju
[47a] qonobai Qada'an-i urižu ire'üljü derge-
čen sa'ulbai manaqarši üdür Sorqan-šira Jebe qo-
yar Tayyiči'ud-un Tödöge-yin haran aqsat tede
qoyar ber irebei gü Činggis qahan Sorqan-ši-
ra-yi ügülerün

güjügün-deki

kündü mudun-i

köser-e o'oruqsan [47b]

Jaqa-daki

Jarbiyal mudun-i

Jayila'uluqsan ta

ečiges kö'üd-ün tusa ažu'ui je ta yekin udabai
ta ke'ebai Sorqan-šira ügülerün bi dotora'an bö-

len itkel setkiǰü büle'ei yekin ya'araqı bi ya-
'araju urit ire'esü Tayıçı'ut noyat minu qo-
çoruqsan eme kö'ün [48a] adu'un ide'en-i minu
hünesü'er geyisgekün tede ke'ejü ülü ya'aran
edö'e qahan-duriyan neyilen idüreǰü irebei ba ke-
'ebeı kelelen bara'asu ǰöb ke'ebe

147. [49a] basa Činggis qahan ügüleriün Kö-
yiten bayıldıǰu iqurıqaldun ǰibštyerülčen büküi-
-tür tede niru'un de'ereče sumun ireǰü minu Je-
belegü aman čaqan qula-yin aman niri'u inu ququ
ken qarbula'a a'ula de'ereče ke'ebe [49b] tere
üge-tür Jebe ügüleriün a'ula de'ereče bi qarbula'a
edö'e qa'an-a ükü'ülde'esü halaqan-u tedüi qa-
ǰar hö'ejü qočorsu soyurqaqda'asu qa'an-u emü
ne

če'el usun-i hoqtoru

čeügen čilawun

čeürü dobtulǰu öksü

gür ke'eksen qaǰar-a

kökö gürü ke'ürü

qal [50a] ke'eksen-tür

qara gürü

qamqaru dobtulǰu öksü

ke'ebe Činggis qahan ügüleriün dayıısun yabuqsan

gü'ün alaqsan-ıyan dayyisurqaqsan-ıyan beye'en ni-
'uju kele-ben bucaju ayu[yu] ene bürün kē'esü mun-
da alaqsan-ıyan dayyisurqaqsan-ıyan ülü buca
[sic] munda ji'an [50b] büyyü nököçeltü gü-
'ün büyyü Jırqo'adai neretü aju'u mün Jebelegü
aman çaqān qula-yi minu aman niru'u qarbuqsan-u
tula Jebe nereyi[t]čü Jebeleye imayi ke'en Je-
be nereyitčü dergede minu yabu ke'en jarliq bol-
ba Jebe Tayyıcı'ud-aça irejü [51a] nököçeksen
yosuz teyimü

CHAPITRE V

148. [1a] Činggis qahan tende Tayyiči'ud-i
dawuližu Tayyiči'utai yasutu gü'ün-i A'uču-ba-
'atur Qoton-örčeng Qudu'udar-tan Tayyiči-ud-i
uruq-un uruq-a Gürtele хүнесү'er keyisgen ki-
dubai ulus irgen-i anu gödölgežü [1b] irežü
Činggis Qahan Quba-qaya übüljebel

149. Ničügüt-Ba'arin-u Širgü'etü ebügen
Alaq Naya'a kö'ü-lü'e-ben Tayyičiud-un noyan
Tarqutai-kiriltuq hoilažu büqüy-yi öštü gü'ün
büle'e ke'en morilan ülü [2a] Čidaqu Tarqutay-
-yi barižu tergen-tür unu'ulžu Širgü'etü ebügen
Alaq Naya'a kö'üt-lü'e-ben Tarqutai-kiriltuq-i
barižu ayisuqui-tur Tarqutai-kiriltuq-un kö'üt
de'ü-ner inu buližu abuya ke'en güyyičežü ire-
žü'üi kö'üt de'ü-ner-i inu güyyičežü ireküi-lü-
'e [2b] Širgü'etü ebügen bosun yadaqu Tarqu-
tay-yi tergen de'ere unužu gedergü de'ere inu
aqtalan sa'užu kituqai qarqaju ügülerün kö'ün

de'üner činu čimayi buližu abura irebei čimayi
qan-ıyan qardaba ke'en ese teki ala'asu qan-ı-
yan qardaba [3a] ke'en alaqu gü ala'asu teki
mün gü alaqdaqu gü bi mün ele üküüi-dürıyen
dere abun üküüi ke'e'et aqtalaju yeke kituqay-
-ıyaran qo'olai inu ququlura gürküi-tür Tar-
qutai-kiriltuq yeke dawu'ar de'ü-ner kö'üd-ıyen
qailaju kelelerin širgü'etü namayi alan [3b]
büyyü alan bara'asu üküksen amin ügei beye mi-
nu abču otču yeki'üjei ta namayi ala'al üdü'üye
öter qarıtqun Temüjin namayi ülü alaquın Temüjin-
-i üčügen čaq-tur

nidün-dürıyen qaltu

ni'ur-dürıyan geretü büle'e

ke'en ejen ügei nuntuq-tur qoçorču [4a] amui
ge'en abura otču abčıraju

surqa'asu

surqu metü büyyü ke'en

sonin üri'e da'aqan

surqaqu metü surqan söyin yabula'a

üki'ülsü ke'esü

üki'ülün yadaqu-yü büle'e bi e-
döe

oyi inu orofu amu

setkil inu
sengterejü'amu ke'ekdemüi
Temüjin namayi [4b] ülü ükü'ülgü ta kö'üt de-
'ü-ner minu öter qaritqun Şirgü'etü namayi alaju
ile'üjei ke'en yeke dawu'ar qallaba kö'üt de'ü-
-ner inu ügüleldürün eçige-yin amin inu aburaya
ke'en irebei bida Şirgü'etü amin inu ükü'ülün
bara'asu qo'osun amin ügei [5a] beye inu yekikün
bida munda ala'ai üdü'üye öter qariya ke'eldüju
qaribai tedeni ireküi-tür Alaq Naya'a-tan Şirgü'e-
tü ebügen-ü kö'üt inu heyilükset irebei tedeni
ire'ülü'et gödöljü ayısurun Ja'ura Qutuqul-nu-
'u-da gürü'esü tende [5b] Naya'a ügülerün bida
ene Tarqutay-yi bariju gürü'esü Çinggis qahan
bidan-i tus qan-ıyan qardaju irejü'üi ke'en Çing-
gis qahan bidani tus-ıyan qardaju irekset ya'un
itegelten haran ede bidan-tur basa ker nököçekün
nököçel üge'un haran tus [6a] qan-ıyan qarda-
sat haran-i mököri'üldekün ke'eju mököri'ülde-
gün-ü'ü bida munda Tarqutay-yi endeçe talbiju
ilejü bida beyes-ıyen Çinggis qahan-a gücü ö-
güre irebe ba ke'eju oduya Tarqutay-yi bariju
ayisula'ai tus qan-ıyan tebçin yadaju üje'et ker
ükü'ülkün [6b] ke'eju talbiju ilejü ba büşiren
gücü öksü ke'en irebei ba ke'eye ke'ebe Naya'a-

-yin ene üge eçiges kö'üt jöbsiyeldüjü Tarqutai-kiriltug-i Quduqul-nu'u-daça talbiju ilē-jü müt Şirgü'etü ebügen Alaq Naya'a kö'üt-lü'e-ben ire'esü yekin [7a] ireju ke'ebe Şirgü'etü ebügen Çinggis qahan-a ügülerün Tarqutai-kiriltug-i bariju ayisurun jici tus qan-ıyan üje'et ker ükü'ülküi ke'eju tebçin yadaju talbiju ilēju Çinggis qahan-na gücü öksü ke'en irebe ke'ebe te'ün-tür Çinggis qahan ügülerün [7b] qan-ıyan Tarqutay-yi qardaju irekset bö'esü tus qan-ıyan qardaqsat haran-i tani urug-ıyar mökörü'üldekün büle'e ta tus qan-ıyan tebçin yadaqsan setkil tanu jöb büi ke'en Naya'a-yi soyurqaba

150. [8b] te'ünü qoyına Çinggis qahan-tur Kereyid-ün Jaqa-gambu [9a] Tersüt-te büküi-tür nököçere irebe tere ireksen-tür Merkit qatquldura ire'esü Çinggis qahan Jaqa-gambu ki'et qatqulduju içu'abai tende Tümen-Tübegen O-lon-Dongqayit butaraqsan Kereyit irgen ber Çinggis qahan-tur orojü ire'üle'ei Kereyid-ün Ong qahan bürün urıda [9b] Yi-sügei qa'an-u çaq-tur sayıbar el alduqsan-tur Yisügei qan-lu'a anda ke'eldüksen

aju'u anda ke'eldüküi yosun inu Ong qan eçige-yü-
'en Qurçaqus-buyiruč qan-u de'ü-ner-iyen alaqu-
-yin tula Gür qan abaqa-lu'a-ban bulqa bolulçaju
Qara'un-qabçal širqu'uldaju [10a] Ja'un gü'ün
qarçu. Yisügei qan-tur ire'esü Yisügei qan ima-
yi ö'er-düriyen irekdejü ö'esün çerik morilaju
Gür qan-i Qaşın jük hüldejü irge orqa inu Ong
qan-na abçu ögüksen-ü tula anda bolulçaqu tere

151. [11a] te'ün-ü qoyina Ong qan-nu de'ü
Erke-qara ong qan aqa-da'an alaقدarun buru'utçu
otçu Naiman-u Inanča qan-tur oroju'ui Inanča qan
çeri'üt ilēju jiči Ong qan qurban balaqat bitün
yorçıju Qara-kıdad-un Gür-qan-tur oduqsan aju'u
tendeçe bulqa bolun Uyyıqud-un Tangqud-un [11b]
balaqat da'ari'at tabun ima'at širgü'eleju sa-
'alduju teme'en-ü çisun qanaju ide'et yadaju
Güse'ür-na'ur-a ire'esü Çinggis qahan urıdu Yi-
sügei qan-lu'a anda ke'eldüksen yosu'ar Taqa-
-ba'atur Sükegei-Je'ün qoyar-i elçi ilē'et
Kelüren-ü teri'ün-eçe [12a] Çinggis qahan ö'esün
esergü otçu ölösçü turuju irebe ke'en Ong qan-a
qubçiri qubçıju ökçü güre'en dotora oro'ulju
teji'ebe tere übül Jerge'er newüju Çinggis qahan
Quba-qaya-yi übüljebe

152. [12b] tende Ong qan-nu de'ü-ner noyat

ki'et ügüleldürün [13a] ene qan aqa bidanu üge'ü a-
buritu hümegei helige ebüritçü yabuya aqa de'ü-yi
baraba Qara-kıdat-tur ba oroba gü ulus ba joba'amu
edö'e e'üni ker kikün bida erde üdür kē'esü dolo'an
nasutu-yi Merkit irgen dawulıju otçu qara alağ eşi-
ge [13b] daqu emüsgeju Selengge-yin Bu'ura-ke'er-
-e Merkid-ün a'ur nödübe gü Qurçaqus-buyıruq qan
eçige inu jıçı Merkit irge ha'ulju kö'ü-ben tende
aburaju ire'esü basa Tatar-un Ajai qan harban qur-
ban nasutu-yi eke selte basa dawulıju otçu [14a]
teme'ed-iyen adula'ulun yabukui-tur Ajai qan-u
qoniçi abu'at horquju iřebe je basa te'ünü qoyına
Naiman-aça ayuju buru'utçu Sarta'ul-un qajar-a
Çui-müren-e Qara-kıdad-un Gür qan-tur otba je
tende niken hon ülü da'usun jıçı dayıjın gö-
dölju Uıyud-un [14b] Tangyud-un qajar-ıyar bi-
tüşü yaburun yadaju tabun ima'at şirgü'eleju
sa'aju teme'en-ü çısun qanaju ideju qağça soqor
qalı'un moritu yadaju Temüjin kö'ün-tür ire-
'esü qubçiri qubçiju teji'ebe je edö'e Temüjin kö-
'ün-tür teyin yabuqsan-ıyan [15a] umartaju hümegei
helige ebüritçü yabumu ker kikün bida ke'eldübei eyin
ügüleldüksen üges-i Altun-aşuq Ong qan-a ayilatqaju'u
Altun-aşuq ügülerün bi ber ene eye-tür oroldula'a gü
jıçı qan-ıyan çimayi tebçin yadaba ke'eju tende [15b]

Ong qan eyin ügüleldükset El-qutur Qulbari A-
lin-taisi-tan de'ü-ner-iyen noyad-ıyan bari'ul-
ju'ui de'ü-ner-eçe Jaqa-gambu buru'utçu Naiman-
-tur oroju'u tedeni bari'as selte ger-tür oro-
'ulju ong qan ügülerün bida Uiyud-un Tangyud-
-un qajar-ıyar ayısuqui-tur ya'u [16a] ke'el-
düle'ei tanu metü ya'u setkigü bi ke'et ni-
'ur-tur anu nilbuju bari'as anu talbi'ulba
qan-a ele nilbuqdaju ger-tür bükün haran bügü-
de'er bosçu nilbuju'ui

153. [17a] tere übül übüljeju noqai jil
namur inu Činggis qahan Čaqa'an-Tatar Alči-
-Tatar Dutaut Alqui-Tatar tede Tatar-tur Dalan
-nemürges bayıldıju qatqulduquy-yin urida Čing-
gis qahan Jasaq ügüleldürün dayyısun gü'ü [17b]
daru'asu olja-tur bü bayıya darun bara'asu tere
olja bidanu'ai büi je qubiyaldut je bida nöf-
kör gü'ün-e içü'aqda'asu türün-ü dobtuluqsan ese
qajar-turiyan eke'erüye türün-ü dobtulqan-tur ese
eke'erüksen gü'ün-i mökörü'ülüye ke'en Jasaqlaldu-
bai Dalan-nemürges [18a] qatqulduju Tatar-ı
gödölgebei daruju Ulqui-šilügeljit-te ulus-tur
anu neyile'ülju dawulibai Čaqan-Tatar Alči-Ta-
tar Duta'ut-Tatar Alqui-Tatar erkit irge tende
muqutqaju Jasaq ügüleldüksen üges-tür Altan Qu-

čar Daritai qurban üges-tür [18b] ülü gürün
olja-tur bayyiju'ui üges-tür ese gürbe ke'en
Jebe Qubilai qoyar-i ilējü oljalaqsat adu'un
ya'u ke abuqsad-i bügüde-yi abqa'ulba

154. [19a] Tatar-i muqutqaju daulin bara-
ju ulus irgen anu ker kikün ke'en Činggis qahan
yeke eye uruk-iyar-ıyan qačqa ger-tür oroju ey-
etüldübe eyetüldürün erde üdür-eče [19b] Tatar
irgen ebüges ečiges-i baraqsan büle'e ebüges e-
čiges-ün ösöl ösöjü kisal kisaju či'ün-tür ü-
lijü kiduju alaju ögüye ülittele kiduya hüle-
sed-i bo'oliduya jük jük qubiyalduya ke'en eye
baralduju ger-teče qaru'asu Tatar-un Yeke-če-
ken Belgütey-eče yambar [20a] eye eyetüldübei
ke'en asaaju'u Belgütei ügülerün tani bügüde-yi
či'ün-tür ülijü kiduya ke'eldübei ke'eju'ü
Belgütey-yin ene üge-tür yeke-čeren Tatar-du-
mıyan tungqaq talbijü qorqaqlaju'u qorqaqsat
qatar-tur bidanu čeri'üt e'erekün bolun maši
samsiju'u qorqalaq-[20b]sat Tatar-i joboju o-
so'ulju ülütken či'ün-tür ülijü kiduqui-tur Ta-
tar ügüeldürün gü'ün tutum qančun-duriyan kitu-
qai qančulaju dere abun üküye ke'eldüjü basa
maši gü samsiju'u tedüi Tatar-i či'ün-tür üli-
jü kidun baraju tende Činggis qahan Jarliq bo-

lurun bida uruk-iyar-ıyan [21a] yeke eye baral-
duqsan-i Belgütey-yin ĵa'aqu-yin tula bidanu ĉe-
ri'üt maşı samşiyabal e'ünü qoyına yeke eye-
-tür Belgütei bü orotuqai eye baratala qada-
na bugün-i ĵasatuqai ĵasa'at kere'ür-i qulaqai
qudal üyyiletten-i ĵarqulatuqai eye bara'asu ötok
ūqsan-u qoyına Belgütei [21b] Da'arıtai qoyar
tende orotuqai ke'en ĵarlıq bolba

155. [22a] tende Tatar-un Yeke-ĉeren-ü ö-
kin Yisügen qatun-i ĉinggis qahan [22b] tende
abba ta'alaqdarun Yisügen qadun ügülerün qahan
soyurqa'asu namayı gü'ün-e bodo-da bolqaĵu a-
saramu nadaĉa egeĉi Yisüi neretei nadaĉa de'ere
qan gü'ün-e ĵokıquı aĵi'al ĵe sayı güregen büli-
gi edö'e maqa ene bodulqan-tur qa'aqşı yorĉibi
ke'ebi ene üge-tür [23a] ĉinggis qahan ügülerün
egeĉi ĉinu ĉimadaĉa sayın büksen bö'esü eri'ülüye
egeĉi-yen ire'esü ĵayyılaĵu ökgü-yü ĉi ke'ebe
Yisügen qadun ügülerün qahan soyurqa'asu egeĉi-
-yen ele üĵe'esü egeĉi-de'en ĵayyılasu ke'ebe e-
ne üge-tür ĉinggis qahan ĵarlıq tungqa'aĵu [23b]
eri'ülü'esü ökteksen güregen-lü'e qantu hollaĵu
yabuqu-yi bidanu ĉeri'üt ĵolqaĵu'ui ere inu tu-
ta'aĵu'ui Yisüi qatun-i tende abĉiraba Yisügen
qadun egeĉi-yen üĵe'et urıda ügüleksen üge-tür

gürün bosçu sa'uqsan sa'urin-duriyan sa'ülju mün
ö'esün doro sa'ubi Yisügen qatun-u [24a] üge-tür
adali boldajü Činggis qahan oyin-duriyan oro'ulju
Yisüi qatu[n-i] abçu Jerge-tür sa'ülba

156. [24b] Tatar irgen-i daulin barajü niken
üdür Činggis qahan qada sa'uju umdalaldurun Yi-
süi qadun Yisügen qadun Jirin-ü dumda sa'uju umda-
laldun büküi-tür Yisüi qadun yekede [25a] sewürel-
bi tende Činggis qahan ditora'an setkiju Bo'orču
Muqali-tan noyad-i uriju ire'ülju ügülerün ta ede
ele či'uluqsat haran bügüde'er ayımaq ayımaq bay-
yıtqun ö'ereče busu ayımaq-un gü'ün-i ö'ere böl-
deyitketkün ke'en Jarlıq bolba tedüi ayımaq [25b]
ayımaq-ıyar-ıyan bayyı'asu niken Jala'ui sayın
Jirümele gü'ün ayıma'ud-ača ö'ere bayyiba či ya-
ın gü'ün büi ke'esü tere gü'ün ügülerün Tatar-un
ke-čeren-ü Yisüi neretei ökin ökdexsen güregen gü-
in büle'ei bi dayyısun-a dawulıqdarun ayuju bu-
ı'utçu yabuju edö'e [26a] amurlıba je ke'en
ırejü olon haran ditora ya'u taniqdaqu ke'eju
yabula'a ke'ebe ene üge-yi Činggis qa'an-a öči-
'esü Jarlıq bolurun mün gü dayyısü setkiju o'or-
çaq bolju yabuju'u edö'e ya'u görüre ireju'u
inu metüs-i či'ün-tür ülibei ya'u sa'aramui nidiün-
ü [26b] ečine gëtkün ke'ebe tedüi gü mökörü'ülbei

157. [27a] min noqai jil Činggis qahan-ni
Tatar irgen-tür morilaqsan-tur Ong qan Merkit
irgen-tür morilaju Toqto'a-beki-yi Barqujin-
-töküm jük hüldejü Toqto'a-yin yeke kö'ün
Tögüs-beki-yi alaju Toqto'a-yin Qutuqtai Ča'a-
-lun jirin ökit inu [27b] qatut inu abču Qutu
Čila'un qoyar kö'üd-i inu irge selte dawu-
-liju Činggis qa'an-a ya'u ber ese ökbe

158. [28a] te'ünü qoyina Činggis qahan Ong
qan qoyar Naiman-u Güčügüd-ün Buyıruq qan-tur
morilaju Uluq-taq-un Soqoq-usun-a bükii-tür
gürčü Buyıruq qan bayyildun yadaju Altai daban
gödölbe Soqoq-usun-ača Buyıruq qan-ni nekejü
Altai daba'ulun Qum-šinggir-un Ürünggü hu-
-ru'u hüldejü yabuqui-tur [28b] Yedi-tubluq
neretü noyan inu qara'ul yabuju bidanu qara'ul-
-a hüldekdejü a'ula ö'ede tuta'aqu bolun olang-
-niyan tasuraqdaju tende bariqdalua Ürünggü hu-
-ru'u hülde'et Kišil-baš-na'ur-a güyičeju Buyi-
-ruq qan-ni tende muqutqaba

159. [29a] tendeče Činggis qahan Ong
qan qoyar qariju ayisuqui-tur [29b] Naiman-u
qatqulduqçı Kökse'ü-sabraq Bayidaraq-belčir-e čer-
-rik Jasaju qatqulduqu bolun aju'u Činggis qahan
Ong qan qoyar qatqulduya ke'en čerik Jasaju gür-

čü jilda boldaju manaqaru qatqulduya ke'en Jer-
ge'er qonobai tende Ong qan bayyidal-duriyan
qal-nu'ut tüle'üljü söni bō'et [30a] Qara-
-se'ül ö'ede gödöljü'üi

160. [30a] tende Jamuqa Ong qan-lu'a
qamtu gödölülčejü yaburun Ong qan-a [30b]
Jamuqa ügülerün Temüjin anda minu uridača Nai-
man-tur elčitü büle'e edö'e ese irebei qan qan
aqu qayıruqana bi büyyü Je ajiraqu bildü'ür anda
minu büyyü Naiman-tur otču'ui Je oroqu bolun
qoçorba ke'eju'üi Jamuqa-yin tere üge-tür Ubčiq-
tai Gürin- [31a]-ba'atur ügülerün Jusuritču ye-
kin teyin šili'un aqa de'ü-yü'en ulkin Jingkün
ügüleye ke'ebe

161. [31b] Činggis qahan söni mün tende
qonoju qatqulduya ke'en manaqar erde üdür ge-
yi'ülün Ong qan-nu bayidal-tur üje'esü ügei bol-
daju ede či bidan-i tüleşilen aju'u ke'et ten-
deče Činggis qahan gödöljü Eder Altayın belčir-
-iyer ketüljü tere gödölükse'er gö[döl]jü Sa-
'arı-ke'er [32a] bawubai tendeče Činggis qa-
han Qasar qoyar Naiman-u tubu'ud-i uqaju haran-
-a ese to'olai

162. [32b] Kökse'ü-sabraq Ong qan-u qoyi-
nača nekeju Senggüm-ün eme kö'üt irge orqa sel-

te dawulıju abču Ong qan-u Telegetü-amasar-a bü-
kün Jarımut irge adu'un ide'e dawulıju abu'at qa-
rıju'ui tere so'or-tur Merkid-ün Toqto'a-yin Qutu
Čıla'un qoyar kö'üt tende bürün irge-ben abu'at
[33a] qaqaçaju ečige-düriyen neyilen Selengge
huru'u gödölju'ui

163. [33b] Kökseǵü-sabraǵ-a dawulıqdaju
Ong qan Činggis qahan-tur elči ilēju'ui elči
ilērün Naiman-a irge orǵo-ban eme kö'ü-ben da-
wulıqdaba bi kö'ün-neče'en dörben külü'üd-i či-
nu quyuju ilēbe bi irge orǵo minu aburaju ök-
tügei ke'eju ilēju'ui Činggis qahan tende Bo-
'orču Muǵalı [34a] Boroǵul Čıla'un-ba'atur e-
de dörben külü'üd-iyen čerik jasaju ilēbe ede
dörben külü'üd-i qürqüy-yin urıda Hula'an-qut-da
Sengǵüm bayyıldıqu bolun morin-u'an quya qa-
daju a[ɬ]daqu bolju büküi-tür ede dörben külü-
'üt gürcü abura'at irge orǵa eme kö'ü büǵüde-yi
aburaju [34b] ökbei tende Ong qan üǵülerün er-
de sayın ečige-de inu ene metü odun baraqsan u-
lus-ıyan aburaju öktele'e edö'e basa kö'ün-ü'en
odun barqsan ulus-i minu dörben külü'üd-iyen ilē-
ju aburaju öktebe hači qari'uluqu-yi tenggeri
qajar-un ihe'el medetügei [35a] ke'ebe

164. [35b] basa Ong qan üǵülerün Yisügei-

-ba'atur anda minu odun baraqsan ulus minu niken-
te aburaju ökbe. Temüjin kö'ün basa oduqsan ulus
minu aburaju'u ökbe ede eçige kö'ün qoyar odun
baraqsan ulus nada [36a] quriyaju ögürün ken-
-ü emüne quriyaju ögün jobomui bi ber edö'e

ötölbe namayi ötöljü

ündüt-te qaru'asu qa'uçitba bi

qa'uçitçu

qaldut-ta qaru'asu

qamuq ulus ken medegü

de'ü-ner minu aburi üge(y)'ün büi qaqça kö'ün
q₁lnu ügei äitü Senggüm qaqça büyyü Temüjin [36b]
ö'ün-i Senggüm-ün aqa bolqaju qoyar kö'ütü bolju
nusuqai ke'eju Çinggis qahan-lu'a Ong qan Tu'u-
a-yin qara tün-ne quriju eçige kö'ü ke'eldübei
çige kö'ün ke'eldüküi yosun urida erte üdür Yi-
d₁ügei qan eçige-lü'e Ong qan anda ke'eldüksen
s₁osu'ar eçige metü [37a] ke'eju eçige kö'ün
o₁e'eldüküi yosun teyimü üge ügüleldürün olon
q₁dayyisun-tur ha'ulurun qamtu niken-e ha'uluya
oro'a görögesün-tür abalarun niken-e gü qantu
abalaya ke'eldübei basa Çinggis qahan Ong qan
qoyar ügüleldürün bida qoyar-i nayyidaju

südütü moqay-a [37b]

södürte'esü

södürgen-tür bü oroya

südü'er ama'ar ügüleldüjü
büšireye

ara'atu moqay-a

adarda'asu

adarqan-1 inu bü abulčaya

ama'ar kele'er olulčaju

büšireye

ke'en teyin üge baralduju amara'alın aldubai

165. [38b] amaraq de'ere dabqur amaraq bo-
luya ke'en Činggis qahan setkiju Joči-de Senggüm-
-ün döyi Ča'ur-beki-yi quyirun Senggüm-ün kö'ün
Tusaqa-da bidan-u Qočin-beki-yi araljin ögüye ke-
'en quyi'asu tende Senggüm ö'er-iyen yekejilen

[39a] setkiju ügülerün bidanu uruq andur odu-
'asu ala'un-a bayyiju e'enekče qoyimar qaraq
aju'u anu uruq bidan-tur ire'esü qoyimar-a sa'uju
ala'un-a qaranaju'u ke'en ö'er-iyen yekejilen

setkiju bidan-1 doromjilan ügüleju Ča'ur-beki-yi

ülü ögün [39b] ese ta'alaaju'ui tere üge-tür

Činggis qahan dotora'an Ong qan Nilqa-senggüm

qoyar-tur dura qočorču'u

166. [40a] teyin dura qočoruqsan-1 Jamuqa

uqaŋu qaqaı ƒil qabur ƒamuqa Altan Quçar Qarda-
kiday Ebügeƒin Noyakin Söge'eteı To'oril Qacı-
'un-beki tede bolun niken eyeten bolŋu newüŋü ot-
çu ƒeƒe'er-ündür-ün gerü-de Berke-elet-te Nilqa-
-senggüm-tür otçu ƒamuqa ulgin ügülerün [40b]
Temüƒin anda minu Naiman-u Tayang qan-tur keletü
elçitü büyyü aman inu eçige kö'ü ke'eŋü amu abu-
rı inu ö'ere büyyü itegeŋü'ü amui ta ese nende-
'esü tana ya'u bolqu Temüƒin anda-tur morıla'asu
bi köndelen-eçe oroldusu ke'eŋü'üi Altan Quçar
qoyar ügülerün [41a] ba Hö'elün eke-yin kö'un-i

dołar ƒe aqa-yı alaŋu

ƒı ƒonqı de'ü-yı te[b]çıŋü

ke'eŋü'üi Ebügeƒin Noyakin Qarta'at ügü-

ıŋ ıŋıŋ

ƒeƒı ƒe

qar inu qardaŋu

ƒı ƒeƒı

köl inu köldeŋü

ıŋı ıŋı

ke'eŋü'üi To'oril ügülerün arqaça otçu

Temüƒin-i ulus inu abuya ulus-ıyan abda'asu u-

lus üge(y)ü bolu'asu [41b] yekikün tede ke'eŋü-

'üi Qacı'un-beki ügülerün Nilqa-senggüm kö'un çı-

mayı ya'u setki'esü urtu-yin üŋü'ür-e gün-ü hi-

ra'ur-a gürölçesü ke'eŋü

167. [42a] ede üges ügülekdějü Nilqa-seng-
güm ečige-dür-iyen [42b] Ong qan-tur tede'er ü-
ges Sayıqan-töde'en-iyer ügülejü ilējü'üi ede'er
üges ügülekdějü Ong qan ügülerün kö'ün-i minü Te-
müjin-tür yekin teyin setkin büyyü ta eji'e tu-
ruq ima'ari bolju bö'et edö'e kö'ün-tür minü te-
yin mawui setki'esü tenggeri-de ülü [43a] ta'a-
laqdaqun bida Jamuqa yabudaq keletü büle'e jöb-ü-
'ü tab-u'u ügülen büyyü ke'en ese ta'alaju ilē-
ju'üi basa Senggüm ügülejü ilērün amatu keletü gü-
'ün ügülen bö'etele yekin ülü büširekdegü ke'en
jiči quči ügülejü ilē'et yadaju ö'esün be'en
gedün otču ügülerün [43b] bel čimayi edüi büqüi
čaq-tur bidani ya'un-a ber ülü bolqan büyyü ünün
ber qan ečige'en čimayi

čaqa'an-a sača'asu

qara-da qaqa'asu

Qurčaqus-buyıruq qan ečige-yin činu joban edüi
quriyajü aqsan ulus-i činu mana'ü mede'ülgü ken-
-e ber yekin mede'ülgü [44a] ke'eju'üi tere ü-
ge-tür Ong qan ügülerün čaqa'an kö'ü-ben ker teb-
čigü eji'e turuq ima'ari bolju mawui setki'esü
jokiqu-yü tenggeri-de ülü ta'alaqdaqun bida ke'eju'üi
tere üge-tür kö'ün inu Nilqa-senggüm mawuila-

Ju e'üten o'orču qarču'u jiči kō'un-i'en Senggüm-ün duran [44b] qayiralaJU urıJU ire'ülJü Ong qan ügülerün tenggeri-de maqa ta'alaqdaqun-u bida kō'un-ı ker tebčısü ke'emüi ta čidan ele üyyiledütkün ta medetkün ke'eJU'üi

168. [45b] tendede Senggüm ügülerün müt lü bidadanu Ča'ur-beki-yi quyu büle'e edü'e bu'uljar idere iretkün ke'en üdür bolJaju urıJU ire'ülJü tende bariya ke'eldüJü Je ke'en eye baralduJU Ča'ur-beki-yi ögüye [46a] bu'uljar idere iretkün ke'en ilēbei urıqdaJU Činggis qahan harban haran ayısurun ja'ura Mōnglik ečige-yin ger-tür qono'asu tende Mōnglik ečige ügülerün Ča'ur-beki-yi quyu'asu müt lü bidadan-ı doromJilaJU ülü ögün büle'e edü'e ker buru'uya bu'uljar [46b] idere urıJU'u ö'ed-ıyen yekeJilekün haran buru'uya yekin öksü ke'en urıqun büle'ei Jöb-ü'ü tab-u'u setkil büi kō'un uqaJU otdaqu qabur bolba adu'un bidadanu turuqat büi adu'u-ban teji'eye ke'en šiltaJU ıleye ke'eJU ülü odun Buqatai Kiratai qoyar-ı bu'uljar [47a] idetkün ke'eJU ileJU Činggis qahan Mōnglik ečige-yin ger-teče qarıbai Buqatai Kiratai qoyar-ı gürküi-lü'e serekdebei bida manaqar erte büčıJU bariya ke'eldübei

169. [47b] teyin büčıJU bariya ke'en üge baralduqsan-ı Altan-u de'ü [48a] Yeke-čeren ger-

-dürıyen irejü ügülerün manaqar erde Temüjin-i ba-
 riya ke'eldübei ene üge-yi Temüjin-e kelen gürgen
 otqu gü'ün-i yambar ele bolqaqdayu ke'eju'üi teyin
 ügüleküi-tür eme inu Alaq-it ügülerün tere deleme
 üge činu ya'un bolumui haran ba ünemšige'üjei
 [48b] ke'eju'üi teyin keleleküi-tür adu'uči i-
 nu Badai sün gürgere irejü ene üge-yi sonosču qa-
 riba Badai yorčiju nökör adu'uči Kišiliq-a ügü-
 leksen üges ügüleju'ü Kišiliq ügülerün bi basa ot-
 ču uqasuqai ke'eju ger-tür otču'ui Čeren-ü kö-
 'ün [49a] Narin-ke'en qada sa'uju sumud-ıyan
 hürün sa'uju ügülerün tuqar bida ya'u ke'eldüle-
 'ei kele-ben abdaqun ken-ü ama itqaqun ke'eju'üi
 teyin ke'et Narin-ke'en basa adüči-da'an Kišiliq-a
 ügülerün Merkidei-čaqa'an Aman-čaqa'an ke'er qoyar-
 -i bariju a[b]čira huyaju söni erte [49b] morila-
 qu ke'eju'üi Kišiliq yorčiju Baday-ya ügülerün
 tuqar-un kelen činu bolqa'aba maqat bolba edö'e bi-
 da qoyar Temüjin-e kelen gürgen yorčiya ke'en üge
 baralduju Merkidei-čaqa'an Aman-čaqa'an qoyar-
 -i bariju irejü huyaju üdeši bü'et qoş-duriyan
 [50a] niken quriqa-ban alaju iseri-yerēn bolqaju
 Merkidei-čaqa'an Aman-čaqa'an ke'er qoyar belēn
 huyaqsad-i unuju sönide yorčiju Činggis qahan-
 -tur söni gürcü ger-ün ümereče Badai Kišiliq qo-

yar ügüleriñ Yeke-čeren-ü ügüleksen üges kö'ün-i
inu Narin-ke'en-nü [50b] sumud-ıyan hürün sa'uju
ügüleksen-i Merkıdei-čaqa'an Aman-čaqa'an ke'er
qoyar aqtas bariju huya ke'eksen üges bügüde-yi ü-
güleju ökbei basa Badai Kişiliq qoyar ügüleriñ
Činggis qa'an-i soyurqa'asu ariyal ügei büi bü-
čijü bariya ke'en üge baralduba ke'ebe

CHAPITRE VI

170. [1a] teyin ügülekeđü Ćinggis qahan
 Badai Kiřiliq qoyar-un üges büřirejü söni bö'et
 dergede'ün bükün itegelten-e kelen ki'et köngge-
 len ya'u ke-ben gē'et burūilan söni bö'et gödöl-
 bei Mau-ündür-ün gerü'er gödölürün [1b] Mau-ün-
 dür-ün gerü-de Uriangqadai Ćelme-qo'a-yi itegejü
 qoyina'an Ćaqdu'ulsun bolqan qara'ulsun talbi-
 ju gödöljü tere gödölükse'er manaqarşı üdür dü-
 li naran kebeli'ülün Qalaqaljıt-elet gürĉü üderin
 ba'uba üderitĉü büküi-tür Alĉiday-yin aqtas adu'u-
 la'ulsun [2a] Ćigidei Yadir jüyil-e jüyil-e no-
 qo'an-tur aqtas-ıyan adu'ulan yabuqı-tur qoyina-
 Ća Mau-ündür-ün ebür-ıyer Hula'an-burqat da'arin
 ayısuqı dayın-u to'usun-i üjejü dayın gürbei ke-
 'ejü aqtas-ıyan hülde'et irejü dayın gürbei ke-
 'ekdejü üje'esü Mau-ündür-ün ebür-i [2b] yer Hula-
 'an-burqat da'arin to'osun qarqaju Ong qan tere
 nekejü ayısun aju'ui ke'ejü tendeĉe Ćinggis qa-
 han to'osun üje'et aqtas-ıyan bari'ulu'at aĉa'alaju
 morilabai tedüi ese üje'esü genet büle'ei tere a-
 yısuqı-tur Ćamuqa Ong qan-lu'a [3a] qantu ayı-

sulçaju a-ısun aju'ui tende Ong qan Jamuqa-daça
asaqçu'u Temüjin kö'ün-tür qatqulduğun metüs ket
bui ke'en asaqçu'u Jamuqa ügülerün tende Uru'ut
Mangqut ke'en irgen inu bui tede irgen inu
qatquldumui je

to'orikui tutum

toyi jokiyu

derelgü gü tutum

dem [3b] jokiyu

üçügen-eçe üldü jida-tur daduqsan irgen tede qa-
raqçı'ut alaqçı'ut tuqtan bui tede serelten irgen
bui je ke'ejü'ui tere üge-tür Ong qan ügülerün te-
yin bö'esü bida deden-tür Jirgin ba'atud-ıyan Qa-
dag-i tuşiyaldun Jirgin ba'atud-ıyan dobtulqaya
[4a] Jirgin-ü gejiğe Tümen-Tübegen-ü Açıq-şirun-i
dobtulqaya Tübegen-ü gejiğe Olon-Dongqayıt ba'a-
tud-i dobtulqaya Dongqayıt-un gejiğe Ong qan-u
minqan turqa'ud-i udurıdun Qori-şilemün-taisi dob-
tulduqai minqan turqa'ud-un gejiğe bida yeke qol
dobtulai je ke'ejü'ui basa Ong qan ügülerün [4b] Ja-
muqa de'ü bidanu çerik či jasa ke'ejü'ui tere üge-
-tür Jamuqa öre böldeytçü qarçu nököde'en ügülerün
Ong qan ene çerig-ıyen namayi jasa ke'emü anda-tur
bi qatquldun yadan yabulu'a ene çerik namayi jasa

ke'emüi Ong qan dület nadača činaru aju'u čaq-
-tu nökör [5a] büyyü anda-tur kele oro'uluya
anda qada'učituqai ke'eju Jamuqa doru'un Čing-
gis qahan-tur kele oro'ulju ügüleju ilerün
Ong qan nadača asaqa Temüjin kö'un-tür qat-
qulduqun metüs ket büi ke'en asaqa'asu bi ügü-
lerün Uru'ut Mangqud-i tumbulan ügülebe bi mi-
nu [5b] üge-tür müt Jirgin-iyen tumbulaju
manglailan Jasalduba Jirgin-ü gejige Tümen-Tü-
begen-ü Ačiq-širun-i ke'eldübe Dongqayid-un ge-
jige Ongqan-nu minqan turqa'ud-un noyan Qori-
-šilemün talsi-yi ke'eldübei te'ünü gejige
mün Ong qan-nu yeke qol čerig-iyer bayyisu ke-
'eldübei [6a] basa Ong qan ügülerün Jamuqa
de'ü ene čerik či jasa ke'en namayi tüšin ügü-
lemüi e'über uqa'asu čaqtu nökör büyyü čerig-
-iyen jasaldun ya'u čidaqun erde bi anda-tur
qatquldun yadaju yabulu'a Ong qan nadača či-
naru aju'u anda bü ayu qada'uji ke'eju ilerju-
gü

171. [7b] ene kele ire'ülü'et Činggis qa-
han ügülerün Uru'ud-un Jürčedei ebin či ya'u
ke'emü čimayi manglailaya ke'ebe Jürčedei-yi
dongqotqu-yin urida Mangqud-un Quyildar-sečen ü-
gülerün anda-yin emüne bi qatquldusu mono qoyi-

na öneçit kö'üd-i minu asaraq-u-yi anda medetügei
ke'ebe [8a] Jürçedei ügüleriñ Çinggis qa'an-
-u emüne ba Uru'ut Mangqut manglailan qatqul-
dusu ke'eju'üi teyin ke'et Jürçedei Quyildar
qoyar Uru'ut Mangqud-iyar-ıyan Çinggis qa'an-u
emüne JasaJu bayyibai bayyiqui-lu'a dayin Jir-
gin-i manglailaJu gürçü irebei ireqüi-lü'e Uru-
'ut [8b] Mangqut esergü dobtulJu Jirgin-i da-
rubai daruJu ayisuqui-tur Tümen-tübegeni Açıq-
-şirun dobtulbai dobtulJu Açıq-şirun Quyildar-
-i qatquJu bawülJu'u Mangqut Quyildar-un de-
'ere eke'ercü'üi Jürçedei Uru'ud-i'er-ıyen
dobtulJu Tümen-Tübegeni darubai [9a] daruJu
qopantıñü ayisukui-tur Olon-Dongqait esergü
,ere epi Jürçedei basa Dongqayid-i daruba da-
-y dıpañsukui-tur Qori-şilemün-taisi minqan
-i-ıyar dobtulbai Jürçedei basa Qori-
,erıñ pi i-taisi-yi içu'aju daruJu ayisukui-
qıñ K; qan-naça [9b] eye üge(y)'ü Senggüm
qıñ 2el dobtulqu bolun enggesge qaçar-ıyan qaç-
daJu Senggüm mün tende unaJu'u Senggüm-i unaç-
daJu Kereyit bügüde'er Senggüm-ün de'ere eke-
'ercü bayyibai ani daruJu şinggeküi naran quburi
de'ere taşın bükül-tür bidanu'ai eke'ercü Quyil-
dar-i unaqaan [10a] yaratu-yi abu'at qarıju

Činggis qahan bidamu'ai Ong qan-nača qatqul-
duqsan qaǵar-ača qaqačaǵu üdeši-de gödölǵü
qaqačan qonobai

172. [11a] bayyǵu qonoǵu üdür geyi'ülün
bügütge'esü Öködei Boroqul Bo'orču qurban ügei
aǵu'u Činggis qahan ügülerün Öködei-lü'e itegel-
ten Bo'orču Boroqul qoyar gočorču'u aǵu ber üki-
ǵü ber ya'u qaqačaǵun [11b] tede ke'ebe bidamu-
'ai söni-de a[q]tas-ıyan bariǵu qonoǵu Činggis
qahan ügülerün qoyınača bidanu nekeǵü ire'esü
qatqulduya ke'en ǵasaǵu bayyibai üdür gege'en
bolqaǵu üje'esü qoyınača niken gü'ün ayısu gü-
rču ire'esü Bo'orču aǵu'u Bo'orču-yi [12a]
gürču ire'ülü'et Činggis qahan ügülerün möngke
tenggeri medetügei ke'eǵü ebče'ü-ben möke'elet-
be Bo'orču ügülerün dobtulkuı-tur morin-ıyan u-
natała qaǵdaǵu yabuqan güyyiǵü yabuqı-tur mün
Kereyit Sengǵım-ün de'ere eke'er bayyıkui so'or
[12b] čölö-tür ači'atu morin ači'a-ban kebeli-
'ülǵü bayı-yin büküy-yi ači'a imu hoqtolǵu ing-
girčaǵ-tur imu umıǵu qarču bidanu qaqačaǵu qarıq-
san mör mütkin yabuǵu olǵu edüi irebe bi ke-
'ebe

173. [13a] basa qorumut atala basa niken
gü'ün ayısu gürcü [13b] ayısuqı-tur döro imu

k8l-iyen unjiljaŋu ayisu üje'esü qačča gülün me-
 tü büyyü iren bara'asu Öködey-yin qoyinača Boro-
 qul sundulaŋu aman-u jabaŋin-iyar čisun čuburi-
 'ulju gürcü irebe Öködei suŋiyasu-ban sumun-a tus-
 daŋu čisun inu haqdarun Boroqul ama'ar-iyar [14a]
 šimjü bökleksen čisun jabaŋin-iyar čuburi'ulju
 irebe Činggis qahan üjeŋü nidün-eče'en nilbusun
 čuburi'ulju duran alja'at qal ötür tüle'ülü'et
 qala'un da'a'ulu'at Öködey-e umdan eri'üljü ök-
 ke'üljü dayisun ire'esü qatqulduya ke'eŋü bü-
 le'ei [14b] Boroqul ügüleriñ dayisun-u to'osun
 činaqši Mau-ündür-ün ebür-iyer Hula'an-burqat jük
 to'osun urtu-da qarču činaqši yorčibai ke'ebe
 Boroqul tere üge-tür ire'esü qatqulduqun büle-
 'ei dayyin-a buru'uilan gödölde'esü bida čerig-
 -iyen jibši'erčü [15a] qatquldut je ke'eŋü gö-
 dölbei gödölürün Ulqui-šilügeljit ö'ede gödölü-
 'et Dalan-nemürges orobai

174. [15b] tende qoyinača Qada'an-daldur-
 qan eme kö'ün-eče'en qaças irebe ireŋü Qada'an-
 -daldurqan Ong qan-nu üge ke'en [16a] ügüleriñ
 Ong qan kö'ü-ben Senggüm-1 uçuma'ar enggesge qa-
 čar unatala qačdaŋu de'ere inu eke'erčü tende ügü-
 leŋü'üi

hiluqatqu-yū metü-tür
hiluqatba
qalqu-yū metü-tür
qalqun bolun
qayiran kö'ün-ü mimu
qaçar-tur
qada'asun qada'ulbai

kö'ün-ü ami erisün [16b] dobtulduya kē'esü te-
'ün-tür Ačiq-širun ügülerün qan qan bütügei eči-
ne büglü kö'ü erirün elbesün jalama kijü abui ba-
bui ke'en erin jalbarimui bida edün törün baraq-
san kö'ü Senggüm-i asaraya Mongqol-un olonkin Ja-
muqa-lu'a Altan Qučar-lu'a bidan-tur büi [17a]
Temüjin-lü'e dayyijiju qaruxsan Mongqol qa'a
otqun tede

morin umi'utan

modun nemüreten bolbai

tede ani ese ire'esü otču morin-u junda'ul me-
tü qormailaju a[b]čirat je bida tede'er-i ke'e-
be Ačiq-širun-u ene üge-tür Ong qan ügülerün
teyin bö'esü kö'ün [17b] alja'ujai kö'ün-i
ülü dengselgen asaratqun kē'et qatqulduqsan qa-
jar-ača qarın içubai ke'ebe

175. [18a] tendeče Činggis qahan Dalan-ne-
 mürges-eče Qalqa huru'u gädölürün to'c to'olaldu-
 bai to'olaldu'asu qoyar minqan Jirwa'an Ja'ut
 bolbai niken minqan [18b] qurban Ja'ut Činggis
 qahan Qalqa-yin höreneji etēd-iyer newübei niken
 minqan qurban Ja'ut Qalqa-yin doronaji etēd-iyer
 Uru'ut Mangqut newübei teyin newüju ayisuqui-
 -tur günesün-e abalan yabuqui-tur Quyildar ya-
 ras-iyun ana'ai üdü'üye Činggis qahan-a itqa'asu
 [19a] ülü bolun görö'esün-tür dobtulqu bolun
 hüksereju nökcibe tende Činggis qahan Qalqa-
 -yin Or-nu'u-yin Keltegei-qada-da yasun im
 talbi'ulba

176. [19b] Qalqa-yin Buyur-na'ur-tur čit-
 tuqu huja'ur-a Terge Emel-ten Onggirat büi ke-
 'en medeju Jürčedeyi Uru'ud-iyar ilēbei ilērün
 Onggirat irgen erte [20a] üdür-eče

Je-yin jisü'er

ökin-ü öngge'er

kē'esü elset Je mit bulqa im kē'esü qatquldut
 Je bida ke'eju ilē'esü Jürčedei-tür elsen o-
 roju'ui elsen oroqdaju Činggis qahan ya'u ber
 amu ese köndebei

177. [20b] tende Onggirad-i oro'ulu'at et-

ču Tüנגge qoroqan-u dorona bawuǰu. Činggis qa-
han Arqai-qasar-a Sügegei-Je'ün. [21a] qoyar-a
dawu bari'ulurum. Tüנגge-qorqan-u dorona bawubai
ebesün ber inu sayin bolǰu'ui qatas manu üyelebei
qan ečige-de minu ügüle ke'en ügülerün qan ečige
minu ya'un čimar-tur nama ayu'ulbai či ayu'ulqu
bö'esü mawun kö'üd-iyen mawun berined-iyen [21b]
nuyir kangqan yekin ülü ayu'ulu či ding sa'ukui
iseri boqunitqaju de'ekši qarkui hüni döläsgeǰü
yekin teyin ayu'ulba či qan ečige minu

qalǰirqu-yü gü'ün-e

qatquqdaba či

köndeledü-yü gü'ün-e

köki'üldebe či

qan ečige minu bida qoyar ya'u ke'eldüle'e

[22a] Ĵorqal-qun-u Hula'anu'ut-bolda'ut-ta

bida ese'ü ügüleldülü'e

südüti moqay-a

södürte'esü

södürgen-tür inu bü oroya

südü'er ama'ar olulčaju büšireye

ese'ü keleldüle'e edö'e qan ečige minu südü-

'er ama'ar-ü olulčaju qaqačaba či

ara'atu [22b] moqay-a

adarta'asu

adarqan-tur bü oroya

ama'ar kele'er olulčaju
büsireye

ese'ü ke'eldüle'ei edö'e qan ečige minu ama'ar
kele'er-ü olulčaju anggičiraba či qan ečige mi-
nu bi čö'en ber bö'esü olon-ni ülü eri'ülgü bü-
le'e mawui ber bö'esü [23a] sayin-i ülü eri'ülgü
büle'e bi qoyar kilgütei tergen nökö'e kilgü-ben
ququra'asu hümer inu jikdün yadayu tere metü nökö'e
kilgün činu bi ese'ü aju'u qoyar gürdütei tergen nö-
kö'e gürdü-ben ququra'asu newün yadayu tere metü
nökö'e gürdün činu bi ese'ü [23b] aju'u erte
üdüür ke'esü Qurčaqus-buyiruč qan ečige-yü'en qoyi-
na döčün kö'üd-ün aqa ke'eju qan bolju'u je či
qan bolun baraju de'ü-ner-iyen Tai-temür-taisi
Buqa-temür qoyar-i alaba je či Erke-qara de'ü
činu alaqqadarun ami-yan qoroqču qarču [24a] Nai-
man-u Inanča-bilge qan-tur buru'utču proju'u je
de'ü-ner-iyen alaqqadı bolba ke'eju Gür qan abaqa
činu čimadur morilaju ire'esü či ja'un gü'ün ami-
-yan qoroqun buru'u[t]ču Selengge huru'u tuta'a-
ju Qara'un-qabçal širquldaba je či Jiči tendeče
qarurun Merkid-ün [24b] Toqto'a-da Huja'ur üjin

ökin-iyen ni'urqan ökcü Qara'un-qabçal-aça qar-
 çu Yisügei qan eçige-tür minu ire'esü či tende
 ügülerün Gür qan abaqa-daça ulus minu aburaju
 ök ke'ekdejü Yisügei qan eçige minu çimada te-
 yin ke'en irekdejü Tayyici'ud-aça [25a] Qunan
 Baqajı qoyar-i uduritçu ulus çinu aburaju öksü
 ke'en çerik jasaju otçu Qurban-telesüt-te бүкүн
 Gür qan-i qorin quçin gü'ün-i Qaşın jük hü[1]-
 dejü ulus çinu aburaju ökbe je tendeçe irejü
 Tu'ula-yin qara tün-ne qan eçige minu Yisügei
 qan-lu'a [25b] anda bolulçaju tende Ong qan
 eçige minu büširen ügülerün ene tusa-yi çinu haçi
 uruq-un uruq-a çinu haçi qari'ulqu-yi de'ere
 tenggeri qajar-un ihe'el medetügei ke'en büši-
 reksen aju'u je či te'ünü qoyına Erge-qara Nai-
 man-u Inanča-bilge qan-naça çeri'üt quyuju [26a]
 çima-tur morilaju ire'esü či ami'an quroqun ulus-
 -ıyan gējü çö'en gü'ün tuta'aju qarçu Qara-ki-
 dad-un Gür qan-tur Çuimüren-e Sarda'ul-un qajar-
 -a otba je či niken hon ülü dawusun basa Gür qan-
 -naça daijıju qarçu Uiyud-un Tangyud-un qajar-i-
 yar yadaju ayisurun tabun [26b] ima'at širgölejü
 sa'aju idejü teme'en-ü çisun qanaju idejü qaçça
 soqor qalı'un moritu irebe je či qan eçige-
 -yin çimayi teyin yadaju ayisu ke'en medejü uri-

da Yisügei qan ečige-lü'e minu anda ke'eldüksen-
 -ü tula setkiŋü Taqai Sükegei qoyar-i esergü
 [27a] činu elči ilē'et basa bi ö'esün Kelüren-
 -ü Bürgi-ergi-deče uqduñ yorčıŋü Güse'ür-na'ur-
 -a ŋolqaldubai ŋe bida čimayi yadaŋü irebe ke'en
 qubčiri qubčıŋü čimada ögü'et uridu ečige-tür
 minu anda ke'eldüksen yosu'ar Tu'ula-yin qara
 tün-ne [27b] bida qoyar-un ečige kö'ün ke'el-
 düksen yosun tere ülü'ü büi tere übüi čimayi
 güre'en dotora oro'ulŋü teŋi'ebe ŋe übüi übüi-
 ŋeŋü ŋusaŋü namur inu Merkit irgen-ü Toqto'a-
 -beki-tür morılaŋü Qadiqliq-niru'un-u Mürüče-
 -se'ül qatqulduŋü Toqto'a-beki-yi Barquŋin-tö-
 -güm [28a] ŋük hüldeŋü Merkit irge dawuliŋü o-
 lon adu'u ordo ger anu tariyat anu bügüde-yi ab-
 ču qan ečige-de ökbe ŋe bi ölsüksen-i činu ü-
 dür düli-de ese gürgebe ŋe turuqsan-i činu sara-
 -yin ŋarım-a ese gürgebe ŋe bi basa bida Göčügür-
 -tei-buyıruq qan-i [28b] Uluq-taq-un Soqoq-usun-
 -ača Altai daba'ulun hüldeŋü Ürünggü huru'u
 odu'at Kičil-baš-na'ur-a moqutqaŋü abu'ai ŋe
 bida tendeče qarıŋü ayısuqui-tur Naiman-u Kök-
 se'ü-sabraq Baldaraq-belčir-e čeri'üd-iyen ŋasaŋü
 bayyıldıquı-tur üdeši ŋilda boldaŋü manaqar (u)
 erde [29a] qatquldıya ke'en ŋasalduŋü qono'asu

qan eçige minu çï baidal-duriyan qal-nu'ut tüle-
'üljü söni-de Qara-se'ül ö'ede gödölbe je çï
manaqar erde üje'esü bayyidal-duriyan ügei bel-
darun çimayi gödöldeju ede çï bidani tüleşilen
aju'u ke'eju bi ber gödölju [29b] Eder-altayın
belçir-iyer ketülju ireju Sa'ari-ke'er-e bawuba
je tende çimayi Kökse'ü-sabraq nekeju Senggüm-ün
eme kö'ü irge orqa bügüde-yi abu'at qan eçige-
-yin çinu Telegetü-amasar-a bükün Jarımut irgen
adu'un ide'en çinu dawulıju odu'asu [30a] Mer-
kid-ün Toqto'a-yin kö'ün Qudu Çila'un qoyar ir-
ge orqa-bar-ıyan çima-tur bürün tere so'or-tur
eçige-düriyen neyilen Barqujin oron çimadaça
dayyijin gödölju'üi je tende qan eçige minu çï
Naiman-u Kökse'ü-sabraq-a irge orqa-ban daulıqda-
ba bi kö'ün minu dörben külü'ül [30b] İd-ıyen ökcü
ile ke'eju ile'esü çinu metü ülü setkin tende bi
Bo'orçu Muqali Boroqul Çila'un-ba'atur ede dörben
külü'üd-ıyer-ıyen çeri'üt Jasaju ile'esü ede dör-
ben külü'üd-ün minu urida Hula'an-qut-da Senggüm
bayyıldıqu bolun morın-u'an quya qaçdaju abdaqı
bolju [31a] büqüi-tür ede dörben külü'üt minı
gürçü Senggüm-i abura'at eme kö'ü irge orqa
selte bügüde-yi aburaju ögü'esü tende

qan ečige minu büširen ügülerün kö'ün-ü'en Temü-
jin-e odun baraqsan irge orqa-ban dörben kültü'üd-
-iyen ilējü öktebe. ke'ejü büle'e [31b] či edö'e
qan ečige minu yambar čimar-tur minu čimatba či
čimar-un yosun-tur elčin ilē ilērün Qulbari-qu-
ri Idürgen qoyar-i ilē qoyar-i ese ilē'esü nō-
köjī-yi ilē ke'ejü ilē'esü

178. [33b] ede üges-tür Ong qan ügüle-
rün ai soyilıq kö'ün-eče'en qaqačaqu-yü törö-de-
če qaqačaba hiričegü-yü üyyile-deče hiričebai bi
ke'en dura alja'at ügülerün edö'e kö'ü-ben üjejü
mawı setki'esü [34a] ene metü čisu-ban qarqaq-
ı-asu ke'en andaqaju šigi quru'un-u'an toli onu-
mā]či kituqa<i>-bar qatquju čisun čuburi'ulju ü-
ke'ügen daqtai-tur kijü kö'ün-e minu ök ke'ejü
čeēbe

179. [34b] basa Činggis qahan Jamuqa anda-
fa ügüle ke'en ügülerün qan ečige-deče minu
če [en yadaju qaqača'ulba či urida bosuqsan bi-
dr mu qan ečige-yin kökö čung u'uqu [35a] büle'e
de ida urida bosču uqdarun nayyidaba je či edö'e
qan ečige-yin kökö čung baratqun kedüi je qoro-
qun ta ke'ejü ilēbe basa Činggis qahan Altan Qu-
čar qoyar-a ügüle ke'en ügülerün ta qoyar nama
tebcijü ile-ü'ü gēsü ke'ele'ei ta juqaju-ü gē-

sü ke'ele'ei [35b] ta Qučar-i čimayi Nekün-ta-
isi-yin kö'ün ke'eju bidan-ača či qan bol kē'e-
sü ese bolba je či Altan-i čimayi Qutula qan lu
meden yabulu'a ečige-yü'en meden aqsa'ar či qan
bol kē'esü ese gü bolba je či de'ere-eče Bartan-
-ba'atur-un kö'ün ke'eju Sača Taiču qoyar-i
[36a] ta qat bolutqun ke'eju yadaba je bi tani
qat bolutqun ke'eju yadaju tan-a či qan bol ke'ek-
deju meden yabuba je bi tani qat boluqsan bö'esü
olon dayyin-tur alginči ha'ulqaqda'asu tenggeri-
-de ihe'ekde'esü dayyisan gü'ün-ni dawliqul-tur

qačar qo'a öki qadun [36b] eme-yi

qarqam] sayin aqta abčiraju ögü'ei bü-
-le'e je bi

ora'a görö'esün-tür

utura'ulda'asu

qada-yin görö'esün

qa inu niketele šiqaju ögü'ei büle'e je
bi

kun-nu görö'esü

quya inu niketele šiqaju ögü'ei büle'e je
bi

ke'er-ün görö'esü

ke'eli inu niketele [37a] šiqaju ögü'ei
büle'e je bi

edö'e qan ečige-de minu sayitur nököčeju ögütkün

uyyidangqa ke'ekde'üjei ta ča'ut-quri-yin turuq
ele aju'ui bü ke'e'ülütkün qurban mired-ün te-
ri'ün ken-e ber bü bawulutqun ke'eju ilēbe

180. [38a] basa Činggis qahan To'oril de-
'ü-de ügüle ke'en ügülerün de'ü ke'egü yosun
Tumbinali Čaraqa-lingqu qoyar-un Oqda-bo'ol-i'ar
bilaJu irebe Je Oqda-bo'ol-un kö'ün [38b] Sübe-
gei-bo'ol büle'e Sübegei-bo'ol-un kö'ün Kökčü-
-kirsaa'an büle'e Kökčü-kirsaa'an-u kö'ün Yegei-
qongtaqar büle'e Yegei-qongtaqar-un kö'ün To-
'oril či ken-ü ulus-ut öksü ke'en Jusuridun
yabuya či minu ulus Altan Qučar qoyar ken-e ber
ülü [39a] mede'ülkün büyyü Je čimayi de'ü ke'e-
gü yosun

borqai-yin minu

bosoqa-yin bo'ol

elinčüg-ün minu

e'üden-ü emčü bo'ol

ke'eju ilēgü-yi minu eyimü

181. [39b] basa Činggis qahan Senggüm an-
da-da ügüle ke'en ügülerün degeltü döröksen kö-
'ün bi aju'u ničügün döröksen kö'ün či aju'u Je
Je qan ečige bidanu bida qoyar-i [40a] sača'u
asaraqü büle'e Ja'ura orqdaquy-ača Senggüm anda

nama naidaju hüldebe je či edö'e qan eçige-yin bi-
 dan-u jürüge inu ülü jobo'an üde manaqar<1> oroju
 qarçu sergü'eju yabu üyen-ü setkil-iyen ülü talbin
 qan eçige-yi amidu [40b] bö'etele qan bolsu ke-
 'en qan eçige-yin bidan-u setkil jobo'aju bü alqa-
 sa'ul ke'et Senggüm anda nadur elçi ilē ilērün
 Bilge-beki Tödö'en qoyar-un nököd-i ilē ke'eju i-
 lēbe nadur elçin ilērün qan eçige qoyar elçin ilē
 [41a] Senggüm anda qoyar gü elçin ilē Jamuqa anda
 qoyar gü elçin ilē Altan qoyar gü elçin ilē Quçar
 qoyar gü elçin ilē Açig-şirun qoyar gü elçin ilē
 Qaçi'un qoyar gü elçin ilē ke'en Arqai-qasar Sü-
 gegei-je'ün qoyar-iyar edüi üges [41b] dawu ba-
 ru'ulju ilēbe ede üges eyin ügülegeju Senggüm
 ügülerün keli qan eçige ke'egü büle'e kidu'açı
 ebügen ese'ü ke'egü büle'e nama keli anda ke'en
 büle'e Toqto'a-bö'e Sartaqçin qonin-u se'ül Jüb-
 çijü yabuyu ese'ü [42a] ke'egü büle'e ede'er üges-
 ün arqas uqaqdaba qatquldu'an-u teri'üt üges büi
 Bilge-beki Tödö'en qoyar qatqulduqui tuq bosqatqum
 aqtas tarqula'ulutqum ariyal ügei büi je ke'ebe
 tedüi Ong qan-naça Arqai-qasar qariqui-tur Sü-
 gegei-je'ü[42b]-nü eme kö'ün tende To'oril-tur a-
 ju'u otqu jürüge yadaju Sügegei-je'ün Arqay-yaça
 qoçorçu'ui Arqai ireju ede üges Çinggis qahan-a
 ügülebe

182. [43b] tedüi Činggis qahan odu'at Baljuna-
-na'ur bawuba tende bawuqi-tur Čo'os-čaqañ Qorula-
las jöb tende učiraldubai tede Qorulas ulü bulqan
elsen [44a] irebei Önggüd-ün Alaquš-digit-quri-
-dača Asan Sartaqtai čaqañ teme'eti minqan irges
ta'uju Ergüne-müren huru'u buluqat keremün qudal-
duju abura ayısurun Baljuna usulan oroqi-tur učira-
raba

183. [44b] Činggis qahan mün Baljuna usulan
büküi-tür Qasar eme kö'ü-ben Yegü Yisüngge Tuqu-tan
qurban kö'üd-iyen [45a] Ong qan-tur gēju čö'es be-
des nököd-iyer-iyen qarču aqa-yu'an ke'en Čing-
pis qahan-i erin Qara'un-jidün-ü niru'ut kigürüju
lun yadan yadaju širi širbusun ideju yabu'at Bal-
luna-da Činggis qahan-tur neyilebe Qasar-i ire'ü-
eü'et bayasču Činggis qahan [45b] Ong qan-tur el-
eün ilēye ke'en eyetüju Jewüredei Qali'udar Uriang-
adai Čaqurqan qoyar-iyar ügüleju ilērün qan eči-
de Qasar-un üge ke'en ügületkün ke'en ügüle-
lün aqa-yan qaraju qara'a inu Jabqaba qayyiju qa'ul-
qa inu olun yadabai qayyilaju [46a] dawu-ban ese
sonosdabai qaraju urbang deretü bolju gebtemü bi
eme kö'ün minu bolju gebtemü bi eme kö'ün minu qan
ečige-tür büi itegemji ere'en olu'asu qan ečige-tür
otqu bi ke'eju ilēbe ke'en ügületkün basa ügülerün

ba tani uda'aran gödöljü [46b] Kelüren-ü Arqal-geügi-de boljalduya ta tende iretkün ke'en boljalduju tedüi Qali'udar Čaqurqan qoyar-i ilē'et Jürčedei Arqal qoyar-i alginčilaju Baljuna-na'ur-ača Činggis qahan uda'aran e'üsülčeju qarun [47a] morilaqsa'ar Kelüren-ü Arqal-geügi-de gürbe

184. [48a] Qali'udar Čaqurqan qoyar Ong qan-tur gürcü Qasar-un üge ke'en endeče ügüleju ilēksen üges ügüleju'üi Ong qan altan terme bosqaju genet qurimlan aju'ui Qali'udar Čaqurqan qoyar-un üge-tür Ong qan ügülerün teyin bö'esü Qasar iretügei ke'eju itegemji [48b] Itürgen-i ilēye ke'en ilēldüju'üi tedüi ire'et boljal qajar-a Arqal-geügi-de gürküi-lü'e baru'a yeke-yi üjeju Itürgen elčün qarın tuta'aju'u Qali'udar-un morin qurdun aju'u Qali'udar güyyičeju bariqu jürüge yadaju urida'un qoyina'un inu [49a] hoqtoriqan yabuqui-tur Čaqurqan-u morin uda'an aju'u qoyinača sumun-u gürküi üju'ür-e Itürgen-ü altan eme'eltü qara aqta-yin quyang huja'ur sa'utala qarbuju'u tende Itürgen-i Qali'udar Čaqurqan qoyar bariju Činggis qahan-tur abčirabai Činggis qahan [49b] Itürgen-tür ülü keleleldün Qasar-tur abču odutqun Qasar medetügei ke'ebe abču odu'asu Qasar Itürgen-tür ülü keleleldün

mün tende čabčijü gebe

185. [50a] Qalı'udar Čağurqan qoyar Čing-
gis qahan-a ügülerün [50b] Ong qan genet büi al-
tan terme bosqaju qurılamı ötörleñ igülgüju sö-
nit düli dülılgeju nenden büčiye ke'ebe ene üge-
-yi jöbšıyeju Jürcedei Arqai qoyar-i alginčila-
'ulju söñit düli'et gürcü JeJe'er-ündür-ün Jer-
-qabçıqay-yin amasar-a büküi-tür büčibei [51a]
qurban söñit qurban üdüt bulqaqdarun büčiju
bayyibası qutu'ar üdür yadaju müt orobai Ong
qan Senggüm qoyar-i söñi ker ber qarıqsan-i e-
se medekdebe ene bulqaldıqçı Jirgin-ü Qadağ-ba-
'atur aju'u Qadağ-ba'atur oroju ireju ügülerün
qurban söñit [51b] qurban üdüt bulqaldurun tu-
qan-ıyan üje'et bariju ker ala'ulqu ke'en teb-
čin yadaju ami-yan qoroqun küñketügei ke'en
su'ora'ulun bulqaldula'a bi edö'e ükü'ülde'esü
üküsü Činggis qahan-a soyurqaqda'asu gücü ök-
sü ke'ebe Činggis qahan Qadağ-ba'atur-un üge-
-yi [52a] jöbšıyeju Jarlıq bolurun tus qan-nıyan
tebčin yadaju amin qoroqun küñketügei ke'en bul-
qaldıqu ere tere ülü'ü büi nököčekdegü gü'ün
büle'e ke'e'et soyurqaju ülü ükü'ülün Quyıldar-
-un amin-u tula Qadağ-ba'atur-i Ja'mun Jirgin-i
Quyıldar-un eme kö'ün-e inu gücü [52b] öktügei

nu'un kö'ün törö'esü Quyildar-un uruq-un uruq-a
gürtele daqaju gücü öktügei ökin kö'ün töre'e-
sü eçige eke anu ö'erün dura'ar bü qudalatuqai
Quyildar-un eme kö'ün-ü emüne ümere'en Jarutuqai
ke'en soyurqan Jarliq bolba Quyildar-seçen-ü
[53a] aman urida nekeksen-ü tula Çinggis qahan
soyurqaju Jarliq bolurum Quyildar-un uruq-un u-
ruq-a gürtele Quyildar-un tusa-yin tula öneçid-ün
abliqa abun atuqai ke'en Jarliq bolba

CHAPTER VII

186. [1a] tedüi Kereyit irge dorayyita-
 'ulju jük jük qubiyaju tala'ulbai Süldüdei Ta-
 qai-ba'atur-un tusa-yin inu tula niken ja'un
 jirgin-i ökbe basa Činggis qahan jarliq bo-
 lurun Ong qan-nu de'ü [1b] Jaqa-gambu jirin
 ökit aju'ui egeçimet inu Ibaqa-beki-yi Čing-
 gis qahan ö'esün aburun döyimet Sorqaqtani-beki-
 -yi Toluy-ya ökbe tere şilta'an-iyar Jaqa-gam-
 bu-yi imada qariyatan emçü irge-ber tumda'a [2a]
 nökö'e kilgün bol ke'eju soyurqaju ese tala'ulba

187. [2b] basa Činggis qahan jarliq bo-
 lurun Badai Kişiliq qoyar-un tusa-yin anu tula
 Ong qan-nu altan terme sa'uqsa'ar altan gürü'e
 ayaqa saba asaraqsat haran selte Ongqojit-Ke-
 reyid-i keşikten anu boltuqai qorçila'ulju ötkö-
 le'ülju uruq-un [3a] uruq-a gürtele darqalan
 jirqatqun olon dayyin-tur ha'ulu'asu olja olu-
 'asu oluqsa'ar abutqun ura'a görö'esün ala'asu
 alaqsar abutqun ke'en jarliq bolba basa Činggis
 qahan jarliq bolurun Badai Kişiliq qoyar-un a-
 min ja'ura tusa [3b] gürgeksen-ü tula möngke

tenggeri-de ihe'ekdejü Kereyit irge doraida'ulju
ündür-ün oron-tur gürbe Je mona qoyina uruq-
-un uruq-a mimu oron-tur sa'uju ene metü tusa gür-
gekse-d-i ulam ulam uqatuqai ke'en jarliq bolba Ke-
reyit [4a] irge dawuliju ken-e ber ese dutatala
tüge'eldübei Tümen-Tübe'en-i tüge'eldüjü tügetale
abulçabai Olon-Dongqoyit oquqa üdür-e ülü gür-
gen tala'ulba Je çisutu tonuq abuçi Jirgin ba-
'atud-i jisüjü qubiyaju gürgeldün [4b] yadabai Ke-
reyit irge tedüi qoru'aju tere übül Abji'a-ködeger-
-i übüljebel

188. [5a] Ong-qan Senggüm qoyar beyes-iyen
dayyijiju qarçu odu'at Didik-saqal-un Nekün-u-
sun-a Ong qan hangqaju oroqu [5b] bolun Naiman-u
qara'ul Qori-sübeçi-tür orojü'u Qori-sübeçi Ong
qan-ni bariju'u bi Ong qan büyü ke'esü ülü tanin
ese büşirejü tende alaju'u Senggüm Didik-saqal-un
Nekün-usun-a ülü oron qada'un yorçiju Çöl-tür o-
roju usurqarun qulat hilu'atuju [6a] bayyiqun-i
Senggüm bawuju mariyaju'u Senggüm-ün nökor Kök-
çü aqtaçi emetü Senggüm-lü'e qurba'ula aju'u mo-
ri-yan Kököçü aqtaçi da'an bari'ulju'ui Kököçü
aqtaçi aqta imu kötölü'et qarın qataraju'ui eme
imu ügülerin

altatayi emüskül-tür [6b]

amtatayi ideküi-tür

Kököcü mimu ke'egü büle'e qan-niyan Senggüm-1
yekin teyin tebçijü gējü odun büyyü či ke'e-
jü eme inu bayyijü qoçorču'u Kököcü ügülerin
Senggüm-1 erelesü ke'en büyyü je či ke'ejü'üi
tere üge-tür eme inu ügülerin eme gü'ün noqai
[7a] ni'urtai ke'ekdeyi je bi altan jantawu
ber inu ök usun ber utquju u'utuqai ke'eju'üi
tendeče Kököcü aqtači altan jantawu inu ab ke-
'en qoyinaqsi oru'at qataraju'u tedüi ire'et
Činggis qahan-tur Kököcü aqtači ireju Senggüm-1
[7b] teyin Čöl-tür gējü irebe ke'en tende ügü-
leldüksen üges-iyen bügüde-yi tegüs ügüleju ö-
gü'esü Činggis qahan jarliq bolurun eme-yi inu
soyurqaju mün Kököcü aqtači-yi tus qan-niyan
eyin tebçijü ireju'üi eyimü gü'ün edö'e ken-tür
[8a] nököče'esü itekdegü ke'eju çabçijü gēbei

189. [9a] Nalman-u Tayang qan-nu eke
Gürbesü ügülerin Ong qan erten-ü ötöğü yeke
qan büle'e teri'ü inu abçiratqun mün bö'esü
tayiya bida ke'eju Qori-sübeči-tür elçi ileju
teri'ü inu hoqtolju abçira'ulju taniju çaqañ to-
loq de'ere talbijü berined-iyen [9b] berile'ülju

ötökle'üljü qu'urda'ulju ayaqa bariju tayiju'ui
tende teri'un teyin tayiqdarun inöjü'ü ine'ebe ke-
'en Tayang qan kemkeri gečkilejü'üi tende Kökse'ü-
-sabraq ügülejü'ü üküksen qan gü'ün-ü teri'un i-
nu ta gü hoqtolju abčirat nökö'ete ta gü [10a]
kemgerit ya'un Jokikui noqan-u bidanu qučakui
dawun mawui bolbi Inanča-bilge qan ügülele'e e-
me Jala'ui ere bi ötölbe ene Tayang-i elbesü'er
töre'ülüle'e ayyi torluq töreksen kö'ün minu
törülmiši olon doromjin mawui ulus minu asara-
ju [10b] barin čidaqu-yü ke'ele'e edö'e noqan-
-u dawun idüreküi qučal qučamui qadun-nu bidan-u
Gürbesü-yin Jasaq qurča bolbi qan minu torluq Ta-
yang Jö'ölen büyyü či šibawulaqu abalaqu qoyar-
-ača buši setkil erdem ügei büi ke'ekdejü tende
Tayang qan ügülerün [11a] ene dorona čö'eket Mong-
qol büi ke'ekdemüi tede irgen ötögü yeke erten-ü
Ong qan-ni qor-iyar-ıyan ayu'ulju dayyiji'ulju ü-
kü'ülbe edö'e mün qan bolsu ke'en aqun-u tede teng-
geri de'ere naran sara qoyar gerelten gege'en bol-
tuqai ke'en naran sara [11b] qoyar büi je qajar
de'ere qoyar qat ker bolqu bida otču tedeket Mong-
qol-i abčiraya ke'eju'üi te'ün-tür eke inu Gürbe-
sü ügülerün yeki'üjei tede'er-i Mongqol irgen
hümür mawutan qubçasu baratutan büle'ei anggida

qolo büjü bütügei äili'un berinet [12a] ökid-i
anu maqa abčira'ulju qar köl anu ukıya'ulju üni-
'et qoni<n>d-ıyan maqa sa'a'ulqun ele ke'eju'üi
te'un-tür Tayang qan ügülerün teyin bö'esü ya'u-
tan aqun tede Mongqol-tur otçu qor anu maqa abči-
raya ke'eju'üi

190. [13b] ede'er üges-tür Kökse'ü-sabrağ
ügülerün ayyi yeke üge ügület ta ayyi torluğ
qan jokıqu-yü büi ni'utqun ke'eju'üi Kökse'ü-
-sabrağ-a itqa'ulu'at bürün Torbi-taş neretü
elçi Önggüd-ün Alaquş-digit-quri-da ügüleju
ilērün ene dorona čö'eken Mongqol büi [14a]
ke'ekdemüi či bara'un qar bol bi endeče qam-
saju tedeket Mongqol-un qor amu abuya ke'eju
ilēju'ü tere üge-tür Alaquş-digit-quri qari'u ü-
gülerün bara'un qar bolun ülü čidaqu bi ke'eju i-
le'et Alaquş-digit-quri Yuqunan neretü elçi-ıyer-
-ıyen [14b] Činggis qahan-na ügüleju ilērün Nai-
man-u Tayang qan qor činu abura iremüi namayi ba-
ra'un qar bol ke'eju ireju'ü bi ese bolba edö'e
bi čimada sere'ülju ilēbe ireju qor-ıyan abda'ujai
či ke'eju ilēju'üi jöb tende Činggis qahan Teme-
'en-ke'er-i [15a] abalaju Tülkin-če'üd-i qomor-
ču büküi-tür Alaquş-digit-quri-yin ilēksen Yuqunan
elçi ene kelen gürgen irebe ene kelen-tür aba de-

'ere bö'et ker kikün ke'eldü'esü olon gü'ün ügüleriñ
aqtas bidañ-u turuqat büi edö'e yekikün bida
[15b] ke'eldü'ü'üi te'ün-tür Otči-gin-noyan ügü-
leriñ aqtas turuqat ke'en yekin şiltaqdaqu mimu
aqtas tarqut büi eyimü üges sonosçu yekin sa'uqdaqu
ke'ebe basa Belgütei-noyan ügüleriñ amidui bö'etele
nökör-e qor-ıyan abda'asu aqsan ya'un [16a] tusa
büi töreksen ere-de ükü'esü taki qor numun-lü'e-
-ben yasun-lu'a niken-e kebte'esü ülü'ü sayın büi
Naiman irgen ulus yeketü irge olotu ke'en yeke ü-
ge ügülen aju'u bida ene anu yeke üge-tür şıqan
morilaju otçu anu qor abu'asu berkedü'ü [16b] aju-
'u odu'asu olon adu'un anu joqsaju ülü'ü qoçoru-
'ujai ordo ger anu e'üreju ülü'ü qoçoru'ujai olon
ulus anu üdür etüget-tür qorura ülü'ü qaru'ujai
müt ene eyimi yeke üge ügüle'ülju ker sa'uqdaqu
morilaya bö'et [17a] ke'ebe.

191. [18a] Belgütei-noyan-u ene üge-yi jöb-
şıyeju Činggis qahan aba bawu'at Abjiqa-köteger-
-eče gödölju Qalqa-yin Or-nu'u-yin Keltegei-qada
bawuju to'a-ban to'olalduju minqan tende minqala-
ju minqan-u noyan ja'un-u noyan harban-u noyan
tende tüşibei čerbin-i tende gü [18b] tüşibei
Dödei-čerbi Doqolqu-čerbi Ögele-čerbi Tolun-čerbi
Bučaran-čerbi Söyiketü-čerbi ede jirwa'an čer-

bin-i tende tüşıbeı minqan minqalan ja'u ja'ulan
harban harbalan baraju nayyan kekte'ül dalan tur-
qa'ut tende keşikten [19a] ilqaju oro'ulurun
minqad-un ja'ud-un noyad-un kö'üd-i de'ü-ner-i
ütü dürü-yin gü'ün-ü kö'üd-i de'ü-ner-i oro'ulu-
run erdemü[t]ten beye şil sayıtan ilqaju oro'ulbai
tende Arqai-qasar-i soyurqaju ba'atud-i ilqaju
minqalatuqai qatquldu'an üdür emüne minu bayyiju
[19b] qatquldutuqai olon üdür turqaq keşikten mi-
nu boltuqai ke'en jarliq bolba dalan turqa'ud-i
Ögöle-čerbi aqalaju atuqai Qudus-qalčan-lu'a
eyetüldüju atqun ke'ebe

192. [20a] basa Činggis qahan jarliq bolu-
elef# rčinturqa'ut [20b] keşikten bawurči e'ütenči
Qe#Te- üdür keşik oroju naran šinggegü-yin urida keb-
un po# e jayılaju aqtas-tur-ıyan qarun qonotuqai
[1#P] ül söni ger horčın kektegün-ıyen kekte'ülju
-tür bayyiqun-ıyan keşiklen bayyi'ultuqai qor-
rqa'ut [21a] manaqar(i) inu bidani šülen
po#C#P# i kekte'ül-tür keleleju qorčın turqa'ut ba-
po#q#n# e'üdečın mün mün mör-dürıyen yabutuqai sa'u-
#q#L-#2 ıyan sa'utuqai qurban söni qurban üdür keşik
üdür-ıyen dawusçu mün gü yosu'ar qurban söni qo-
nolduju [21b] ye'ütgeldüju söni kekte'ül atuqai
horčın kekteju qonotuqai ke'en jarliq bolba tedüi

minqan minqalan baraju čerbi tüşijü nayyan kebbe'ül
dalan turqa'ut keşikten oro'ulju Arqai-qasar-a ba-
'atut ilqaju Qalqa-yin Or-mi'u-yin Keltegei-qada-
dača Naiman irgen-[22a]-tür morilarun

193. quluqana jil jun-u teri'ün sara-yin har-
ban jirwa'an [22b] üdür hula'an tergel-e tuq sa-
ču'at morilarun Kelüren ö'ede Jebе Qubilai qoyar-
-i alginčilaju yabu'at Sa'ari-ke'er-i gürü'esü
Kangqar- [sic]-qan-u teri'ü-te Naiman-u Qara'ul te-
de aju'u bidanu qara'ul-a hüldeldüju bidanu qara-
'ul-ača niken šingqula morin mawuqan eme'eltü-yi
[23a] Naiman-u qara'ul-a abtaju'ui Naiman-u qara-
'ul tere morin abču ügüleldürün Mongqol-un aqtas
turuqat aju'u ke'eldüju'üi bidanu'ai Sa'ari-ke'er-
-i gürcü tende töritčü ker kikün ke'eldü'esü ten-
de Dödei-čerbi Činggis qahan-a duratqarun bidan lu
čö'en büi čö'en de'ere [23b] čileju irebei eyin gü
töritčü aqtas-ıyan čattala ene Sa'ari-ke'er-i del-
gen bawuju amitu ele gü'ün tutum ere-yin tabun ang-
gida qal-nu'ut tüleju qal-ıyar oqjatqaya Naiman ir-
gen olon ke'ekdemüi qan anu ger-teče qaruxsan tanggi
ke'ekdemüi [24a] qal-ıyar hülürige'ültele bidanu aq-
tas ber čadumu je aqtas-ıyan čatqan Naiman-u qara'ul-i
hülde'et daručaju qol-tur anu neyile'ülün tere sama-
wul-tur qatquldu'asu bolqu-yü kēen duratqa'asu ene üge-yi

ǰöbšiyeǰü Činggis qahan ǰarlıq bolurun teyin bö'et
[24b] qal-nu'ut tüle'ülütkün ke'en čeri'üt-te ǰa-
saq tungqabai tedüi Sa'ari-ke'er-i delgen bawuǰu a-
mitu ele gü'ün tabun anggida qal-nu'ut tüle'ülbei
söni Naiman-u qara'ul Kangqar-un teri'ün-eče söni
olon qal üǰejü Mongqol-i čö'eken ese gü ke'en bü-
le'ei hodun-nača olon qaltan büi [25a] ke'en Tayang
qan-tur mawuqan eme'eltü šingqulaqan morin ökčü
ilē'et Mongqol-un čeri'üt Sa'ari-ke'er-i bütetele
bawulu'a üdür-tür üdür-ün aqun-ü hodun-nača olon
qaltan büi ke'ejü ilēǰü'üi

194. [26a] qara'ul-un ene kele gürteǰü
Tayang qan Kangqay-yin Qaçır-usun-a aǰu'ui ene
kele gürge'ülü'et Güčülük qan kö'ün-düriyen kele-
leǰü ilērün Mongqol-un aqtas turuqat [26b] aǰu'ui
hodun-nača olon qaltan ke'emüi Mongqol olon aǰu'ui
edö'e bida

qamtudun bara'asu

qaqačakui berke bolqun-ü

qamtudun bara'asu

qara nidün-iyen hirmes ülü kikün
tede

qačar-ıyan qatquqda'asu

qara čisun qaru'asu

qaltarıl ügei qatangın Mongqol-[27a]-
-tur

qamtudu'asu bolqu-yu

Mongqol-un aqtas turuqat ke'ekdemü bida ulus-
iyan Altai daba'ulun segü'ülün gödöljü çerig-
iyan jibäi'ercü ani uduju yabuju Altay-yin
ölkes gürtel noqai kerel kerejü yabuju bi-
danu aqtas tarqut büi ke'eli segü'ülün Mong-
qol-un [27b] aqtas biqarda'ulun ni'ur de'ere
anu asqaya bida ke'eju ilejü'üi tere üge-tür
Güçülük qan ügülerün ana'ay-yin eme Tayang Ji-
rüge yadarun ene üges ügülejü'üi Mongqol-un
olon qa'aça irejü'üi Mongqolun olongkin Ja-
muqa-lu'a ende bidan-tur büi [28a]

kündü eme-yin ši'eküi qajar-a ese qaruu-
san

gürdün-ü tuqul-un belji'el-tür ese gürük-
sen

eme Tayang jirüge yadarun ese'ü ede üges ügüle-
jü ilējü'üi ke'en elçin-eçe eçige-yü'en eberete-
le bertetele ügülejü ilējü'üi ene üge-tür Ta-
yang qan ö'er-iyen [28b] emeçilekden ügüle-
dejü Tayang qan ügülerün güçütü omoqtu Güçü-
lük gürülçeküi alaldukui üdür maqa ene omog-
iyan bü talbituqai gürülçen qamtudun bara'asu
qaqaçakui maqa berke büi je ke'ebe tere üge-
-tür Tayang qan-nu doru medegü yeke noyan [29a]

Qori-sübeçi ügüleriñ Inanča-bilge qan eçiçe činu sa-
 ča nökör-e ere-yin aru aqta-yin qarqam ese üje'ülü-
 le'e edö'e či manaqar erte bö'et yekin jirüğe yada-
 mu či čimayi eyin jirüğe yadakuy-yi medeksen bö'esü
 qadun ber gü'ün bö'esü eke-yi [29b] činu Gürbesü-
 yi abčiraju čerik ülü'ü jasa'ulqu büle'e čima qayi-
 ran Kökse'ü-sabraqa otöldekii ya'un čerig-ün bi-
 danu jasal sülbergüi bolbi Mongqol-un čaq jaya'an
 büi je ese bolbi ayyi turluq Tayang yadaqu metü e-
 le büyyü či kē'et qor-ıyan [30a] deledü'et buru-
 'u qataraba

195. [31a] te'ün-tür Tayang qan kilingla-
 ju ügüleriñ üküğü amin joboqu beye büğüde niken
 büyyü je teyin bö'esü qatqulduya ke'eju Qaçir-usun-
 -ača gödölju Tamir huru'u yabu'at Orqon-i ketül-
 ju [31b] Naqu-kun-nu doronaçi qormai da'arin Ča-
 kir-ma'ut gürcü ayisuqui-tur Činggis qahan-nu qa-
 ra'ul üjeju Naiman gürcü ayisai ke'en kelen gü-
 ge'esü ene kelen gürge'ülü'et Činggis qahan jarliq
 bolurun olon-nača olon čö'en-neče čö'en qor bolumu
 je [32a] kē'et esergü anu morilaju qara'ul-i anu
 hülde'et čerik jasarun qaraqana yorčil yorčiju na-
 'ur bayyıldı'a bayyıldıju ši'üči qatquldu'a qat-
 qulduya ke'eldübei teyin kē'et Činggis qahan ö'e-
 sün alginčilaju Qasar-i qol jasa'ulba Otčigin-noyan-

-i [32b] kötöt jasa'ulba Naiman Çakırma'ud-aça i-
çuju Naqu-kun-nu ebür a'ula-yin qormai kijin bay-
yiju'ui tedüi Naiman-u qara'ul-i bidanu qara'ul
hülde'et Naqu-kun-nu ebür yeke qol-tur anu neyile-
tele hülde'et gürcü'üi teyin hüldeju gürcüy-yi

[33a] Tayang qan üjeju Jamuqa tende Naiman-lu'a
çerik morilaju ireldüju tende aju Tayang qan Ja-
muqa-daça asağçu'u tede ya'ut olon qonit çinō
hüldeju qoton-tur gürtete hüldeju iregü metü e-
de ya'ut haran teyin hüldeju ayisai ke'en asağa
Jamuqa ügülerün Temüjin anda [33b] minu dörben
noqa(1)s-i gü'ün-nü miqa'ar teji'eju ginjileju
huyaju aqu büle'e tede qara'ul-i bidanu hüldeju
ayisuqun tede büi je tede dörben noqa(1)s

širemün manglitan

ši'üçi qoši'utan

šibüge keleten

temür öreten üldü mina'atan ši'üder-i ideju kei
unuju [34a] yabut tede

alalduqui üdür

haran-u miqa idet tede

gürülçegü üdür

gü'ün-ü miqa

günesület tede

ginji-ben mültüldejü edö'e ese'ü buqsaju aqsat bayasçu teyin šilemeljen ayisai tede ke'eju'üi tede dörben noqa(i)s ket tede kē'esü Jebel Qubilai [34b] qoyar Jelme Sübe'etei qoyar tede dörben büi ke'eju'üi Tayang qan ügülerün ele tede doromji-ača qolo bayiya ke'eju qoyinaqši iquriju a'ula asan bayyiba te'ünü qoyinača duyalju to'oriqaju ayisuqun-i üjeju basa Tayang qan Jamuqa-dača [35a] asa[ql-ču'u tede ya'ut erte talbiqsat unuqan eke-yü'en sün kököjü eke-yü'en horčın torolun güyyigü unuqat metü yekin teyin to'oriqan ayisai tede ke'en asačü'u Jamuqa ügülerün tede

Jidatu ere-yi ji'uju

čisutu tonaq tonaqčın

üldütü ere-yi [35b] hüldejü

unaqaju alaju

üb tonaq abučın

Uru'u[t] Mangqut ke'ekdet tede

edö'e ese'ü bayasçu teyin duyalun ayisai tede ke'eju'ü tendече Tayang qan ügülerün ele teyin bö'esü tede doromji-ača qolo bayyiba ke'eju basa qoyinaqši [36a] a'ula abarın bayyiba te'ünü qoyinača ayisuqun öyeseksen šibawun metü šilemelčeju quši'uraju ayisqun ken büyyü ke'en Tayang qan Jamuqa-dača asačü'u Jamuqa ügülerün ene ayisqu Te-

müj'in anda minu gü[b]č'in beye inu

širemü'er [36b] širekdeksen

šibüge-de qatququy-a čölö üge(y)'ü

temür-iyer dabtaqsan

tebene-de qatququy-a čölö üge(y)'ü

Temüj'in anda minu öyeseksen šibawun metü eyin ši-
lemeljen ayisu lu üjebe-yü'ü ta Naiman nökö't Mong-
qol-1 üje'esü ešige-yin qodu ülü [37a] hüle'ülküy-
-eče büle'e'i ta üjetkün ke'ebe ene üge-tür Ta-
yang qan ügülerün ele amsa'ari a'ula abarin bay-
ya ke'ejü a'ula abariju bayyiju'u basa Tayang qan ʃ-
muqa-dača asaqurun basa tere qoyinača juja'an-a
ayisuqun ken büyyü ke'en [37b] asa[q]lla Jamuqa
ügülerün Hö'elün eke niken kö'ü-ben gü'ün-ü mi-
qa-bar teji'ejü büle'e

qurban alda beyetü

qunajin bodo idešitü

qurban dabqur quyaq emüsčü

qurban buqa jitgü'üljü ayisu je

qortu gü'ün-1

qotola-yi jalgi'asu

qo'olai-duriyan [38a] ülü tordayu

gübč'in ere-yi emgü'esü öre ülü jasayu

a'urla'asu angqu'a sumu-ban deli-
jü talbi'asu

a'ula alus bükün

harban qorin haran-ı ülgetele qarbuyu

gereldüksen nökör-ı

ke'er ketüs bügüni

keyibür sumu-ban delijü talbi'asu

kelkitele [38b] ülketele qarbuyu

yekede delijü qarbu'asu

yisün ja'ut alda qajar-a qarbuyu

tatan delijü qarbu'asu

tabun ja'ut alda qajar-a qarbuyu

gü'ün gü'ün-neçe busu

görülgü mangqus töreksen Joçi-qasar
ke'ekdeyü

tere büyyü je ke'ejü'üi [39a] tende-eçe Tayang
qan ügülerün ele teyin bö'esü a'ula-yin ündür te-
meçeye de'ekşi abaritqun ke'ejü a'ula abarin

bayyiba basa Tayang qan Jamuqa-daça asaqurun

te'ünü qoyınaça ayısuqun ken büyyü ke'ejü'üi

Jamuqa ügülerün tere Hö'elün [39b] eke-yin nil-

qa kö'ün Otçigin heligetü ke'ekdeyü erte nmtaqçi
oray-a bosuqçi

baru'an-aça ber ülü qoçoruyu

baidal-aça ber ülü qoçodayu

ke'ejü'üi Tayang qan ügülerün teyin bö'esü a'ula-
-yin horgil de'ere qaruya ke'ejü'üi

196. [42a] Jamuqa Tayang qan-a ede üges e-
yin ügüle'et Naiman-naça qaqačan böldeytčü qar-
ču Činggis qahan-na kele oro'ulju ilerün anda-da
ügüle ke'en ügüleju ilerün Tayang qan üge-tür minu ükit-
güju ö'ede temečen ürgüju qarbai ama'ar [42b] a-
laqdaju ayuju a'ula abarin qarbai anda qada'uči
müt a'ula-tur qarbai ede esergülegü čirai üge(y)-
'ün büi bi bürün Naiman-naça qaqačaba ke'ejü ilē-
ju'üi Činggis qahan naran jilda boldaju Naqu-kun-
-nu a'ula-yi büselgün [43a] bayyiju qonobai te-
re söni Naiman buru'uyilan gödölkün bolun Naqu
de'ereče qulatču de'ere de'ere'en qutaqlalduju
yasu hüsu-ben kemkerü unalduju hünji'ü bayitala
daručaju ülüldüju'üi manaqaši inu Tayang qan-i
muqtqaju abubai [43b] Güčülük qan ö'ere aqsa'ar
čö'en gü'ün daijin gödölju güyyiçekderün Tamir-a
güre'eleju'ü tere güre'en-düriyen bayyin yada-
ju gödölju tuta'aju qarču otba Naiman irgen-ü u-
lus-i Altay-yin ölke-de muqtqaju quriyabai Jamu-
qa-lu'a aqsat Jadaran Qatagin [44a] Saži'ut dör-
ben Tayyiči'ut Onggirat ki'et tende gü orobai Ta-
yang-un eke Gürbesü-yi Činggis qahan abčira'ulju
ügülerün či Mongqol-un hünir mawul ke'ejü ese'ü

büle'e edö'e yekin irebe či ke'eju Činggis qahan
abula'a

197. [45a] mün quluqana jil namur Qaradal-
huja'ur-a Merkid-ün Toqto'a-beki-lü'e Činggis qa-
han bayyilduju Toqto'a-yi gödölgeju Sa'ari-ke-
'er-e irge orqa ulus inu dawulibai Toqto'a Qudu
Čila'un kö'üt- [45b]-lü'e-ben čö'en gü'ün beyes-iyen
tuta'aju qarbai tedüi Merkit irgen dauliqdarun Qo-
'as-Merkid-ün Dayir-usun öki-yen Qulan qatun-i
Činggis qahan-na üje'ülsü ke'en abcu ayisurun
Ja'ura čeri'üt-te jctgükdejü Ba'aridai Naya-noyan-
tur učiraju [46a] Dayir-usun ügülerün ene öki-
yen Činggis qahan-na üje'ülsü ke'en ayisu bi ke-
geju'üi tende Naya-noyan ügülerün ökin-i činu
Qida qamtu üje'ülüye ke'en törütgeju'üi törütge-
in Dayir-usun-i či qačca'ar odu'asu Ja'ura če-
dš'üt samawui čaq-tur [46b] čimayi ber ülü a-
Kulqu öki taki činu samawuraqu ke'eju qurban üdür
Purban söni törütgeju'üi tendeče Qulan qadun-lu'a
Dayir-usun-i abu'at qamtu Naya-noyan Činggis qa-
han-tur gürgebe tendeče Činggis qahan Naya-yi ye-
kin [47a] töde'eju aba či ke'en maši kilinglaju
qatangquy-a mara'an asačcu Jasaq bolqaya ke'en a-
saqun bükütür Qulan qadun ügülerün Naya'a ügüle'e
Činggis qahan-nu yeke noyan büyyü bi bida qamtu öki

činu qahan-na üje'ülüye ja'ura čeri'üt samawuraqu
[47b] ke'en itqalu'a edö'e Naya'a-dača busut čeri'
ri'üt-tür učira'asu samawu-tur tüi[t]küi-tür o-
roqu-yü aju'u qai ene Naya'a-tur učirakui manu
sayin bolba edö'e Naya'a-dača asaqtala qahan so-
yurqa'asu tenggeri-yin jaya'ar ečige eke [48a]
töre'ülüksen mariyan-nača asaqu'asu ke'en öči'ül-
jü'üi Naya'a asaqdarun qahan-nača busu ni'ur mi-
nu ügei büi je

qari irgen-ü qačar qo'a ökl qadun

qarqam sayin aqta učira'asu

qahan-nu'an gü ke'eju amu je bi

e'un-eče busu [48b] setkil minu bö'esü üküsi bi
ke'eju'üi Činggis qahan Qulan qadun-nu öčil jöb-
šiyeju mün üdür-iyer bö'et bolqan sori'asu Qulan
qadun-nu öčil adali boldaju Činggis qahan Qulan
qadun-ni soyurqaju ta'alaba Naya'a-yin üges adali
[49a] boldaju jöbšiyeju unen ügetü aju'u ke'en
yeke üyyle tüšisü ke'en soyurqaba

CHAPITRE VIII

198. [1a] Merkit irgen daulıju Toqto'a-
 -beki-yin yeke kö'ün Qudu-yin qadu(n)t Tügei
 Döregene ĵirin-eçe Döregene-yi tende Ögödei qa-
 han-na ökbe Merkid-ün ĵarımüt ulus [1b] dayı-
 ĵıju Taiqal-qorqa qorqalaĵu'ui tende Ćinggis
 qahan ĵarlıq bolurun Sorqan-şıra-yin kö'ün Ćim-
 bay-yi noyalaju ĵewün qar-un ĉeri'üd-iyer qor-
 qalaqsat Merkid-i e'ere'ülün ilēbei [2a] Toq-
 to'a Qudu Ćıla'un kö'üd-iyer-iyen çö'en beyes
 dayıĵıju qaruqsan-i Ćinggis qahan nekeĵü Al-
 pay-yin ebür-e übüĵeĵü hüker ĵil qabur Aray-
 diyar dabaĵu odu'asu Naiman-u Güçülük qan u-
 ĵus-ıyan abqa'ulju tere dayıĵıju qaruqsa'ar
 ĵö'en [2b] gü'ün Merkid-ün Toqto'a qoyar
 ,eyileĵü Erdis-ün Buqdurma huĵa'ur-a qamtutçu
 qerig-ıyen ĵasaĵu aĵu'ui Ćinggis qahan gürcü
 ĵayıldı'asu Toqto'a tende şıba-yin sumun-a
 tusdaĵu unaju'u kö'üt inu yasu inu barin ya-
 daĵu beye-yi inu [3a] abçu odun yadaĵu teri-
 'ü inu hoqtolju abçu yorçıĵu'u tende Naiman Mer-
 kit bolun qamtutçu bayıldun yadaĵu buru'uıllan

gödölürün Erdiř ketülürün čübtüscü olonki-yan usun-
-tur ükü'üljü'üi čö'en qaruqsat Naiman [3b] Mer-
kit Erdiř ketülün baraju qaqačan gödöljü'üi Naiman-
-u Güčülük qan Uiyurtai Qarlu'ud-i da'arin Sarda-
'ul-un qajar-a Čui-müren-e bükün Qara-kidad-un Gir-
qan-tur neyilen otču'ui Merkid-ün Toqto'a-yin kö-
'üt Qudu Qat [sic] Čila'un [4a] teri'üten Mer-
kit Kanglin-i Kimča'ud-i da'arin yorčiju'ui ten-
deče Činggis qahan qariju Aray-iyar dabaju a'uru'ut-
-tur bawubai Čimbai Taiqal-qorqa qorqalaqsat Mer-
kid-i muqutqaju'ui tende Merkid-i Činggis qahan
jarliq bolurun [4b] kiduqun-i anu kidu'ulju hü-
leksed-i anu čeri'üt-te tala'ulbai basa urida o-
roqsan Merkit a'uru'ud-ača dayyiĵin bosču'u a-
'uru'ut-tur bükün kötöčin bidamu tedeni daruju'u
tende Činggis qahan jarliq [5a] bolurun tumdaqa
ba a'uluya ke'elü'e müt ele dayyiĵin aju'u ke-
'en Merkid-i ĵük ĵük hülüttele qubiya'ulbai

199. [6a] mün hüker ĵil Činggis qahan jar-
liq bolurun Sübe'etey-yi temür telegetü-yi Toqto'a-
-yin Qudu Qal Čila'un teri'üten kö'üd-i inu neke-
'ülün ilerün Sübete-y-e Činggis qahan jarliq bol-
ju [6b] dawu bari'ulurun Toqto'a-yin Qudu Qal
Čila'un teri'üten kö'üt inu odun oqĵatču qarin qar-
bučaĵu uqurqatu qulan sumtu buqu bolju otbai teden-

-i ji'ürtü bolju nisču tenggeri-tür qaru'asu či Sü-
 be'etei šingqor [7a] bolju nisču ülü'ü bari'ujı-
 yi tarbaqan bolju kimusu'ar-ıyan maltaju qaĵar-tur
 oro'asu čalır bolju čokıju erıju ülü'ü güyıčeju čı-
 ĵıqasun bolju Tenggis dalai-tur oro'asu či Sübe-
 'etei gölmi qubči'ur bolju ši'üju [7b] qubči'ju ü-
 lü'ü abqu čı basa ündür daba'a daban örgen mü-
 ren ketülün ilēbe čımayı qaĵar-un qola-yı setkiju
 čerig-ün ula'a turu'ai üdü'üye qayırala[t]qun gü-
 nesü-ben bara'ai üdü'üye quči'atqun aqta turun
 bara'asu qayırala'asu [8a] ülü boluyı günesün
 n bara'asu quča'asu ülü boluyı mör-tür tanu
 psls 'esün olon büi ĵe alus setkiju yabuquı-tur
 nesg g-ün gü'ün-i görö'esün-tür bü ha'ulqatqun kem
 -ru bü abalatqun čerig-ün gü'ün-e günesün-e neme-
 kemn önggegü'en [8b] boltuqai ke'en abalabası
 kemleju abalatqun kemten aba-dača anggıda čerig-
 ün gü'ün-ü eme'el-ün qudurqa bü qudurqala'ul qa-
 da'ar ülü nemürgen sudalbiju yabutuqai teyin ĵa-
 salduju yabu'asu čerig-ün gü'ün ha'ulun ker čıda-
 qu [9a] eyin ĵasaqlaju bö'et ĵasaq dabaqsad-i
 bariju nišıtuqai bidanu ĵarlıq dabaqsad-i bidana
 taniqdaqun metüs-i bidana ökcü iretkün bidana ülü
 taniqdaqun olon-i

mün tende bö'et
mököri'ülütkün
müren-ü čina'un möseldükün ta
mün [9b] yosu'ar yabutqun
a'ula-yin čina'un
alqasalduqun ta
anggida ö'ere bü setkitkün

möngke tenggeri-de gücü a'uqa nemekdejü Toqto'a-yin
kö'üd-i qar-duriyan oro'ulu'asu bidan-tur abčira-
tala ya'un büi tende ta gėtkün ke'en Jarliq bol-
ba [10a] Sübe'etey-ye basa Činggis qahan ügüle-
rün čimayi ayala'urun bi üçügen čaq-tur qurban
Merkid-ün Uduyit-ta Burqan-qaldun-ni qurbanta
quči'ulju ayu'uldala'a bi teyimü öšten irgen-i e-
dö'e basa aman kelen aldaju otču'ui [10b] urtu-
yin üjü'ür-e gün-nü hiru'ar-a gürilčetügei ke'en
neke'ülün üjü'ülen temür telege deletčü hüker jil
ča'ura'ulbai bidani ečine ber bö'esü ile metü qo-
lo ber bö'esü oyira metü setkiju yabu'asu de'ere
tenggeri-de ber [11a] ihe'ekdemüi je ta ke'en
Jarliq bolba

200. [12a] Naiman Merkid-i muqutqan bara'a-
su Jamuqa Naiman-lu'a bürün tede ulus-ıyan abda-
'asu mün tabun nököttü o'orčaq bolju Tanglu de-
'ere qarču uqulja alaju širaju iderün tende Jamuqa

nököt-te'en ügülejü'ü ken-ü kö'üt ene üdür uqulja
[12b] alaju eyin idemü ke'eju'ü tere uqulja-yin
miqa iden büküi ja'ura tabun nököt inu Jamuqa-yi
qardaju bariju Çinggis qahan-tur abçiraju'u Ja-
muqa nököt-te'en bariju irekdejü qahan anda-da ü-
güle

qara kerî'e

qarambai noqosu [13a] bariqu
bolba

qaraçu bo'ol qan-tur-ıyan

qar gürgegü bolba

qahan anda minü ya'u endegü

boro quladu

borçin sono bariqu bolba

bo'ol nekün

büdün ejen-ıyen

bosoju nendeju bariqu bolba

boqda anda minü ya'u endegü

ke'en [13b] ügüle'esü Jamuqa-yin tere üge-tür
Çinggis qahan Jarliq bolurun tus qan-duriyan
qar gürgeksen gü'ün-i ker a'uldaqu teyimün gü'ün
ken-tür nököcegü tus qan-duriyan qar gürgekset
haran-i uruq-a anu gürtele mököri'ülütkün ke-
'en [14a] Jarliq bolba mün Jamuqa-yin ile i-
mayi qardaqsan haran-i mököri'üljü ökbei Çinggis

qahan Ĵamuqa-da ügüle ke'en ügülerün edö'e bida
qoyar qamtutba nököçeye öre'ele kilgün bolulça-
ju a'asu ö'ermičilen [14b] qaqačan setkimü či
edö'e niken-e qamtu aju

umartaqsan-ıyan duratqalduju

umtaraqsan-ıyan seri'ülülçejü aya

ö'ere ber anggida yabu'asu

öljeitü qutuqtu anda minu büle'e

ünen öküldüküi üdür

öre Ĵürüge-ben ebetgü [15a] büle'e
či

anggida ber ö'ere yabu'asu

alalduqui üdür

a'uşgi Ĵürüge-ben ebetgü büle'e či

keli kē'esü

Kereyit irgen-lü'e

QalalqalĴit-elet-te

qatqulduqui-tur

Ong qan eçige-de

ügülekset üges-ıyen sere'üljü [15b]

ilēksen tusa činu büi Ĵe basa Naiman irgen-i

üge'er ökü'üljü

ama'ar alaĴu

ayu'uluqsan-ıyan

adalitqatuqai

ke'ejü kele ilēksen činu tusa bolju'ui je ke'en

201. [16b] ügüle'esü Jamuqa ügülerüm er-
te üdür üçüget čaq-tur Qorqonaq-Jubur-a qan an-
da-[17a]-lu'a anda ke'eldürün ülü šinggeqüi i-
de'e ideldüjü ülü umartaqu üges ügüleldüjü

gönjile-de'en qaqaldaju aqdaju'u
je

köndöledü-de köki'üldejü

qaljirqu-da qatquqdaju

qaqačan baraju

qadaqatu üges ügüleldüle'e ke'en
[17b]

qara ni'ur-iyān

qa'ulda^kuy-ača

qalidun yadan

qan anda-yi-yan

qala'un čirai üjen yadaju yabuba
je bi

ülü uma[r]taqu üges

ügüleldüle'e ke'en

hula'an ni'ur-iyān

übčikdeküy-eče

urtu setkiltü anda-yi-yan

ünen čirai üjen yadaju [18a] yabuba
je bi

edö'e qan anda minu soyurqajü namayi nököčeye ke-
'eju'üi nököčeqüi čaq-tur ese nököčeldübe bi edö-
'e anda

tögörigei ulus-i

tübšitkebei

qari tutum-i

qamtutqaba či

qan oro čimadur joriba delegel edö'e [18b] belen
boluqsan-tur nököčejü ya'un tusa bolqu bi munda
anda-yin qara sönin-ü jëwüdün-tür činu oroqu bi
gege'en üdür-ün setkil činu joba'au bi

Jaqa-yin činu bö'esün

Jahing-un činu örgesün bolqu bi

arbin emegetü büle'e bi

anda-ača [19a] alus-i setkiğü
bolun

alji'as boldaba bi

edö'e ene törelki-tür anda ba qoyar-un urququi na-
ran-nača šinggequü naran-tur gürtele nere minu gür-
be je anda sečen eketü törülki külük törejü erde-
mü[t]ten de'ünertü örlü'üt [19b] nököd-iyer-iyen
dalan qurban aqtas-iyar-iyen bolju anda-da hülekde-
be je bi bürün eke ečige-deče üçügen qoçorçu de'ü-
-ner üge(y)'ü eme minu domoqči itegel üge(y)'ü nököč-

-tü tewüber tenggeri-eče Jaya'atu anda-da [20a] hül-
 dekdebe Je anda soyurqa'asu namayi ötör nököče'esü
 anda Jürüge-ben amumu Je či anda soyurqaju ala'ulu-
 run čisu ülü qarqan ala'ul üküjü gebte'esü ölük ya-
 sun minu ündür etügen-tür e'üre turuq uruq-un uruq-
 -a [20b] Činu gürtele ihējü öksü hirü'er boluyu Je
 bi huja'ur ö'ere törülkitü büle'e bi hüle'ü törül-
 kitü anda-yin sülder-e daruqdaba Je bi ügüleksen ü-
 ges minu ülü umartan üde manaqar duratču ügüleldü[t]-
 kün ta edö'e [21a] namayi ötörletügei ke'en ügüle-
 'esü ede'er üges-tür inu Činggis qahan ügülerün an-
 da minu anggida ber yabuju bidan-tur aman dü'üren
 kelelejü amin-tur qor setkigü-yi inu ese sonosdaba
 ke surdaqu gü'ün büle'e mün ülü [21b] bolumui ükü-
 gslüye kē'esü tölge-tür ülü oromui šilta'an ügei
 ,ein-tur qor ki'esü ülü Jokimui kündü mörtü gü'ün
 kpi ene maqa šilta'an inu ügületkün erte Čoži-dar-
 -Pqia Taičar qoyar-un adu'u-ban de'ermedülčeksen-ü
 eaia [22a] Jamuqa anda či buru'uy-a bulqa köyit-
 noj irejü Dalan-baljut-ta qatqulduju Jerene-qabčiqay-a
 [20]rqoju namayi tende ese'ü ayu'ulula'a či edö'e
 nököčeye kē'esü ülü boluyu amin činu qayira'asu
 ese bolba či ke'en ügületkün [22b] edö'e činu üge-
 -ber čisu ülü qarqan nököči'etügei ke'en ügüle kē-
 'et čisu ülü qarqan nököči'eju yasu inu ile bü gēt-

-kün sayitur baritqun ke'en Jarliq bolba Jamuqa-
-yi tende nökc'i'ejü yasu inu bari'ulba

202. [24a] tedüi sisgei to'urqatu ulus-i ši-
durqutqaju bars Jil Onan-nu teri'ün-e quriju yi-
sün költü çaqa'an tuq bayyi'ulu'at Činggis qahan-
-na qan nere tende ökbei Muqali-da guy-ong nere
tende gü [24b] ökbe Jebeyi Naiman-nu Güčülük
qan-i neke'ülün tende gü ča'ura'ulbai Mongqoljin
ulus-i Jibšiyerün baraju Činggis qahan Jarliq bo-
lurun ulus bayyi'ululčan yabulduqsat-ta minqan
minqalaju minqad-un noyat tüšijü soyurqal üge
ügülesü ke'en [25a] Jarliq bolba minqad-un no-
yat tüšin nereyidürün Mönqlik ečige Bo'orču Mu-
qali guy-ong Qorči Ilügei Jürčedei Qunan Qubila
Jelme Tüge Degei Tolon Önggür Čülgetei Boroqul
Šigi-qutuqu Göčü Kököčü Qorqosun Hüsün Quyl-
dar Šiluqai Jetei Taqai [25b] Čaqa'an-qo'a A-
laq Sorqan-šira Buluqan Qaračar Kökö-čos Süyl^{fe}
Nayya'a Jungšoi Güčügür Bala Oronartai Dayir^g
ge Bujir Mönngü'ür Dolo'odai Bögen Qudus Maral
Jebke Yuruqan Kökö Jebeyi Udutai Bals-čerbi Kete
Sübe'etei Mönkö-qalja [26a] Qurčaqus Geügi
badai Kišiliq Ketei Ča'urqai Önggiran Toqon-temür
Megetü Qada'an Moroqa Dori-buqa Iduqadai Siraqul
Dawun Tamači Qa'uran Alči To[b]saqa Tungqui-

dal Tobuqa Aĵinal Tüyideger Secewür Jeder Olar-gü-
regen Kinggiyadal [26b] Buqa-güregen Quril Aĵiq-
-güregen Qadai-güregen Öigü-güregen Alĉi-güregen
qurban minqat Onggirat Butu-güregen qoyar minqat
Ikires Önggüd-ün Alaquš-digit-quri-güregen tabun
minqat Önggüt hoy-yin irgen-eçe anggida Mongqol
ulus-un minqad-un noyad-i Činggis qahan-nu [27a]
nereyidükxen yeren tabun minqad-un noyat bolba

203. güreget-lü'e niken-e basa Činggis qa-
han ĵarliq [27b] bolurun edö'e nereyidükset ye-
ren tabun minqad-un noyad-i minqad tüši'et bürün
re dotora Činggis qahan ĵarliq bolurun tusatan-a
161 yurqal öksü ke'en Bo'orču Muqali teri'üten no-
162 i-i iretügei ke'eküi-tür ger dotora Šigi-qutu-
büle'e [28a] urira ot ke'en Šigi-qutuqu-da ü-
163 le'esü Bo'orču Muqali-tan ken-eçe hüle'ü tusa
le'e ken-eçe hüle'ü gücü ögüle soyurqal ökde-
ye bi ya'un duta'u tusa ese bolula'a ya'un du-
'u gücü ese ögüle'e bi [28b]

ölege'ı'tei büküy-eçe

ündür bosoqa-tur činu

eri'ün-tür edüi saqal urqutala

öscü

ö'ere ese setkibe ĵe bi

ala-tur ši'ekte-eče

altan bosoqa-tur činu aju

aman-tur saqal edüi urqutala öščü
[29a]

alji'as ese gētkibe je bi

köl-düriyen kebte'üljü

kö'üçilen ösgebe je namayi

derge-de'en kebte'üljü

de'üçilen ösgebe je namayi

edö'e nada yambar soyurqal ögümü ke'eju'üi tere ü-
ge-tür Činggis qahan Šigi-qutuqu-da [29b] ügüle-
rün jırqodu'ar de'ü busu'ü či oroču de'ü-de'en čı-
mada soyurqal de'ü-ner-ün qubi-yi-yar qubilaldu ba-
sa tusas-un činu tula yisün aldal-tur bü aldatuqai
ke'en jarliq bolba möngke tenggeri-de ihe'ekdejü
gür ulus-i jükle'üljü [30a] büküi-tür či üjegü-yin
nidün sonosqu-yin čikin bolju gür ulus-i eke-de bi-
dana de'ü-ner-e kö'üt-te qubi irgen-ü nere'er isgei
tu'urqatan-i iriče'üljü qabdasun e'üdeten-i qaqača-
'ulju qubilaju ök ken ber činu üge büsi bü [30b]
bolqatuqai ke'en jarliq bolba basa Šigi-qutuqu-yi
gür ulus-un

qulaqay-yi kese'eju

qudal-i moqo'aju

ükü'üldekün yosutan-i ükü'ül alda'uldaqun yosutan-i
 alda'ul ke'en gür de'ere-yin Jarqu tüşibe basa gür
 irgen-ü [31a] qubi qubilaqsan-i Jarqu Jarqulaqsan-
 -i kökö debter biçik biçijü debterleŷü uruq-un uruq-a
 gürtelē Šigi-qutuqu-yin natur eyetüŷü yosulaŷu kökö
 biçik čaqa'an ča'alsun-tur debterleksen-i bü ye'üt-
 ketügei ye'ütkekün haran [31] aldal-tan boltuqal
 ke'en Jarliq bolba Šigi-qutuqu ügülerün minu metü
 oroču de'ü sača'u denggečen qubi ker abqu soyur-
 qa'asu siro'ai yo'urqatu balaqasun-ača ökgü-yi qa-
 han-nu soyurqal medetügei ke'en öçijü'ü [32a] ene
 üge-tür ö'er-ün beye-ben či čaqlaba či mede ke'ebe
 Šigi-qutuqu ö'er-iyen teyin soyurqa'ulun baraŷu
 Bo'orču Bo'orču Muqali-tan noyad-i uriŷu oro'ulju-
 psi

204. [33a] tende Činggis qahan Jarliq bolju
 ıglik eçige-de ügülerün

töregü-lü'e töreldüksen

ösgü-lü'e ösülčeksen

ölŷeitü qutuqtu či

tusa ihe'el [33b] činu kedün ber aŷu'u tere doto-
 ra Ong qan eçige Senggüm anda qoyar namayi arqadan
 uriqsan-tur ayisurun ja'ura Mönqlik eçige-yin ger-
 -tür qono'asu Mönqlik eçige či ese itqa'asu

huyilun büküi usun-tur

hulalun büküi qal-[34a]-tur oroq-
da'ai büle'ei je

tere tusa-yi sayi setkiǰü uruq-un uruq-a güртеle
ker umartaqdaqu tere tusa setkiǰü edö'e sa'uri e-
ne nu'u huǰa'ur-a sa'ülǰu hon-tur sara-tur sataǰu
öklige soyurqa čimada öksü mali'an asuqai [34b]
uruq-un uruq-a güртеle ke'en ǰarliq bolba

205. basa Činggis qahan Bo'orču-da ügüle-
rün üçügen [36a] čaq-tur širqa aqtatan naiman
morit de'ermetteǰü ǰa'ura qurban qonoǰu nekeǰü
ayisukui-tur ǰolqaldubai je či tende ügülerün
bengleniǰü ayisukui nökör-tür nököčeldüsü ke'en
ger-tür ečige-düriyen ber kelen üge(y)'ü-ben sa'
arun [36b] nambuqa sa'ulqa-ban ke'er-e bürgüǰü
minu oqatur qongqor-i talbi'ulǰu nada oroq šing-
gula-yi unu'ulǰu či ö'esün qurdun qubi-yi unuǰu
adu'u-ban eǰen ügei talbiǰu ya'araǰu ke'er-eče
bü'et namalu'a nököčeǰü basa qurban qonoq nekeǰ
[37a] širqa aqtatan-i de'ermedüksen güre'en-tür
gürü'esü güre'en-ü kiǰi'ar-a bayyiqun-i de'ermedün
hüldeǰü duta'aǰu abčirabai je bida qoyar ečige či-
nu Naqu-bayan aǰu'u či qaqča kö'ün inu ya'u mede-
ǰü nadur nököčegü [37b] büle'e setkil-ün kü-
lüg-iyer nököčebe je či te'ünü qoyina setkiǰü ya-

buju bi Belgütey-yi ilējü nököçeye kē'esü či bö-
kötür qonqor-i unuju boro örmege-ben böktörçü
nököçen ire'esü qurban Merkit bidan-tur irejü
[35a sic] Burqan-ni qurban-ta quči'ulqui-tur
quçilduba je či basa te'ünü qoyina Tatar irgen-
-tür Dalan-nemürges-te šitü'e'eldüjü qono'asu qu-
ra üdür söni ürgülji jüsereküi-tür söni namayi no-
yir atuqai ke'en nemürge-ben [35b sic] nemürek-
se'er minu de'ere qura ülü čuburi'ulun söni da'us-
tala bayyiju öre'ele köl-iyen qačqan-da ye'ütke-
jü büle'e či külüg-ün činu belge aju'u je te'üne-
če busu ali külüg-i činu ügülejü da'usqu Bo'orçu
uqali qoyar [38a] jö[b] minu yabutala jiktüjü
uru'u-yi minu bayyitala itqaju ene oron-tur gür-
ebe edö'e bürin-ü de'ere sa'uri sa'uju yisün al-
a[l]-tur bü aldatuqai Bo'orçu bara'un qar-un Al-
ai derelegün-ü tümen medetügei ke'en [38b] Jarliq
olba

Re

206. [39a] basa Muqali-da Činggis qahan
rulerün bida [39b] Qorqonaq-jubur-un Qutula
m-nu de[b]segü Saqlār-modun-a bawu'asu Muqali-
da tenggeri-yin ja'arin ja'aqsan üge temteg-ün
tula bi tende Gü'ün-qo'a-yi setkiju Muqali-da ü-
ge baralu'a tewüber sa'uri de'ere sa'uju Muqali-

-yin uruq-un uruq-a [40a] gürtele gür irgen-ü guy-
-ong boltuqai ke'en guy-ong nere ökbe Muqali guy-
-ong Jewün qar-un Qara'un-ǰidün-i derelegün-ü tümen
medetügei ke'en ǰarliq bolba

207. [40b] Činggis qahan Qorči-da ügülerün
ǰöngleǰü namayi üçügen büqüy-eče eǰi'e turuq

noyitan nobšilduǰu

köyiten kö[b]šildüǰü

nendü qutuq bolǰu [41a] yabuba ǰe či Qorči te-
re čaq-tur ügülerün ǰöng ǰöb bolu'asu tenggeri-de
setkil-tür gürgekde'esü nama qučin emestü bolqa
ke'ele'e či edö'e ǰöb tula soyurqaǰu ede oroqsat
irgen-ü sayin eme-yi sayin öki [41b] üǰeǰü qučin
emes songquǰu a[b] ke'en ǰarliq bolba basa Qorči
qurban minqat Ba'arin-u de'ere Taqai Ašiq qoyar-
-lu'a Adarkin-u Činos Tö'ölös Telenggüt bolun tüme
dü'ürčü Qorči medeǰü Erdiš qudus hoy-yin irgen-tür
[42a] gürtele nuntuq darqalan nuntuqlaǰu hoy-yin
irgen-i daru'ulun Qorči tümen medetügei ke'en ǰar-
liq bolba Qorči-dača eye üge(y)'ü hoy-yin irgen ey-
in teyin bü yabutuqai eye üge'ü yabuqu-yi ya'u sa-
'araqdaqı ke'en ǰarliq bolba

208. [43a] basa Činggis qahan ǰürcedey-e
ügülerün erkin tusa činu Kereyit-lu'a Qalaqalǰit-

-elet qatqulduqui-tur herüjü büqüi-tür Quyildar an-
 da aman aldaba je üyyile inu Jürçedei či üyyiletbe
 je üyyilledürün Jürçedei či do[b]tulju Jirgin-i
 [43b] Tübergen-i Dongqayid-i Quri-šilemün-i min-
 qan turqa'ud-i erkit čeri'üd-i bügüde-yi daruju
 yeke qol-tur gürcü: Senggüm-ün enggesge qačar u-
 čumačar qarbuqsan-u tula möngke tenggeri-de e'ü-
 den jilo'a negekdebei je Senggüm-i ese širqaqsan
 bö'esü [44a] yambar maqa bolqun büle'ei bida
 Jürçedey-yi erkin yeke tusa tere bolba je tere
 qaqačaju Qalqa huru'u newürün Jürçedey-yi ündür
 a'ula-yin nemüre metü setkiju yabuqu büle'e bi
 tere otju Baljuna-na'ur usulara gürbe je jiči [44b]
 8, njs-λiħa'ur-ača morilarun Jürçedey-yi alginči-
 dsdsqsj nreyit-tür morilaju tenggeri qajar-a gücü
 j n r e q e l i Kereyit irge muqutqaju dawuliba erkit u-
 qe λ λ r a m v i l d a j u Naiman Merkit čirai-ban ququraju
 f s w n j n a - i y a d a j u busangqaqdabai je [45a] Merkit
 E s m p n j i i busangqui so'or-tur Kereyid-ün Jaqa-
 gambu jirin ökid-ü'en šiltag-iyar ö'erün qariya-
 tan ulus-iyaran tumtaqa aqsanaju'u je nökö'ete
 dayyisun bolun qaqačaqsan-i Jürçedei uduju arqa-
 -bar Jaqa-gambu-yi qaqačan baraqsan-i [45b]
 qartaaju bariju bütü'eju'ü je tere Jaqa-gambu-yin
 ulus-i nökö'ete ülütken talabai Jürçedey-yin nö-

kö'e tusa inu ene büi je

alaldaqui üdür

ami-yan öreksen-ü tula

üküldüqüi üdür

ölümleksen-ü tula

Činggis qahan Ibaqa-beki-yi [46a] Jürčedey-ye
soyurqaju ögürün Ibaqa-da ügülerün čimayi ülige
če'eji činu üge'üi üjesgüleng tala mawui ese
ke'ebe je bi ebür-tür köl-tür oroqsan jerge-
-tür jergelen bawuqsan čimayi Jürčedey-ye soyur-
qarun yeke töre setkiju [46b] Jürčedey-yin

qatquldu'an üdür

qalqa boluqsan-u

dayyisun gü'ün-tür

dalda boluqsan-u

qaqaçaqsan ulus

qamtutqaqsan-u

butaraqsan ulus

bügütgeldüksen tusas-un inu

töre setkiju čimayi ökbe mono qoyina minu uruq bi-
danu [47a] oro sa'uju ene metü tusa kixsen tö-
re setkiju minu üge buši ülü bolqan uruq-un uruq-
-a gürtele Ibaqa-yin oro bü tasultuqai ke'en jar-
liq bolba basa Činggis qahan Ibaqa-da ügülerün

Ĵaqa-gambu eĉige ĉinu ĉimada qoyar ĵa'ut inĵes ĉi-
mada [47b] Aĵiq-temür bawurĉi Alĉiq-bawurĉi qo-
yar ökcü büle'e edö'e Uru'ut irgen-tür ĉi odu-
run geriyes-iyen nada inĵes-eĉe'en Aĵiq-temür ba-
wurĉi-yan niken ĵa'un-i ökcü ot ke'eĵü abu'a[lt]
basa Ĉinggis qahan Ĵürĉedey-e ügülerün Ibaqa-yi-
yan [48a] ĉimada ökbe dörben minqat Uru'ud-iyen
ĉi medeĵü ülü'ü aqu ĉi ke'en soyurqaĵu ĵarlıq bol-
ba

CHAPITRE IX

209. [1a] basa Činggis qahan Qubilay-a
ügülerün

güçütü-yin güjü'ün

bökö-yin bökse daruju

ökbe je či ede Qubilai Jelme Jebе Sübegetei ta
dörben noqas-ıyan se[t]kixsen-tür jori'ulju i-
lë'e'i [1b]

gür ke'eksen-tür

gürü kemkelün

qal ke'eksen-tür

qada qaqalun

čeügen čila'un-i čewürün

če'el usun-i nitulun

abai je ta Qubilai Jelme Jebе Sübe'etei ta dör-
ben noqas-ıyan joriqsan qajar-a ilëjü Bo'orču
Muqali Boroqul Čila'un-ba'atur ede dörben [2a]
külü'üd-ıyen derge-de'en a'asu qatquldu'an ü-
dür bolu'asu Jürčedei Quyıldar qoyar-i Uru'ut
Mangqud-ıyarān urida'an bayyi'ulu'asu bügüde

setkil-iyen amuqu büle'e bi ke'ebe či Qubilai čerig-
 -ün üyyile bügüde-yi aqalaǵu ülü'ü [2b] aqu ke'en
 soyurqaǵu ǵarlıq bolba basa Bedü'ün-ü moǵırqaq-un
 tula bi mawuilaǵu yabuǵu minqan ese ökbe či imada
 ǵöb büi ǵe čima-lu'a minqalaǵu eyetüldüǵü yabuqdaqu
 ke'ebe basa mono qoyına Bedü'ün-i uqat ǵe [3a] bida
 ke'ebe

210. [3b] basa Činggis qahan Genigedei Qunan-a
 ügülerün ta Bo'orču Muqali teri'üten noyat-ta Dödei
 Doqolqu-tan čerbin-e ene Qunan qara söni gendü činö
 gege'en üdür qara keri'e bolǵu newüqii-tür ese ün-
 ǵixsen [4a] ünǵiqüi-tür ese newüksen

bosu gü'ün-lü'e

ǵ buǵı ni'ur ese ǵübčixsen

ǵ öštü gü'ün-lü'e

ǵ ö'ere ni'ur ese ǵübčixsen

Qunan Kökö-čos qoyar-ača eye üge'ü bü üyyiletkün
 Qunan Kökö-čos qoyar-tur eyetüǵü üyyiletkün ke-
 ǵen ǵarlıq [4b] bolba kö'üd-ün minu aqa ǵoči büi
 ǵe Qunan Geniges-iyen teri'üleǵü ǵoči-yin dö-
 -ro tümen-ü noyan boltuqai ke'en ǵarlıq bolba
 Qunan Kökö-čos Degei Üsün ebügen ede dörben ü-
 ǵeksen-iyen ülü ni'un sonosuqsan-ıyan ülü qab-
 čiqun büle'e [5a] ede dörben büi ǵe

211. [5b] basa Činggis qahan Jelme-de ü-
gülerün Jarči'udai ebügen gürege-ben ürcü Jelme
ölegei-te'e-če Burqan-qaldun-ača bawuju irerün
Onan-nu Deli'ün-boldaq-a namayi töreqüi-tür bu-
luqan nelkei ökcü büle'ei tere nököčekse'er

bosoqa-yin bo'ol [6a]

e'üden-ü emcü

bolba je Jelme-yin tusa inu olon büi je

töreqüi-lü'e töröldükxen

ösqüi-lü'e esülčekxen

buluqan nelke huja'urtu öljeitü qutuqtu Jelme yi-
sün aldal alda'asu ere'ü-tür bü [6b] orotuqai
ke'en Jarliq bolba

212. [7a] basa Činggis qahan Tolun-a ügü-
lerün ečige kö'ün ö'ere minqa ker medegü büle'e
či ulus quriyaldun ečige-deče öröle ji'ür bolun
jiktüldüjü ulus quriyalduqsan tula čerbi nere ök-
be je edö'e ö'erün [7b] oluqsan jö'eksen-iyer-
-iyen ö'erün minqa bolju Turuqan-tur eyetüldüjü
ülü'ü aqu či ke'en Jarliq bolba

213. [8a] basa Činggis qahan Önggür-bawur-
či-da ügülerün qurban Toqura'ut tabun Tarqut Möng-

getü-kiyan-u kö'ü či Önggür Čangsi'ut Baya'ud-i-
yar ta nadur niken güre'en bolju či Önggür

budan-tur ese tö'öribe je či

bulqa-tur ese qaqačaba je [8b] či

noyitan nobšildužu

köyiten köšildüžü yabuba je či

edö'e yambar soyurqal abqu či ke'esü Önggür ügü-
lerün soyurqal songqu'ulu'asu Baya'ut aqa de'ü mi-
nu qari qari tutum-tur bura tara büi soyurqa'asu
Baya'ut [9a] aqa de'ü-yen či'ulqasuqai ke'e'esü
je teyin Baya'ut aqa de'ü-yen či'ulqaju či mede
minqan ke'en jarliq bolba basa Činggis qahan jar-
liq bolurun Önggür Boro'ul qoyar bara'un Jewün e-
te'et ta qoyar bawurčın ide'en tüke'erün [9b]
bara'un ete'et bayyıqsan sa'uqsan-a ülü duta'u-
lun Jewün ete'et Jergeleksen eseksen-e ülü duta-
'ulun ta qoyar-i teyin tüge'e'esü minu qo'olai
ülü qučın setkil amuyu edö'e Önggür Boro'ul [10a]
qoyar morilaju yabužu ide'e olon gü'ün-e tüge'et-
kün ke'en jarliq bolba sa'uri sa'urun yeke tösürge-
-yin bara'un Jewün ete'et ide'e basa'alaju sa'ut-
qun Tolun-tan-lu'a tüblen sa'utuqai ke'en sa'u-
rin Ji'aju ökbe

214. [11a] basa Činggis qahan Boroqul-a ü-
gülerün eke minu Šigi-qutuqu Boroqul Gücü Kököčü
ta dörben-ni irgen-ü muntuq-ača

köser-eče olju

köl-düriyen dürüjü

kö'üçilen teji'erün

güjü'ün-eče tanu tataju

gü'ün-lü'e sača'un [11b] bolqaju

egem-eče tanu tataju

ere-lü'e sača'u bolqaju

kö'üd-ü'en mana nökor se'üder bolqasu ke'en teji-
'ebe je tani teji'eksen hači-ban eke-de maqa min
kedüi hači tusa qari'ulba ta Boroqul nadur nököčü
düjü [12a]

qurdun ayan-tur qura söni

qo'osun ese qono'ulba je či

šitü'eleldüjü büküi dayyisun-tur

šülen ügei ese qono'ulba je či

basa ebüges ečige-yi baraqsat öšten kišten Tatar
irgen-i doraida'ulju ösöl ösön kisal kisan [12b]
Tatar irgen-i či'ün-tür üliju ülitken kiduqui-
-tur alaqsarun Tatar-un Qargil-šira o'určağ bolun
qarču jiči yadaju ölöscü oroju ireju eke-tür ger-te

oroju sayı eri'ülsün büyyü bi ke'eju sayı eri-
 'ülsün [13a] bö'esü tende sa'u ke'ekdejü höre-
 neji iseri-yin ala'un-a üjü'ür-e sa'uju büküi-tür
 Tolui tabun nasutu qadanaça oroju irejü jiči güy-
 yijü qarçu odun büküy-yi Qargil-şira bosu'at kö-
 'üken-i su'u-dur-ıyan qabçijü qarçu yabuju ayısurun
 [13b] kituqai-ban temteljü juqulun yabuqui-tur Boro-
 qul-un gergei Altani eke-yin ger-tür dorona sa'uju
 büle'e eke qayılaju köün baraba ke'eküi-lü'e Alta-
 ni uda'araldun güyyijü qarulçaju Qargil-şira-
 -yin qoyınaça güyyičejü [14a] şibilger inu bari-
 ju nökö'e qar-ıyar-ıyan kituqai juqulun büküi
 qar inu bariju tataqui-lu'a kituqai-ban aldaju'ui
 ger-ün ümere Jetei Jelve qoyar muqular qara hüker
 Jemlen alaju büküi-tür Altani-yin dawun-tur Jetei
 Jelve [14b] qoyar süke bariju mudurqaş-ıyan hula-
 'adaju güyyijü irejü Tatar-un Qargil-şira-yi süke-
 -ber kituqai-bar mün tende alaju'ui Altani Jetei
 Jelmè qurban kö'ün-ü amin aburaqsan Juldu temeçel-
 dü'esü Jetei Jelve qoyar ügülerün [15a] mani ügei
 bö'esü ötör güyyijü gürcü ese ala'asu Altani eme
 gü'ün yekin büle'e kö'ün-ü amin-tur qor gürgegü
 büle'e Juldu manu'ai büi je ke'ebe Altani ügüle-
 rün minu dawun ese sonosu'asu ta ker irekün [15b]
 büle'ei namayi güyyijü güyyičejü şibilger inu ba-

riju kituqai juquluqsan qar imu tataju kituqai ese
aldaqsan bö'esü Jetei Jelme qoyar-i gürçü iretele
kösün-ü amin-tur qor ülü'ü gürgegül bülle'e ke'ebe
ügülen bara'asu [16a] Juldu Altani-yin bolba
Boroqul-un Gergei Boroqul-tur nökö'e kilgün bo-
lun Toluy-yin amin-tur tusa bolba basa Boroqul
Kereyit-lu'a Qalqaljit-elet qatqulduqui-tur Ögödei
suji'asu-ban sumun-a tusa'asu una'asu [16b] Boroqul de-
'ere bawulduju haquqsan çisun inu ama'ar-ıyan ši-
mişü söni qonolduju manaqarşı morin-tur umu'ulju
sa'un yadaqu-yi sundulaju Ögödey-yin qoyınaça
teberijü bökleksen çisun şimin şimin aman-u Jaba-
ji-yar hula'adaju [17a] Ögödey-yin amin ese gür-
geşü ireşü bülle'e eke-yin minn teşiyen Jabaqsan
haşı qoyar kö'üd-ün minn amin-tur tusa bolba Je
Boroqu[1] nadur nököçeşü

darba'an uriya-daça

dawun dem-eçe ese qojidaba
Je

Boroqul yisün aldal [17b] alda'asu bü aldatuqai
ke'en jarliq bolba < basa ökin uruq-ıyan soyurqal
ögüye ke'ebe)

215. [19a] basa ökin uruq-ıyan soyurqal ö-
güye ke'ebe

216. [19a] basa Činggis qahan Üsün ebügen-e ügülerün Üsün Qunan Kökö-čos Degei ede dörben üjek-sen-iyen [19b] sonosuqsan-ıyan ülü ni'un qabčın jı'an aqun büle'ei uqaqsan setkixsen-iyen kelelen aqun büle'ei Mongqol-un törö noyan mör beki bolqui yosun aju'ui Ba'arin aqa-yin uruq büle'ei beki mör bidanu dotora de'ere-eče beki Üsün [20a] ebügen boltuqai beki ergü'et

čaqa'an de'el emüščü

čaqān aqta umu'ulju

sa'uri de'ere

sa'ulju takiju

basa hon sara sataju teyin atuqai ke'en jarliq bolba

217. [20b] basa Činggis qahan ügülerün Quyıldar anda qatquldu'an-tur ami-yan örejü urida aman ne'eksen-nü tusa-yin tula uruq-un uruq-a [21a] gürtele ö-nöčid-ün abliqa abun atuqai ke'en jarliq bolba

218. basa Činggis qahan Čaqān-qo'a-yin kö'ün Narin-to'oril [21b]-a ügülerün ečige činu Čaqān-qo'a minu emüne kiči'eju qatqulduqu bolun Dalan-baljut-ta qatqulduqui-tur Jamuqa-da alaqqalu'a edö'e To'oril ečige-yü'en tusa ö-nöčid-ün abliqa abtuqai ke-ekdejü [22a] To'oril ügülerün soyurqa'asu Negüs

aqa de'ü minu qari tutum bura tara büi soyurqa'asu Negüs aqa de'ü-yü'en či'ulqasuqai ke'e'esü Činggis qahan ĵarlıq bolurun teyin bö'esü Negüs aqa de'ü-yen či'ulqaju [22b] či uruq-un uruq-a gürtele medeĵü ülü'ü aqu ke'en ĵarlıq bolba

219. [23a] basa Činggis qahan Sorqan-šira-da ügülerün namayi üçügen čaq-tur Tayyiči'ud-un Tarqutai-kiriltuq aqa de'ü-de nayyitaĵu bari'asu tende aqa de'ü-de'en nayyitaqdamu ke'en Sorqan-šira Čila'un Čimbai kö'üd-iyer-iyen Qada'an-i ökin-iyen asara'ulĵu [23b] ni'uĵu aĵu namayi talbiĵu ilēbe ĵe ta tere tusa sayın-i tamu setkiĵü qara söni ĵewüdün-tür gege'en üdür če'eĵi-tür setkiĵü yabuba ĵe bi ta ĵe nadur Tayyiči'ud-ača uda'an-a irebe ĵe edö'e bi tani soyurqa'asu yambar soyurqal [24a] ta'alaqun ta ke'ebe Sorqan-šira Čila'un Čimbai kö'üd-iyer-iyen bolun ügülerün soyurqa'asu nuntu[q] darqalasu Merkid-ün qajar Selengge-yi nuntuqlaĵu darqalasu basa bu-su soyurqal Činggis qahan medetügei ke'ebe te'ün-tür Činggis qahan ügülerün Merkid-ün [24b] qajar Selengge-yi nuntuqlaĵu muntuq ba darqalatqun gü uruq-un uruq-a gürtele qorčila'ulĵu štökle'ül-

jü darqalatqun yisün aldal-tur ere'ü-tür bü orotu-
 qai ke'en Jarliq bolba basa Činggis qahan Čila'un
 Čimbal qoyar-i soyurqarun erte Čila'un Čimbal
 [25a] qoyar-un ügüleksen üges setkiŷü ker qan-
 daqu ta Čila'un Čimbal ta qoyar setkil-iyen ügü-
 lekün bö'esü duta'ui-ban quyiqun bö'esü ŷa'ura
 gü'ün-e bü keleletkün ö'erün beyes-iyer ama'ar na-
 dur ta ö'esüt setkixsen-iyen keleletkün [25b] duta-
 'u-yu'an ö'esün quyitqun ke'en Jarliq bolba basa
 Sorqan-šira Badai Kišiliq ta darqat basa darqala-
 run olon dayyisun-tur hawulŷu olŷa olu'asu oluq-
 sa'ar abutqun oro'a görö'esün-tür abala'asu alaŷ-
 sa'ar abutqun ke'en [26a] Jarliq bolba Sorqan-šira
 ke'e'esü Tayyici'ud-un Tödege-yin haran aŷu'ui
 ŷe Badai Kišiliq qoyar ke'e'esü Čeren-ü adu'učin
 aŷu'ui ŷe edö'e minu turuq qorčila'ulŷu ötükle'ül-
 jü darqalan ŷirqatqun ke'en Jarliq bolba

220. [27a] basa Činggis qahan Naya'a-da ü-
 gülerün Širgötü ebügen Alaŷ Naya'a kö'üt-lü'e-ben
 tan-lu'a Tarqutai-kiriltug-i bidan-tur bariŷu
 ayisurun ŷa'ura Qutuqul-nu'u-da gürcü tende
 Naya'a ügülerün tus qan-iyen ker tebciŷü bariŷu
 otqun bida ke'eŷü tebcin yadaŷu talbiŷu ilöŷü Šir-
 götü ebügen Alaŷ Naya'a kö'üt-lü'e-ben ireŷü tende
 [28a] Naya'a-bilŷi'ür ügülerün tus qan-iyen Tar-

qutai-kiriltug-i qartaǵu ayisurun jıci tebčın ya-
daǵu talbiǵu ilēǵu ba Činggis qa'an-a gücü öǵüre
irebe qan-ıyan qartaǵu ire'esü tus qan-ıyan qar-
taqsá[t] haran mono qoyına ker itegekdékün ede
[28b] ke'ekdekün ke'eǵu'ü qan-ıyan tebčın yadaba
kē'esü tende tus qan-ıyan tebčın yadaqsan yosu
yeke törö-yi setkiǵu'üi ke'en üge inu jö[b]šıye-
ǵu niken üyile-tür tüšıye ke'ele'ei edö'e Bo-
'orču-da bara'un qar-un tümen medetügei Muǵalı-da
ǵuy-ong nere ökčü [29a] Jewın qar-un tümen me-
de'ülbe edö'e Naya'a tüb-ün tümen medetügei ke-
'en Jarlıq bolba

221. [29b] basa Ĵebe Sübe'etei qoyar ö-
'erün oluqsat jö'ekse'er-ıyen minqalatuǵai ke'e-
be

222. basa Degei qoniči-da bükde'ül-i či-
'ulqǵu minqa mede'ülbe

223. [30a] basa Güčügür moči-da irge tutaq-
daǵu endeče tendeče qubčiǵu Ĵadaran-ača Mulqalqu
ǵük-ıyer nököčelü'e Güčügür Mulqalqu qoyar niken-
-e minqalaǵu eyetüldüǵu atqun ke'ebe

224. [30b] ulus bayı'ululçaqsat Jobolduǵ-
sad-i minqad-un noyat bolqǵu minqa minqalaǵu
minqad-un ja'ud-un harbad-un noyat tüšıǵu tümen

tümelejü tümed-ün noyat [31a] tüšijü tümed-ün min-
 qad-un noyat-ta soyurqal öktekün metüs-e soyurqal
 ökčü soyurqal jarliq bolqun-a bolju Činggis qahan jar-
 liq bolurun urida nayan kebte'ülsütü dalan turqaq ke-
 šiktentü büle'e edü'e möngke tenggeri-yin güčün-tür
 tenggeri qajar-a [31b] gücü auqa nemekdejü gür ulus-i
 šidurqutqaju qačqa jilu'a-duriyan oro'uluqsan-tur e-
 dö'e nadur kešikten turqaq minqat minqad-ača ilqaju
 oro'ulutqun oro'ulurun kebte'ül qorčın turqaq oro'-
 ulurun tümen dü'ürgen oro'ulutqun ke'en [32a] jarliq
 bolba basa Činggis qahan kešikten ilqaju oro'ulqu-yi
 jarliq minqat minqat-ta tungqarun bidan-tur kešikten
 oro'ulurun tümed-ün minqad-un ja'ud-un noyad-un kö'
 üt düri-yin gü'ün-ü kö'üt ororun erdemü[t]en šil sa-
 yid-i bidan-i dergede yabuqun metüs-i oro'ultuqai [32b]
 minqad-un noyad-un kö'üd-i oro'ulurun harban nököttü
 niken de'ü inu daqa'ulju iretügei ja'ud-un noyad-un
 kö'üd-i oro'ulurun tabun nököttü niken de'ü-yi da-
 qa'ulju iretügei harbad-un noyad-un kö'üd-i oro'u-
 lurun düri-yin gü'ün-ü kö'üd-i oro'ulurun qurban [33a]
 nökörtü niken gü de'ü-yi daqa'ulju huja'ur-ača ula'a
 gücü jasaju iretügei bidan-tur dergede yabu'ulquni bö-
 kelerün minqad-un noyad-un kö'üt-te harban nököt hu-
 ja'ur minqan ja'un-ača qubčijü öktügei ečiğe-yen

ögüksen qubi keşik bö'esü imu beye qad-iyar [33b]
oluqsan jö'eksen ere aqta kedüi bö'esü imu emcü
qubi-aça anggida bidanu kemleksen kem-iyer qubči-
ju teyin qubčiju jasaju öktügei ja'ud-un noyad-un
kö'üt-te tabun nökö't harbad-un noyad-un kö'üt-te
düri-yin gü'ün-ü kö'üt-te qurban nökö't mün gü yosu'ar
imu emcü qubi-[34a]-aça anggida mün teyin qubči-
ju öktügei ke'en jarliq bolba minqad-un ja'ud-un
harbad-un noyat olon gü'ün bidanu ene jarliq gür-
ge'ülü'et sonosu'at bürün dabaqun haran aldaltan
boltuqai bidantur keşik oro'uldaqun haran bultari-
ju [34b] ülü bolqu haran bidanu dergede yabukui-
-ban berkešije'esü busu-yi oro'ulju tere gü'ün-i
ere'üleju midün-e ečine qolo qajar-a iläye ke'en
jarliq bolba dotona bidanu dergede yabuju surul-
času ke'eju bidan-tur irekün haran-i bü [35a] it-
qatuqai ke'ebei

225. [35b] Činggis qa'an-u jarliq boluqsa-
'ar minqad-aça [36a] ilqaju ja'ud-un harbad-un
noyad-un kö'üd-i mün gü jarlig-iyar ilqaju qarqa-
ju ireju urida nayan kebte'ül büle'ei naiman ja-
'ut bolqabai naiman ja'ut de'ere minqa dü'ürgetü-
gei ke'ebei kebte'ül-tür oroqun-i bü itqatuqai ke-
'en jarliq bolba [36b] kebte'ül-i Yeke-ne'ürin
aqalaaju minqa medejü atuqai ke'en jarliq bolba

urida dörben ja'ut qorčın ilqabai ilqaju qorčın-
-i Jelme-yin kö'ün Yisün-te'e aqalaju Tüge-yin
kö'ün Bügidei-lü'e eyetüldüju atuqai ke'ebe tur-
qa'ut-lu'a [37a] qorčın keşik keşik-tür orol-
durun Yisün-te'e niken keşik qorčın-i aqalaju o-
rotuqai Bügidei niken keşik qorčın-i aqalaju oro-
tuqai Horqudaq niken keşik qorčın-i aqalaju orotu-
qai Lablaqa niken keşik qorčın-i aqalaju orotuqai
qor aqsaquy-a turqa'ud-un keşik [37b] keşik qorčın-
-ıyan teyin aqalaju oro'ultuqai qorčın-i minqan
dü'ürgeju Yisün-te'e aqalaju atuqai ke'en Jarliq
bolba

pc 226. [38a] urida Ögele-čerbi-lü'e oroq-
qıt turqa'ut de'ere minqan dü'ürgeju Bo'orču-
-in uruq-aça [38b] Ögele-čerbi medetügei
dç'ebei niken minqan turqa'ud-i Muqali-yin u-
ıq-aça Buqa niken minqan turqa'ud-i medetü-
gei ke'ebei İlügey-yin uruq-aça Alçiday-yi ni-
de minqan tu'urqa'ud-i medetügei ke'ebei ni-
-cın minqan turqa'ud-i Dödei-čerbi medetügei
nı niken minqan turqa'ud-i Doqolqu-[39a]-
-čerbi medetügei ke'ebei niken minqan tur-
qa'ud-i Jürçedey-yin uruq-aça Çanaı me-
detügei niken minqan turqa'ud-i Alçi-yin uruq-

-ača Aqutai medetügei niken minqan turqa'ud-i Arqai-qassar niken minqan ilqaqsan ba'atud-i medejü olon üdür turqaq [39b] boltuqai qatquldu'an üdür urida bayyiju ba'atut boltuqai ke'en Jarliq bolba minqat minqad-ača ilqaju irekset naiman minqat turqa'ut bolba kebte'ül qorçin-lu'a qoyar gü minqat bolbai tümen keşikten bolba Činggis qahan [40a] Jarliq bolurun bidaru ča'ada tümen keşikten-i bökelejü yeke qol bolun atuqai ke'en Jarliq bolba

227. [40b] basa Činggis qaha Jarliq bolju turqa'ud-un dörben keši'üd-ün ötögülegün-i tüširün Buqa niken keşik [41a] keşikten-i medejü keşikten-i Jasaju orotuqai Alçidai niken keşik keşikten-i medejü keşikten-i Jasaju orotuqai Dödei-čerbi niken keşik keşikten-i medejü keşikten-i Jasaju orotuqai Doqolqu-čerbi niken keşik keşikten-i medejü keşikten-i Jasaju [41b] orotuqai ke'en dörben keši'üd-ün ötögüs-i tüšijü keşik oroqui Jarliq tungqarun keşik ororum kešigün noyan ö'er-tür-iyen keşiklekset keşikten-i bügütkejü keşik oroju qurban qonolduğu ye'ütkekdütügei kešiktü gü'ün keşik [42a] ho'ara'asu tere keşik o'araqsan kešiktü-yi qurban beri'es süyitügei min

keşiktü basa nökö'ete keşik ho'ara'asu dolo'an be-
 ri'es süytügei basa mün gü'ün beye qat ebeçin ü-
 gei keşig-ün noyat-tur eye üge'ü basa mün keşiktü
 qurbanta keşik ho'ara'asu [42b] quçin dolo'an be-
 ri'es göyü'et bidan-tur yabuqul-ban berkeşiyen a-
 ju'u eçine qolo qaşar-a ilēye ke'en jarliq bolba
 keşi'üd-ün ötögüs quta'ar quta'ar keşik-tür ene
 jarliq keşikten-e sonosqatqun ese sonosqa'asu ke-
 şı'üd-ün ötögüs aldaltan [43a] boltuqai jarliq
 sonosu'at bürün daba'asu jarliq-un yosu'ar keşik
 ho'ara'asu keşikten aldaltan boltuqai ke'en jarliq
 bolba keşi'üd-ün ötögüs aqalaqdaba ele ke'en saça-
 'un oroqsat mimu keşikten-i nadaça eye ügei bü
 onçidutqun jasa[q] [43b] kōnde'esü nada şi'atqun
 ököri'ülkün yosutan bö'esü bida mököri'ülü je ni-
 iqdaqun yosutan bö'esü kekte'üljü nişit je aqala-
 a ele ke'eşü saça'un keşikten-i minu ö'erün qar
 öl gürgeşü beri edesü beri'e-yin qari'u beri'e gü
 nudurqa-yin qari'u [44a] nudurqa gü qari'ultuqai
 e'e

228. [44b] basa Çinggis qahan jarliq bolu-
 run qadanadus [45a] minqad-un noyad-aça minu ke-
 şiktü de'ere büi je qadanadus ja'ud-un harbad-un
 noyad-aça minu keşiktü-yin kötöçin de'ere büi

Je mimu keşikten-tür qadanadus minqali'ut saça'un
bolju denggečen minu keşıktü-tür kereldü'esü min-
qali'udai. gü'ün-i ere'üleye [45b] ke'en Jarliq
bolba

229. basa Činggis qahan Jarliq bolurun keşik
keši'üd-ün noyat-ta Jarliq tungqarum qorčın turqa-
'ut keşik [46a] oroju üdür-ün yabudal jük jük
mör mör-tür-iyen yabuju naran-u qaltay-a kešte-
'ül-e Jayılaju qadana qarču qonotuqai bidan-tur sö-
ni kešte'ül qonan atuqai qorčın qor bawurčın ayaqa
saba kešte'ül-e ta'ulju ottuqai qadana qonoqsat
qorčın turqa'ut bawurčın [46b] bidan-i sülen de
idetele kirü'e-tür sa'uju kešte'ül-tür kelečile-aq-
ju sülen iden bara'asu qorčın qor-tur turqaq sa'e-
-duriyan bawurčın ayaqa saba-duriyan ta'araldutju
keşik keşik oroqun mün mün yosu'ar ene qa'uli-
-bar tayın kitügei ke'en [47a] Jarliq bolba n-
ran šinggeksen-ü qoyına ordo-yin qoyına'un urid-
'un ketügeljen yabuqu gü'ün-i bariju kešte'ül ba-
riju qonoju manaqar(i)kešte'ül üges inu asaqtu-
qai kešte'ül keşik ye'ütkekdürün belge anu da'ul-
ju oroju iretügei ye'ütgeju [47b] qarqum kešte'ül
ta'ulju gü qarču ottuqai ke'ebel kešte'ül söni or-
do horčın gebteju e'üten daruju baylıqsat kešte'ül
söni oroqun haran-i ekit anu dalbaru mürüs anu ba-

'utala čabčiju o'orutqun ya'aral keleten haran
söni [48a] ire esü kebte'ül-tür keleleju ger-
-ün ümereče kebte'ül-lü'e qantu bayyiju kelele-
'ültügei ke'ebe kebte'ül-eče de'ere sa'uri ken
ber bü sa'utuqai kebte'ül-eče kelen ügei ken
ber bü orotuqai kebte'ül-ün dege'ün ken ber bü
yabutuqai kebte'ül-ün jaqa'un [48b] bü yabutu-
qai kebte'ül-ün to'a bü asaqtuqai kebte'ül-ün
dege'ün yabuqun haran-i kebte'ül barituqai ja-
qa'un yabuqun haran-i kebte'ül barituqai to'a
asaquqsan gü'ün kebte'ül tere gü'ün-i tere
gü üdür-ün umuqsan aqta eme'eltü qadartu-yi e-
müsüksen qubčasun [49a] selte kebte'ül abtuqai
ke'en jarliq bolba Eljigedei itegeltü bö'etele
jilda kebte'ül-ün dege'ün yabuqu bolun kebte'ül-
-e ker bariqdala'a

CHAPITRE X

230. [la] Činggis qahan ügülerün

e'ületei söni
örügetei ger minu
e'eren kebteǰü
örük nuta umta'ulju
ene oron-tur gürgexsen
ötögüs kebte'ül minu
hodutai söni
ordo ger minu
horčın kebteǰü
oron dotora ese oqǰatqaqsan [lb]
öljeiten kebte'ül minu
üntür oron-tur güргеbe
šiljirin бүкүи boro'on-a
šilgütken бүкүи jü'en-e
čitqun бүкүи qura-da
šiltesütei ger minu horčın
jirim ülü kin bayyıǰu
jirüge amu'uluqsan
čing setkilten kebte'ül minu

Jırqalang oron-tur gürgebe
ibulun büküi dayyisun dotora
irgetei ger [2a] minu horčın
hirmes ülü kin itqaju bayyiqsat
itegelten kekte'ül minu
uyilsun qor ubis kikül-tür
udal ügei bayyidaltan
uriyarqun kekte'ül minu
qutan qor
qubis kikül-tür
qojit ese bayyiqsat
qurdun yabudaltan kekte'ül minu
[2b]
öljeiten kekte'ül minu
ötögüs kekte'ül ke'ekdün

Ögöle-čerbi-lü'e oroqsat dalan turqag-i yekes
turqa'ut ke'ekdün Arqay-yin ba'atud-i ötögüs
ba'atut ke'etkün

Yisün-te'e Bügidei-tan qorčın-i
yekes qorčın ke'etkün

[3a] ke'en jarliq bolba

231. [3b] yeren tabun minqad-ača minu
beye ča'ada emčülen ilqaju irekset tümen emčü

keşikten-i minü mona qoyına minü oro sa'uqsan kö-
'üt uruq-un uruq-a minü ede keşikten-i geri'es me-
tü setkişü ülü gemüri'ülün sayitur asaratqum ede
tümen keşikten-i [4a] minü nendü'üt qutuq ke'e-
şü ülü'ü aqdu'ai ke'ebe

232. basa Činggis qahan ügülerün ordo-yin
čerbin [4b] ökid-i ger-ün kö'üt teme'ečin-i hü-
kečin-i kekte'ül basa'alaşu ordo-yin ger tergen-
-i asaratuqai tuq gü'ürge doro şida kekte'ül a-
saratuqai ayaqa saba kekte'ül gü asaratuqai bi-
dan-u umdān ide'en-i kekte'ül daruqalaşuqai ötken
ber miqan [5a] ide'en-i kekte'ül daruqalaşu bol-
qatuqai umdān ide'en-i qor qomsa bolu'asu daruqa-
laşuqasat kekte'ül-eče eriyē ke'ebe qorçin umdān
ide'e tüke'erün daruqalaşuqasat kekte'ül-eče eye ügei
bü tükētügei ide'e tüge'erün urida kekte'ül-eče
teri'ülen tüge'etügei [5b] ke'ebe ordo ger-tür
oroqu qarqu-yi kekte'ül şasatuqai e'üten-tür keb-
te'ül-ün e'üdečin ger ča'ada bayyituqai kekte'ül-
-eče qoyar oroşu yeke tūsürge barin atuqai ke-
'ebe kekte'ül-eče nuntu'učin yabuşu ordo ger bawū-
tuqai ke'ebe bidan-i şibawulaşu [6a] abalakui-
-tur kekte'ül bidan-lu'a şibawulaldun abalaldun
yabutuqai tergen-tür şarimud-ıyan čaqlaşu talbitu-
qai ke'ebe

233. [6b] basa Činggis qahan ũgũlerũn bidan-
 -u beye čerik ese qaru'asu kekte'ũl bidanača ang-
 gida čerik bũ qartuqai ke'ebe eyin ke'e'ũlũ'et
 Jarliq dabaju kekte'ũl-i [7a] nayitaju čerik
 qarqaqun čerik medegũ čerbin aldaltan boltuqai ke-
 'en Jarliq bolba kekte'ũl-ũn čerik ker ũlũ qarqaq-
 damui ke'emũi J-e ta kekte'ũl lũ minu altan a-
 min sakimui űibawulan abalan yabuqai-tur Joboldumui
 ordo qadaqala'uldaju [7b] newũkũi-tũr űrũk-tũr
 terge asaramui minu bey-e sakiju qonoqu kilbar-ũ
 bũi ger tergen yeke a'uruq newũqũi-tũr sa'uqũi-
 -tur asaraqũi kilbar-ũ bũi teyin dabqur qaqaq qa-
 qas yabudaltan ke'eju bidan-ača anggida ű'ere čerik
 bũ yabutuqai ke'ekũi teyimũ [8a] bũi je ke'eju-
 'ũi

234. basa Jarliq bolurun űigi-qutuqu-lu'a
 Jarqu [8b] kekte'ũl-eče Jarqu sonosulčatuqai ke-
 'ebei kekte'ũl-eče qor numu quyaq jebe asaraju tũ-
 ge'eldũtũgei aqtas-ača asaraju hű'űűin ačiju ya-
 butuqai ke'ebei kekte'ũl-eče čerbin-lũ'e a'urasu
 tũge'eldũtũgei ke'ebei qorčũn [9a] turqa'ud-un
 nuntuq Ji'arun Yisũn-te'e Bũkidei-tan qorčũn Alči-
 dai űgűle Aqutai-tan turqa'ut ordo-yin bara'un ete-
 'et yabutuqai ke'ebei Buqa Dűdei-čerbũ Doqolqu-čerb-
 ũi Čanai-tan turqa'ut ordo-yin Jewũn ete'et yabu-
 tuqai ke'ebei Arqai-yin ba'atut [9b] ordo-yin urida ya-

butuqai ke'ebe bürin keşikten turqa'ud-i ordo
horçin ordo-yin ger-ün kö'üd-i adu'uçin qoniçin
temēçin hükeçin-i ordo darun [10a] Dödei-çer-
bi uqaju atuqai ke'en tüşibe Dödei-çerbi darun a-
ju ordo-yin qoyinaça

qoq idejü

qoma'ul tülejü

yabutuqai ke'en jarliq bolba

235. [10b] Qubilai-noyan-i Qarlu'ut-tur ça-
'ura'ulba Qarlu'ud-un Arslan qan Qubilai-tur el-
sen irejü'üi Qubilai-noyan [11a] Arslan qan-
-i abu'at irejü Çinggis qahan-tur a'ulja'ulba e-
se bulqaba ke'en Çinggis qahan Arslan-i soyurqaju
öki ögüye ke'en jarliq bolba

236. Sübe'etei-ba'atur temür telegetü Mer-
kid-ün Toqto'a-yin [11b] Qutu Çila'un teri'üten
kö'üd-i inu neken ça'uraju Çui-müren-e güyyiçeju
muqutqaju irebe

237. Jebe Naiman-u Güçülük qan-i nekeju Sa-
riq-qun-a güyyiçeju Güçülük-i muqutqaju irebe

238. [12a] Uiyud-un Idu'ut Çinggis qahan-

tur elč'in ilējū'u Atkaraq Darbai qoyar elč'in-i-
yer öčijū ilērün

e'ülen arilju

eke naran üjeksen metü

mölsün arilju

müren usun oluqsan metü

Činggis qa'an-u [12b] nere aldar sonosču maši
bayasba Činggis qahan soyurqa'asu

altan büse-yin qorgi-dača

al de'el-ün hürtesün-eče

dabtu'ar kö'ün činu bolju güčü öksü ke'en

lējū'ui tere üge-tür Činggis qahan soy-

peršapə [ari'u ügülejū [13a] ilērün öki ber ögüye

52c kö'ün boltuqai altan mönggü subut tanas načit

-r oxpe torqat abu'at Idu'ut iretügei ke'eju ilē-

,nɟɟspə lu'ut soyurqaqdaba ke'en bayasču altan

[ɟɟp] subut tanas torqat načit dardas a'urasun

[13b] abu'at Idu'ut irejū Činggis qahan-tur a-

'uljaba Činggis qahan Idu'ud-i soyurqaju Al-altun-

-i ökbe

239. [14a] ta'ulai jil Joči-yi bara'un qar-

-un čeri'üd-iyer hoy-yin irgen-tür morila'ulbai

Buqa qajarčilaju otba Oyirad-un Quduqa-beki tü-

men Oyirad-un urida elsen oroju irebe ireju Jo-
či-yi [14b] uduritču tümen Oyirat-duriyan qa-
Jarčılajı Şiqait-tur oro'ulba Joči Oyirat Bu-
riyat Barqun Ursut Qabqanas Kangqas Tubas-i o-
ro'ulu'at tümen Kirgisut-tur gürü'esü Kirgisud-
-un noyat Yedi-inal Aldi-er [15a] Örebek-digin
Kirgisud-un noyat elsen oroju çaqa'anu'ut ŝing-
got çaqa'anu'ut aqtas qaranu'ut buluqat abu-
'at ireju Joči-da a'ul'aba Şibir Kesdim Bayit
Tuqas Tenlek Tö'eles Tas Baĝigid-ača inaqşı hoy-
-yin irgen-i Joči oro'ulju [15b] Kirgisud-un
tümed-ün minqad-un noyad-i hoy-yin irgen-ü no-
yad-i abu'at ireju Činggis qahan-tur çaqa'anu'ut
ŝingqod-iyar çaqa'anu'ut aqtas-iyar qaranu'ut
buluqad-iyar a'ul'ajal Oyirad-un Quduqa-beki-
-yi uqtun urida elsen Tümen-Oyirad-ıyan [16a] u-
duridun irebe ke'en soyurqaju kö'ün-e im Inal-
či-da Čečeyigen-i ökbe Inalči-yin aqa Törölči-de
Joči-yin öki Qoluyıqan-i ökbe Alaqa-beki-yi Öng-
güt-de ökbe Činggis qahan Joči-yi soyurqaju ü-
güllerün kö'üd-ün minu aqa či ger-teče [16b]
sayı qarču mör sayıtu oduqsan qajar-a ere aqta-
-yi ülü ŝırqan ülü Ğoba'an Öljeitü hoy-yin ir-
gen-i oro'ulju irebe či irge čimada öksü ke'en
Ğarlıq bolba

240. [17b] basa Boro'ul-noyan-i Qori-tümet
 irgen-tür ça'ura'ulba i Tümet irgen-ü noyan Daidu-
 qul-soqor-i üki'esü eme inu Botoqui-tarqun ö Tümet
 irgen-i [18a] medejü aju'u Boroqul-noyan gür-
 çü qurban haran yeke çerig-eça urida yabura ot-
 çü üde jilda uqamsar berke hoi-tur horum-iyar ya-
 buqun bolun qara'ul-a anu goyina'un dërmetteju ho-
 rum bo'ojü Boroqul-noyan-i bariju alaju'ui Tümet
 Boroqul-i [18b] alaju'ui ke'en medejü Cinggis qa'
 qahan maši kilingläju ö'esün morilan tu'urbi'asu
 Bo'orçu Muqali qoyar Cinggis qa'an-i bayyitala it-
 qaba jici Dörbeti Dörbei-doqšin-i tüsirün çerik-
 dspr 2quy-a jasaju möngke tenggeri-yi Jalbari ju i-
 bo, orç irgen-i oro'ulun [19a] sori ke'en jarliq
 dspr Dörbei çerik jasarun urida çerig-ün yabuqu
 Bolod qul-un sakiq mör horum sübes-tür hoqtorqui
 er-iy-
 gmeç üljü hula'an buqa-yin yabuqsan mör-iyer-
 çerig-tür jasaqlarun çerig-ün to'otu gü'ün jirüge-
 -fæl isu [19b] nişiquya ere-tür harban müsüt-
 çepse ilju süke uqali kirü'e ši'üçi ere-yin
 jebsek jasa'ulju hula'an buqa-yin yabuqsan mör-
 -iyer mör-tür bayyiqsan modut hoqtoçin çabçi'ulju
 kirügede'ülju mör bolqaju a'ula de'ere qaru'asu
 Tümet [20a] irgen-ü erüge de'ereçe genet qurim-
 lan sa'uqui-tur dawulibal

241. [20b] urida Qorči-noyan Quduqa-beki qo-
yar Tümet-te bariqdaju Botoqui-tarqun-tur tende a-
ju'u Qorči-yin [21a] bariqdaqu yosun Tümet ir-
gen-ü ökit qo'astan quçin emes abtuqai ke'en Jar-
liq boluqsan-tur Tümet irgen-ü ökit abqu ke'en
otqu bolun urida elsekset irgen Jiçi bulqa bolju
Qorči-noyan-i bariju'ui Qorči Tümet-te bariqda-
[21b]ju'u ke'en Çinggis qahan medeju hoy-yin ir-
gen-ü yabudal Quduqa medemü Je ke'eju ilē'esü
Quduqa-beki basa bariqdaju'u Tümet irgen-i oro-
'ulum bara'asu Boroqul-un yasun-u tula Ja'un Tü-
med-i ökbe Qorči quçin ökid-i abuba [22a] Qu-
duqa-beki-de Botoqui-tarqun-i ökbe

242. [22b] Çinggis qahan Jarliq bolju e-
ke-de kö'üt de'ü-ner-e irge qubiyaju ögüye ke-
'en ögürin ulus quriya'an Jobaqsat eke büyü Je
kö'üd-ün mimu aqa Joçi büi Je de'ü-ner-ün mimu
nilqa Otçigin [23a] büi Je ke'eju eke-de otçigin-
u qubi ki'et tümen irge ökbe eke çimatçu ese dong-
qotba Joçi-de yisün minqat irge ökbe Ça'aday-a
naiman minqat irge ökbe Ögödey-e tabun minqat ir-
ge ökbe Toluy-a tabun minqat [23b] irge ökbe Qa-
sar-a dörben minqat irge ökbe Alçiday-a qoyar min-
qat irge ökbe Belgütey-ye niken minqan tabun Ja'ut
irge ökbe Da'aritai Gereyit-lu'a bolulçaba ke'en

nidün-ü ečine ečitgeye ke'ebesü Bo'orču Muqali
[24a] Šigi-qutuqu qurban ügülerün 8'erün qal-1-
yan sönö'egü metü 8'erün ger-i'e[n] ebdegü me-
tü sayin ečige-yin činu geri'es qačča abaqa činu
qočorču amu ker tebčigü imu ese uqaqsan-tur bü-
tügei sayin ečige-yin činu nilqa nuntuq hüni

[24b] butara'ulčaju atuqai ke'ekdejü qabar-a-
ča hüni kangšitala qaqas kelelekdejü je deli ke-
'en sayin ečige-yi setkižü Bo'orču Muqali Šigi-
-qutuqu qurban-u kelen-tür amurliba je

243. [25b] bi eke-de Otčikin-a tümen irge
kčü noyad-ača Güčü Kököčü Jungsai Qorqasun
örben-i tüšibe Joči-da Quman Mönge'ür Kete qur-
an-i tüšibe Ča'adai-tur Qaračar Mönge Idoqudai
arban-i tüšibe basa Činggis qahan ügülerün Ča-
adai keče'ü büyyü narin aburitu büyyü Köke-čos
[26a] üde manaqar dengede aju setkixsen-iyen ke-
felen atuqai ke'en Jarliq bolba Ögödei-tür Ilüge
Degei qoyar-i tüšibe Tolui-tur Jedei Bala qoyar-i
tüšibe Qasar-tur Jekbe-yi tüšibe Alčidai-tur Ča-
'urqay-yi tüšibe

244. [26b] Qongqotadai Mönqlik eči'e-yin
kö'üt dolo'an büle'ei [27a] dolo'an-u dumdadu
Kököčü Teb-tenggeri büle'e tede dolo'an Qongqotan
Qasar-i ömerežü Jančiju'ui Qasar dolo'an Qongqo-

tan-a ömerezü Jançiqda'a ke'en Çinggis qa'an-a sö-
gödü'esü Çinggis qahan busut-tur kilinglaju aqı
dumda kelelegü bolun [27b] Çinggis qahan kiling-
-duriyan Qasar-ı ügülerün amitu-da ülü ilaqdaqu-a
ça büle'e çı ker ilaqda'a çı ke'ekdejü Qasar nil-
busu alda'at bosçu yorçıju Qasar ma'uilaju qurban
üdür ese irebe tende Teb-tenggeri Çinggis-qa'an-a
ügülerün [28a] möngke tenggeri-yin Jarlıq qan Ja-
'arit ügülemü nikente Temüjin ulus barıtıqai ke'emü
nikente Qasar-ı ke'emü Qasar-ı ese nende'esü me-
de'e ügei büi Je ke'ekdejü Çinggis qahan mün söni
morılaju Qasar-ı barıra odu'asu Gücü Kökücü qoyar
Qasar-ı [28b] barıra otba ke'en eke-de ja'aju'u
eke mede'et söni bö'et uda'aran çaqa'an teme'en
köljü qara'utai tergetei söni-de dülin yorçıju
naran urıqı-lu'a gürü'esü Çinggis qahan Qasar-
-un qançut huyaju maqalai büse imu abçu [29a]
üge imu asaquın büqüi-tür eke-de gürteju Çinggis
qahan geyekcü eke-deçe emi'ebe eke a'urılaju gür-
cü tergen-eçe bawu'at eke ö'esün Qasar-un huyaq-
sat qançu dalju talbi'at maqalai büse imu Qasar-a
ökcü eke kilinglaju a'ur-ıyan [29b] darun yadan
jabıllan sa'uju qoyar köküd-ıyen qarqaju qoyar e-
büdük dege'un bisari'ulju ügülerün üfebe-yü kökös-
sen köken tanu ene büi ede qadalun da'un qarbiwu'an

qajaqsat quyvi-yan tasuluqsat, Qasar yekibe Temü-
jin ene niken kökösü minü baraqı. [30a] bülle'e Qa-
či'un Otčigin qoya'ula bolju niken kökösü ülü ba-
raqı bülle'e Qasar bürün qoyar büri kököt minü ba-
raqı çe'eji minü a'ui boltala amurli'ulju çe'eji
a'ui bolqıqı bülle'e te'über erdentü Temüjin mi-
nü çe'eji erdentü Qasar minü. [30b] qabu gücü
erdentü tula

qarbučaju qarıqsan-i

qarbuju oro'ulqu bülle'e

oqjatču qarıqsan-i

hontučaju oro'ulqu bülle'e

dös'e daisun gü'ün-i muqutqabal ke'eju Qasar-i

Jen yadamı ta ke'ebe eke-yi amurli'ulun bara-

u [31a] Činggis qahan ügülerün eke-yi kiling-

aqdaju

J ayun ba ayuba

f hičen ba hičebe bi

M ke'eju içnyı bida ke'eju içubai eke-de ülü mede-

ülün ečine'ün Qasar-un irge inu abču Qasar-a

mingan dörben ja'ut irge ökbe eke medeju [31b]

tere setkil-tür ötör dötöleksen yosun teyimü Ja-

layırtal Jebke tende qulaııju Barqujin oron buru-

'utba

245. [33a] te'ünü qoyina yisün keleten irgen Teb-tenggeri-tür quriju Ćinggis qa'an-u kiru'e-deče olon Teb-tenggeri-tür quriqu bolbai teyin quriqui-tur Temüge-otčigin-a qariyatan irgen Teb-tenggeri-tür otču'ui Otčigin-noyan oduqsan irge-ben [33b] quyira Soqor neretü elči-yen ilējü'üi Te[b]-tenggeri Soqor elči-de ügülerün Otčigin ta ĵirin elčiten bolju'ui ke'eju Soqor elči-yi imu ašgiju yabuqan eme'el innu ürgeju qari'ulju'ui Otčigin Soqor elči-yen ašgiju [34a] yabuqan ilēkdejü manaqarši Otčigin ö'esün Teb-tenggeri-tür otču ügülerün Soqor elči-yen ilē'esü ašgiju yabuqan ilējü'ü edö'e bi irge-ben quyira irebe ke'ekdejü dolo'an Qongqotan Otčigin-i endeče tendeče qa'aju Soqor [34b] elči-yen ilēgü činu ĵöb büi ke'eju bariqu-ača tusqu-ača kikderün ayuju Otčigin-noyan ügülerün elči ilēgü minu'ai buru'u ke'eju'ü dolo'an Qongqotan ügülerün buru'u bö'esü namančilan sögöt ke'eju Teb-tenggeri-yin qoyinača sögöt- [35a]geju'üi irge-ben ba ese ökteju Otčigin manaqarši erte Ćinggis qa'an-i bosu'ai üdü'üye oron dotora büqül-tür oroju uyyila'at sögötčü ügülerün yisün keleten irgen Teb-tenggeri-tür čü'uldaju nada qariyatan irge-ben Teb-tenggeri-de-

če [35b] quyura Soqor neretü elči ilälü'e Soqor
elči-yi minu ašgiju yabuqan eme'el ürgeju iläke-
ju bi ö'esün quyura odu'asu dolo'an Qongqotan-a
endeče tendeče qa'aju namancila'ulju Teb-teng-
geri-yin goyinača sögötke'üldebe kē'et [36a] uyyi-
laba Činggis qa'an-i donqodu'al üdü'üye Börte üjin
dотора öngdeyiju sa'uju könjile-yi'en Jaqa-bar ebče-
'ü-ben tüyitcü Otčigin-u uyyilaqu-yi üjeju nilbusu
alda'at ügülerün yekikset Qongqotan tede öčigen
Qasar-i ömörejü Jančiju [36b] gü büle'ei edö'e
basa ene Otčigin-i yekin qoyinača'an sögötgemüi yam-
bar yosun bolumui bel ede čigöt narat metüs de'ü-
ner-i činu eyin oyisulaldumui ünän ber mono qoyi-
na

ne'üle metü beye činu

negüs odu'asu

netkel metü ulus [37a] činu

ken-e mede'ülkün tede

tulu metü beye činu

tulbas odu'asu

tuyal metü ulus činu

ken-e mede'ülkün tede čigöt narat metü de'ü-ner-i
činu eyin oyisulatqun haran minu qurban dörben ü-

čüget mawun mandutala minu [37b] ya'u mede'ül-
 kün tede yekikset Qongqotan büle'e tede de'ü-ner-
 -iyen tedene teyin ki'üljü ker üjeju amu či ke'e-
 'et Börte üjin nilbusun aldaba Börte üjin-ü ene
 üge-tür Činggis qahan Otčigin-a ügüler-ün Teb-
 -tenggeri edö'e iregü čidaquy-ač [38a] ker ba
 üyiletü'esü či mede ke'ebe te'üntü Otčigin bosu-
 'at nilbusu'an arči'at qarču qurban bökös-i be-
 letčü bayyiba qurumut atala Mönqlik ečige dolo'an
 kö'üt-lü'e-ben ireju dolo'an büri oroju Teb-teng-
 geri tüsürge-yin [38b] bara'um ete'et sa'uqui-
 -lu'a Otčigin Teb-tenggeri-yin jaqa inu bariju ö-
 čigen üdür namayi namančilan büle'e či sorilduya
 ke'ejü jaqa inu bariju e'üten jük čirbe Teb-tenggeri
 Otčigin-u esergü jaqa bariju barılduba Te[b]-teng-
 geri-yin [39a](yin) maqalai barılduqui-tur qolu[m]-
 ta teri'ün-e unaba Mönqlik ečige maqalai inu abču
 hünüsčü ebür-tür-iyen talbiba Činggis qahan ügü-
 lerün qarču bökö gücü temečeldütkün ke'ebe Ot-
 čigin Teb-tenggeri-yi čirčü qarurun e'üten [39b]
 bosoqa ja'ura urida beledüksen qurban bökös esergü
 Teb-tenggeri-yi bari'at čirčü qarču niru'u inu qu-
 qulju jewün ete'ed-ün terged-ün üju'ür-e o'orču
 Otčigin oroju ügülerün Teb-tenggeri namayi naman-
 čilan büle'e sorilduya ke'esü ülü bolun [40a] ar-
 qalaju gebtemi čaqtu nökor aju'u ke'esü Mönqlik e-

čige uqaǰu nilbusu alda'at ügüleriñ

dayir etügen-i

danglasun-u tedüi büküy-eče

dalai müren-i qoroqan-u tedüi
büküy-eče

nököčebe bi ke'eqüi-lü'e ĵirqo'an Qongqotan kö-
'üt inu e'üten [40b] bosoǰu qolumta to'orin
bayıǰu qančud-ıyan şimalıqadarun Činggis qa-
han gerelǰü şıqadaǰu ĵayıla qaruya ke'e'et qar-
qu-lu'a Činggis qa'an-i horčın qorčın turqa'ut to'orin
bayıbai Teb-tenggeri-yi tergedün üǰüür-e niru-
'u ququlǰu [41a] o'oruqsan-i Činggis qahan ü-
ĵeǰü qoyitu'ul-ača niken boro qoşlıq abčıra-
'ulǰu Teb-tenggeri-yin de'ere inu talbi'ulǰu
kölge oro'ulutqun newüye ke'eǰü tendeče newübei

246. [42b] Teb-i talbiqsan qoşlıq-un erüge
tüliǰü e'üten [43a] daruǰu hara saki'ulu'asu qu-
tu'ar söni üdür şıra-da ger-ün erüge ne'eǰü beye
selte qarču'u bolqa'asu maqat Teb inu tende bolqaq-
daba Činggis qahan ügüleriñ Teb-tenggeri de'ü-ner-
-tür minu qar köl gürgeksen-ü tula de'ü-ner-ün mi-
nu ĵa'ura [43b] oro ügei ĵinggüǰü-yin tula
tenggeri-de ese ta'alaqadaǰu ami-yan beye selte ab-
ču otdaba ĵe ke'ebe Činggis qahan Mönqlik ečige-
yi tende dongqodurun kö'üd-ü'en aburi ülü itqan

denggečen setkikün bolun Teb-tenggeri-yin teri'ün-
-tür gürbei [44a] ta tanu teyimü aburi uqaqsan bö-
'esü Jamuqa Altan Qučar-tan-u yosutan bolqaqta-
qun büle'ei ta ke'eju Mönglik ečige-yi dongqotču
dongqodun baraju jiči manaqar(u) ügüleksen-i ü-
deši hudaru'asu üde-yin ügüleksen-i manaqar [44b]
hudaru'asu hičere maqa ke'ekdegü ele urida üge
baraqdalua je teli ke'en soyurqaju jiči ja-
liraba alus aburi-yan tataqsan bö'esü Mönglik e-
čige-yin uruq-tur ken denggečekün büle'ei ke-
'ebe Teb-tenggeri-yi ügei bolqa'at [45a] Qong-
qotan čiral jibturaju'ui je

CHAPITRE XI

247. [1a] te'ün-ü qoyina Činggis qahan
qonini jil Kitat irgen-tür morilabal Vuju-
-yi abču Hünegen-daba'ar dabaju Söndelvu-yi ab-
ču Jebe Güyigünek-ba'atur qoyar-i manglai ilēbei
[1b] Čabčiyal gürcü Čabčiyal-daba'an-i bekilekde-
ju tende Jebe ügülerün ani uduju gödölgeju ire'ü-
lün tende soriya ke'eju qaribai qariqdaju Kitad-
-un čeri'üt nekeye ke'en čölke a'ula bütetele ne-
keju ayiši Söndelvu-yin qoši'un-a gürcü [2a]
Jebe qoyinaqši hurba tataju dobtulju sundurču a-
yisuqum dayyin-i daruba Činggis qahan qol čerik
daručaju Kitad-i gödölgeju Qara-kidad-un Jürčed-
-un Jüyin-ü erekün omoqun ceri'üd-i daruju Čab-
čiyal-a gürtele hünji'ü bayitala kiduju Čabčiyal-
-un [2b] qa'alqa Jebe abču daba'at buliju dabaju
Činggis qahan Šira-dektür bawubai Jungdu-yi e'e-
rejü qotot qotot balaqat-tur čeri'üt ilēju e'e-
re'ülbe Jebe-yi Dungčang balaqasun e'ere'ülün i-
lēbe Dungčang balaqasun-tur gürcü [3a] e'ereju
abun yadaju qariju jirqa'an qonoq qajar-a gü-
cü genet gēju jici qarın tata'at qar kötölten sö-

ni düllilgejü genet büküi-tür gürçü Dungčang balaqasu abu'ai

248. [4a] Jebe Dungčang balaqasun-i abču qariju irejü Činggis qahan-tur neyillebei Jungdu-yi e'erekderün Altan qan-u yeke noyan Ongging-čingseng Altan qan-a duratuqarun tenggeri qajar-un Jaya'an čaq yeke oro ye'ütgeküi čaq-u'u gürbe Mongqol maši güčüteye [4b] irejü bidanu erenkün omoqun Qara-kitad-un Jürčed-ün Jüyin-ü erkit čeri'üd-i daruju büreltele kiduju'ui itegeltü Čabčiyal-i ber bulıju abču'ui edö'e basa čeri'üt jasaju qarqa'asu basa Mongqol-a daruqda'asu qalalar [5a] balaqat balaqat-duriyan butaraqun tede Jiči bidan-a qura'ulu'asu ülü bolun bidan-tur dayyisun bolju ülü nököčen tede Altan qan-i soyurqa'asu Mongqol-un qan-tur edö'et-tür elsen eyetüye eye-tür oroju Mongqol-i iču'asu ičuqaqsan-u [5b] qoyina basa busu setkil bida tende eyetüldüt Je Mongqol-un ba ere aqta qajar he'üşıyejü kölčirgemüi ke'ekdemüi qan-a imu öki ögüye altan mönggün a'urasut et čerig-ün gü'ün-e kündü-te qarqaju ögüye ene eye-tür manu oroqu [6a] ülü'ü-yi ker medekdegü ke'en duratqa'asu Altan qan Ongging-čingseng-un ene üge Jöbšıyejü eyin bö'et boltuqai ke'en elsen Činggis qa'an-a gungju neretei

öki qarqaju altan mönggün a'urasun et tabar čerig-
-ün gü'ün-e gücün-e mede'ülün [6b] da'aquy-ača
Jungdu-ača qarqaju Činggis qahan-tur Ongging-
-čingseng gürgeju irebei elsen irekdejü Činggis
qahan eye-tür anu oroju qotat qotat-tur e'eret
bawqsat čeri'üd-i qari'ulju ičubai Ongging-čing-
seng Mojin Ujuu neretü [7a] qoši'un-a gürtele
Činggis qa'an-i hüdejü qariba a'urasun et bida-
nu čeri'üt da'akuy-ača ačiju kibu'ud-iyar ači-
'a-ban tataju yabubai

249. [8a] tere morilaqsa'ar Qašin irge-
-ltür yorčiba Joriju gürü'esü Qašin irgen-i Bur-
qan elsen bara'un qar činu bolju gücü öksü ke'en
Čaqa neretei öki Činggis qa'an-a qarqaju ökbe ba-
sa Burqan qan ügülerün Činggis qa'an-u nere aldar
[8b] ~~er~~esü ayuju ala'ai ba edö'e süldertü beye
činu gürcü irekdejü sülder-eče ayuba ayuju ba
Tangyut irgen bara'un qar činu bolju gücü öksü
ke'ebei gücü ögürün

nunji nuntuqtan

nödükxen balaqasutan

büi je nököčeju [9a]

qurdun aya ayalaqui-tur

qurča bulqa bulqalduqui-tur

qurdun ayan-tur güyyičen je yadamui je qurča bul-
qa-tur bulqaldun je yadamui je ba Činggis qa'an-i
soyurqa'asu ba Tangyu[t] irgen

ündür deresün-ü nemüre-te ösgejü

olon teme'et [9b] qarqaju qa bolqa-
ju öksü

örmege nekejü a'urasun bolqaju ök-
sü

o'orqu šibawun surqaju qura'ulju

sayıd-i inu gürge'ülün asuqai ke'en öčibeı ügüle-
jü üge-dürıyen gürün Tangyut irgen-eče'en teme'et
qubčıju [10a] tawun yadatala abčıraju ökbei

250. [10b] Činggis qahan tere morilaq-
san-tur Kitat irgen-ü Altan qa'an-i else'üljü
olon a'urasun abču Qaşın irgen-ü Burqan-ni el-
se'üljü olon teme'et abču Činggis qahan qonin
jil tere morilaqsan-tur Kitat irgen-ü Aqutai ne-
retü [lla] Altan qan-i else'üljü Tangyut irgen-
ü Iluqu-burqan-ni else'üljü qariju Sa'ari-ke'er-
-i dawubai

251. [11b] basa te'ünü qoyina J̄eu-gon-tur
 elsen il̄ekset J̄ubqan teri'üten olon el̄cin-iyen
 Kitat irgen-ü Aqutai Altan qa'an-a J̄etgükdeJ̄ü
 Činggis qahan noqai J̄il Kitat irgen-tür basa
 morilabai elsen baraju J̄eugon-tur il̄ekset el̄cin-
 -i yekin [12a] J̄etkün bülegei ke'en morilarun
 Činggis qahan Tunggon-amasar J̄oriJ̄u J̄ebe-yi Čab-
 čiyal-iyar bolqaba Činggis qa'an-i Tunggon-amasar-
 iyar bolba ke'en Altan qan medeJ̄ü Ile Qada Höböge-
 tür qurban-a čeri'üt mede'ülJ̄ü čerik böklej̄ü hu-
 la'an degelen-i manglailan J̄asaJ̄u [12b] Tunggon-
 -amasar-i temečen daba'a bü daba'ulutqun ke'en Ile
 Qada Höbögetür qurban-i čeri'üt qurduillan il̄ej̄ü-
 'üi Tunggon-amasar-a gürü'esü Kitad-un čeri'üt qa-
 J̄ar ke'en da'aju irebei Činggis qahan Ile Qada Hö-
 bögetür qurban-lu'a bayyiladuJ̄u [13a] Ile Qada-
 -yi gödölgebei Tolui Čügü-gürgen qoyar köndelen-
 -eče dobtulJ̄u hula'an degelen-i iču'aju gürcü Ile
 Qada-yi gödölgeJ̄ü daruJ̄u Kitad-i hünji'ü bayitala
 kidubai Kitat čeri'üd-iyen kiduJ̄u baraqdaba ke'en
 Altan qan medeJ̄ü J̄ungdu-dača [13b] qarču buru'u-
 dun Namging-balaqasu oroJ̄u'ui hülekset čeri'üt anu
 turuJ̄u ükürün ö'er J̄a'ura gü'un-ü miqa ideldüJ̄ü-
 'üi Tolui Čügü gürgen qoyar sayitur üyyiletbei
 ke'en Činggis qahan Tolui Čügü-gürgen qoyar-

-i maši soyurqaba

252. [14b] Činggis qahan Qosivu-yi bawu-
'at Jungdu-yin Šira-ke'er bawubai Jebe Čabčiyal-un qālqa ebdeǰü Čabčiyal-i bariqsat čeri'üd-
-i gödölgeǰü ireǰü Činggis qahan-tur neyillebei
Altan qan Jungdu-dača qarurun Jungdu dotora Qa-
da-yi liušiu bolqan tüšijü [15a] oduqsan aju-
'u Činggis qahan Jungdu-yin altan mönggün et
a'urasun ya'u ke inu to'ola'ulurun Önggür-ba-
wurčı Arqai-qasar Šigi-qutuqu qurban-i ilēbei e-
de qurban-i ayisai ke'en Qada esergü uqduñ ali
tai hartai a'urasu bari'at Jungdu dotorača [15b]
qarču esergü irebei Qada-da Šigi-qutuqu ügüle-
urida ene Jungdu-yin et mün Jungdu Altan qan-ı
'ai aju'u je edö'e Jungdu Činggis qa'an-u'ai
būi je Činggis qa'an-u et a'urasu ečine'ün ye-
kin qulaqču abčiraju ögümü čı bi ülü abqu [16a]-
ke'eǰü Šigi-qutuqu ese abu'a Önggür-bawurčı Ar-
qai qoyar abbai ede qurban Jungdu-yin et ya'u
ke to'olaju irebe tende Činggis qahan Önggür Ar-
qai Qutuqu qurban-ača Qada ya'u ökbe ke'en asa-
ba Šigi-qutuqu ügülerün altatai hartai [16b] a-
'urasu abčiraju ögülü'e bi ügülerün urida ene
Jungdu Altan qan-u'ai aju'u je edö'e Činggis qa-
'an-u'ai bolba je čı Qada Činggis qa'an-u et

ečine'un qulaqču yekin ögümü či ke'eju bi ese abuba Önggür Arqai qoyar ögüksed-i [17a] inu abula'a ke'ebe Činggis qahan tende Önggür Arqai qoyar maši dongqotba Šigi-qutuqu-yi yeke yosu setkiju'u či ke'en maši soyurqaju üjegü-yin minu nidün sonosqu-yin minu čikin bolju ülü'ü aqu či ke'en jarliq bolba

253. [18a] Altan qan Nanging oroju ö'er-iyen elsen mürgüju Tenggeri neretü kö'ü-ben ja'un nököttü-yi Činggis qahan-tur turqaq boltuqai ke'en ilēju'u imada elsekdejü Činggis qahan içuya ke'en Čabčiyal-iyar tende içurun Qasar-i jewün qar-un čeri'üd-iyer dalaı giyin ilērün [18b] Beiging balaqasu bawutqun Beiging balaqasun-i else'ülju činana Jürčed-ün Vuqanu-yi da'arin otču Vuqanu bulqa setki'esü ha'ulutqun else'esü inu giyi'ar balaqat anu da'arin Ula Na'u müret giyin otču Tawur-müren ö'ede dabaju yeke a'uruq-tur [19a] neyilen iretkün ke'eji ilēbe Qasar-lu'a noyad-ača Jürčedei Alči Tolun-čerbi qurban-i ilēldübei Qasar Beiging-balaqasun oro'ulju Jürčed-ün Vuqanu-yi else'ülju mör-e bükün balaqasun-i oro'ulu'at Qasar Tawur müren ö'ede ireju. [19b] yeke a'uruq-tur bawuju irebei

254. [20a] te'ünü qoyina Činggis qahan Sar-ta'ul irgen-e Uquna teri'üten ja'un elčin-iyen

Jetgüjü alağdaju Ćinggis qahan ügülerün altan ar-
qamji-yan Sarta'ul irgen-e ker tasuldan büle'ei
ke'en Uquna teri'üten ja'un elĉin-nü'en

ösöl ösön

kisal kisan

Sarta'ul [20b] irgen-tür morilaya ke'en morilaqui-
-tur tende Yisüi qadun Ćinggis qa'an-a duratqan
öĉirün qahan

üntür daba'a daban

örgen müret ketülün

urtu ĉa'ur ĉa'uran

olon ulus-ıyan jibši'erün set-

kibei

töreksen ele amitan-tur möngke ügei aju'u [21a]

ne'üle metü beye ĉinu

negüs odu'asu

netkel metü ulus-ıyan ken-e

gēmü

tulu metü beye ĉinu

tulbas odu'asu

tuyal metü ulus-ıyan ken-e

gēmü

töreksen dörben külü'üt kö'üd-ü'en ken-i inu
ke'emü kö'üt-te de'ü-ner-e olon qaraĉus-a mana

ber [21b] mawun-a uqaǰu aquy-a uqaqsan-ıyan durat-
qaqsan bolba ǰarlıq medetügei ke'en öči'esü Ćing-
gis qahan ǰarlıq bolurun qadun ber gü'ün bö'esü
Yisüi-yin üge ǰöb-eće ǰöb ket ber de'ü-ner kö'üt
ta ber Bo'orču Muqali-tan eyin ese [22a] duratqa-
bai bi ber

uridus-i ülü uda'arakuy-ača
umartaǰu aǰu'u
üküleng-e ülü erüstegüy-eće
umtarǰu aǰu'u

ke'e'et kö'üd-ün minu aqa ǰöči büi ǰe ya'u ke-
'emü Ći kelele ke'ebe ǰöči-yi dongqotqu-yin uri-
da Ća'adai ügülerün ǰöči-yi [22b] kelele ke'e-
rün ǰöči-yu'u tüšin ügülemüi ene Merkidei Ćul
ulǰa'ur-a ker mede'ülkün bida ke'eküi-lü'e ǰöči
bosu'at Ća'aday-yin ǰaqatur tusçu ügülerün qan e-
Ćige-de busu ese ke'ekdelü'e Ći namayi ker ilqamui
yambar erdem-ıyer hüle'ü Ći [23a] qaqča keĆewü-
ber-ıyen maqa hüle'ü ele Ći hontučǰu Ćimada
qarda'asu heregey-yen hoqtolǰu o'orsuqai abal-
duǰu Ćimada ilaqda'asu unaqsan qaǰar-ača bü
bosuqai qan eĆige-yin ǰarlıq medetügei ke'ebe
ǰöči Ća'adai qoyar ǰaqa-Ća barılduǰu bayyin bü-
küi-tür [23b] ǰöči-yin qar-ača Bo'orču tataǰu

Ča'aday-yin qar-ača Muqali tataju büküi-tür Čing-
gis qahan sonosču sem sa'un büi tende Kökö-čos Je-
wün ete'et bayıju ügülerün Ča'adai yekin ya'arayu
či qan ečiğe čimu kö'üd-ün dotora čimadača ereju
büle'e tani töregü-yin [24a] urida

hodutai tenggeri
horčiju büle'e
olon ulus bulqa büle'e
oron-duriyan ülü oron
oljalaldun büle'e
körösütei etügen
körbeju büle'e
gür ulus bulqa büle'e
könjile-de'en ülü gebten
görüldeldün büle'e teyimü čaq-
-tur
güseju ese yabuba je [24b]
gürülčeküi-tür bolba je
buru'utču ese yabuba
bulqalduqui-tur bolba je
amaraju ese yabuba je
alalduqui-tur bolba je

boqda qadun eke-yü'en tosun duran qoru'ulju sün
jürügen e'ede'ülju ügülemü či

büle'en-eče

bület mün ke'eli-deče ese'ü
törele'ei [25a] ta

qala'un-ača

qalat qačča

qaqunaq-ača ese'ü

qarula'a ta

žürügen-eče töreksen eke-yü'en

čimatqa'asu

činar inu žekircü

žalira'ulu'asu ülü boli

ke'eli-deče töreksen eke-yü'en

gemüri'ülü'esü

genü'er inu

gesge'esü ülü boli

qan ečige tanu [25b]

qamuq ulus-i bayyi'ulurun

qara teri'ü-ben qanjuqalaju

qara čisu-ban nambuqalaju

qara nidü-ben hirmes ülü kin

qa[b]taqai čiki-ben dere-tür ülü

talbin

qanču-ban derelejü qormai-ban

debüsčü

šilüsün-iyen umdälaju

šigi-yen qonaqlaju

manglay-yin kölesün ula-tur gürtel [26a] ula-
-yin kölesün manglai-tur qartala ölümlen kiçi-
yen yabukui çaq-tur eke tanu qamtu-bar joboldurun

horaitala boqtalaju

ho'oçital büselejü

niyitaitala boqtalaju

niduratala büselejü tani-yan
öşgerün

jalgiqui ja'ura

jarim-ıyan ökcü

qo'olay-yan

quçıju [26b]

qotolay-yan ökcü

qo'osun yabuqui büle'eı

egem-eçe tanu tataju

ere-lü'e saça'un ken-e bolqaqu

güjü'ün-eçe tanu tataju

gü'ün-lü'e saça'un ken-e bolqaqu
ke'eju

buyı tanu arılqaju

burbui tanu ergü'üljü

ere-yin egem-tür

aqta-yin qarqam-tur gürgejü [27a]

edö'e tanu'an sayı üjesü ke'en setkiju ese'ü amui

boqta qadun bidanu

naran metü gege'en

na'ur metü delger setkiltü
büle'e

ke'ebe

255. [28a] tendeče Činggis qan ügülerün Jo-
çi-yi yekin teyin ke'emüi ta [28b] kö'üd-ün minu
aqa Joçi ülü'ü büi qoyına teyin bü ke'etkün ke-
'en jarliq bolba ene üge-tür Ča'adai müčiljeju ü-
gülerün Joçi-yin gücütü-yi erdem-ün qarı'u ülü
ügülen

ama'ar alaqsan

açılasu ülü bolı

üge-tür ükü'ülüksen

übci'esü ülü bolı

[29a] kö'üd-ün aqa Joçi ba qoyar büi je qan
eçige-de qolbaran gücün öksü daldariqsan-ıyan
Galbaru çabçildusu qoçidaqsan-ıyan borbin-i-
ıyan kinggürü çabçildusu Ögödei lü örük büi Ögö-
dey-yi ke'eldüye Ögödei qan eçige-yin dergede a-
ju [29b] bara'a yeke maqalay-yin baulıya tani-
'ulu'asu bolu je ke'ebe ene üge-tür Činggis
qahan ügülerün Joçi ya'u ke'emü kelele ke'ebe
Joçi ügülerün Ča'adai lu ügülebe Ča'adai ba qo-

yar qolba'aran gücü öksü Ögödey-yi ke'eldüye [30a]
ke'ebe Çinggis qahan Jarliq bolurun qolba'aratala
ya'un büi ötögen eke a'ui büi büret usut olon büi
salqu šitü nuntuq a'utkin qari daru'ulun salqaya
ke'e'et Joçi Ča'adai qoyar üges-tür-iyen gürül-
četkün

irgen-e bü ine'e'ülütkün

[30b] haran-a bü qabqari'ulutqun

erte Altan Qučar qoyar ene metü üge baralduju Ji-
či üges-tür-iyen ülü gürgü-yin tula ker kikedlü-
'ei yambar bolqaqdalua' ai edö'e Altan Qučar qoyar-
-un uru'ud-ača tanlu'a salqalduya teden-i [31a]
üjeju ya'u osoldaqun ta ke'e'et Ögödei ya'u ke-
'emü kelele ke'ebe Ögödei ügülerün qahan-eče so-
yurqaju ügüle ke'ekde'esü ya'u-ban ügülegü bi ü-
lü čidaqu ke'en ker ügülegü čidaqui-bar qata'učisu-
qai gü ke'emü je mona qoyina [31b] maqa uruq-tur
minu

ölung-tür quči'asu hüker-e ülü
idekdegü

e'ükün-tür quči'asu noqay-a ülü
idekdegü

töre'esü qandaqai ketüs quluqana čöles aldaqu-yu'u
edüy-yü'en je ke'emü busu ya'u ügülegü bi ke'ebe

[32a] ene üge-tür Činggis qahan ĵarlıq bolurun Ö-
gödei eyimün üges ügülegü bö'esü bolu ĵe ke'ebe
basa Tolui ya'u ke'emü kelele ke'ebe Tolui ügü-
lerün bi qahan ečige-yin nereyidüksen aqa-yu'an
dergede aĵu

umartaqsan-i duratqaĵu

umtarqsan-i [32b] seri'ülĵü

ĵe-yin nökör

ĵe'erde-yin mina'a bolĵu

ĵe-deče ülü qoĵidan

ĵerge-deče čolayitan

urtu ča'ur ča'uraĵu

oqor bolqa bolqaĵu öksü

ügüle'esü Činggis qahan ĵöbšiyen ĵarlıq bo-

Qasar-un uruq niken-iyen mede'ül Alčiday-

[33a] uruq niken-iyen mede'ül Otčigin-u u-

iken-iyen mede'ül Belgütey-yin uruq niken-

mede'ül teyin setkiĵü minü urug-i niken-i

urug-ülĵü minü ĵarlıq busu ülü bolqan ese huta-

Idü ülü endekün ülü aldaqun ta Ögödey-yin u-

rug-i

öleng-tür [33b] quči'asu hü-

ker-e ülü idekdegi

ö'ükün-tür quči'asu noqay-a ülü

idekdegi

töre'esü minü uruq-tur niken-ü'ü sayın ülü töregü
aju'u ke'en jarliq bolu'at

256. [35a] Činggis qahan morilarun Tang-
yut irgen-ü Burqan-tur elčün ilērün bara'un qar či-
nu bolsu ke'elü'e či Sarta'ul irgen-e altan arqam-
ji-yan tasuldaju olulčan morilaba bi bara'un qar
bolun morila ke'eju ilē'esü Burqan-ni dongqodu'ai
[35b] üdü'üye urida Aša-gambu ügülerün gücü yadan
bö'etele qan boltala ya'un ke'eju čerik ülü neman
yeke üge ügüleju ileju'ü tende Činggis qahan ügü-
lerün Aša-gambu-da ker eyin ügülekden büle'ei ke
'en arqača andur bö'et kelbes joriju [36a] ilē'e
sü ya'un berketü büle'ei ö'ere maqa gü'ün-tür jo-
riju büküi-tür je teli möngke tenggeri-de ihe'ek-
de'esü altan jilo'a batu-da tataju ire'esü tende
maqa boltuqai teli ke'eju

257. [36b] taulai jil Sarta'ul irgen-tür
Aray-iyar daban morilarun Činggis qahan qatun-
-ača Qulan qatun-i abun [37a] ayalarun de'ü-ner-
-eče Otčigin-noyan-ni yeke a'uruq-tur tüšijü mo-
rilabai Jebe-yi manglai ilēbei Jebe-yin gejige
Sübe'etey-yi ilēbei Sübe'etey-yin gejige Toqu-
čar-i ilēbe ede qurban-i ilērün qada'un otču
Sultan-u činana qarču bidan-i [37b] gürge-

'ülün qamsatqun ke'ejü iläbe Jebе tere otçu Qan-
 -Melig-ün balaqat da'ariju ülü könden qada'un nö-
 çijü'ü te'en-ü qoyinaça Sübe'etei mün yosu'ar ülü
 könden nöçijü'ü te'unü qoyinaça Toquçar Qan-Me-
 lig-ün kiçi'ar balaqat ha'ulju [38a] Tariyaçin-i
 inu dawuliju'ui Qan-Melig balaqad-ıyan ha'ulda'a
 ke'en dayyın gödölju Jalaldin-soltan-tur neyileju-
 'ü Jalaldin-soltan Qan-Melig qoyar Çinggis qa'an-u
 esergü morilaçu'ui Çinggis qa'an-u urida Şigi-qu-
 tuqu manglai yabuju'ui Şigi-qutuqu-lu'a [38b] bay-
 yildaçu Jalaldin-soltan Qan-Melik qoyar Şigi-qutu-
 -yi daruju Çinggis qahan-tur gürtele daruju ayi-
 -ni-tur Jebе Sübe'etei Toquçar qurban Jalaldin-
 -soltan Qan-Melik qoyar-un qoyinaça oroju jiçi a-
 -daruju kidu'at Buqar Semisgab [39a] Udarar ba-
 -asun-tur ani ülü neyile'ülün daruju Şin-müren-e
 -tele hüldeju yabuqdarun Şin-müren-tür çübtüsçü
 -qun bolun olon Sarta'ul-ıyan tende Şin-müren-
 -ir sö'ebe je Jalaldin-soltan Qan-Melik qoyar
 -ıyan qoroqun Şin-müren [39b] ö'ede tuta'aba
 Çinggis qahan Şin-müren ö'ede yorçiju Bat-kesen-i
 dauliju otçu Eke-qoroqan Ge'ün-qoroqan Gürcü Ba-
 ru'an-ke'er-i bawuju Jalayirtai Bala-yi Jalaldin-
 -soltan Qan-Melik qoyar-i neke'ülün ilēju Jebе
 Sübe'etei qoyar-i maşi soyurqaçu Jebе çı [40a]
 Jırqo'adai neretü büle'e Tayyıçu'ud-aça ireju

Jebe bolba Je Či Toqučar-i Qan-Melig-ün kiJa'ar balaqat ö'erün dura'ar ha'ulju Qan-Melig-i dayyiji'ul-ba Jasaq bolqan mökör'iülüye ke'en baraju jiči ülü mökörü'ülün maši dongqotču čerik [40b] medegü-deče inu ere'üleju bawulbai

258. [41a] tedüi Činggis qahan Barula-ke'er-eče qariju Joči [41b] Ča'adai Ögödei qurban kö'üd-i bara'un qar-un čeri'üd-iyer Amui-müren ketülju Ürünggeči-balaqasu bawutqun ke'en ilēbe Toluy-yi Iru Isebür teri'üten olon balaqat bawutqun ke'en ilēbei Činggis qahan ö'esün Udirar-balaqasu bawuba Joči Ča'adai [42a] Ögödei qurban kö'üt öčiju ilērün čeri'üt manu bügütbe Ürünggeči-balaqasu gürbe ken-ü'en üge'er yabuqun ba ke'en öčiju ilē'esü Činggis qahan Jarliq bolurun Ögödey-yü'en üge'er yabutqun ke'eju ilēbe

259. [42b] tedüi Činggis qahan Udurar-balaqasu oro'ulju Udurar-balaqasun-ača gödölju Semisgab-balaqasu [43a] bawuba Semisgab-balaqasun-ača gödölju Buqar-balaqasu bawuba tende Činggis qahan Bala-yi güličen Altan-qorqan-u niri'un Soltan-u Jusalang Jusaju Tolui-tur elčin ilēbe hon qala'un bolba busut čeri'üt bawut Je Či bidan-tur neyile ke'eju ilē'esü Tolui Iru Isebür-[43b]-tan balaqat abču Sisten-balaqasu ebdejü Čuqčeren-balaqa-

su ebden büqül-tür elçin ene kelen gürge'esü Tolui
Çuqçeren-balaqasu ebde'et qarın bawuju ire'et Çing-
gis qahan-tur neyilebei

260. [44a] Joçi Ča'adai Ögödei qurban kö'üt
Örünggeçi-balaqasu oro'ulju qurba'ula balaqat ir-
gen qubiyalduju Činggis qa'an-a qubi ese qarqaju-
'u'ede qurban [44b] kö'üd-i bawuju ire'esü Čing-
gis qahan Joçi Ča'adai Ögödei qurban kö'üd-i čimat-
ču qurban üdür ese a'ulja'ulba tende Bo'orču Muqali
Šigi-quduqu qurban öčirün öčin meljen aqsat Sarta'ul
irgen-ü Soltan-i doroi'tda'ulju balaqat [45a] ir-
anu abu'ai bida qubiyaju abdaq Örünggeçi-balaqa-
m qubiyalduju abqun kö'üt bügüde Činggis qa'an-u'ai
i tenggeri qajar-a gücü nemekdejü Sarta'ul irgen-i e-
i doroyita'uluqsan-tur ba olon ere aqta činu ba-
isču maqaiju [45b] amui qahan yekin eyin kiling-
ju amu kö'üt buru'u-yan uqaju ayuba je qoyiči-yu-
ın surtuqai kö'üt aburi-yan alqasa'uljai soyurqa'a-
i a'ulja'ulu'asu bolqu-yü ke'en öči'esü Činggis
han jaliraju Joçi Ča'adai Ögödei qurban [46a]
kö'üd-i a'ulja'ulju dongqodurun

ötögüs üges orkitču

qa'učin üges qadalju

bayiqsan qajar-a baqta aldatała manglay-yin kölesün

arčın yadatala badarkıju čımar-ı'ar söyü'er du'ul-
qan büküi-tür Qongqai-qorçı Qongtaqar-qorçı Čor-
maqan-qorçı ede [46b] qurban qorčın Činggis qa-
'an-a öcırün boro šıbawun bauliya-tur sayı oroqu
metü kö'üt sayı edüi ayalan surun büküi-tür kö-
'üd-i šıngtalun mene metü yekin eyin dongqodumu
kö'üt ayuju setkil-iyen alqasa'ujai naran singgeğü-
-eče urququ-da gürtele dayyin irgen büi [47a] ma-
ni Töböd-üt noqod-ıyan tukırču ilē'esü dayyin ir-
gen-i ba tenggeri qajar-a gücü nemekdejü altan
mönggü a'urasun tabar irgen orqan čimada abčirasu-
qai ali irgen ke'e'esü ene höröne Baqtat irgen-ü
Qalibai-soltan ke'egü büi [47b] ke'emüi te'üntür
ba ayalasuqai ke'en öči'esü qahan so'oraju ede ü-
ges-tür Jalıraju Činggis qahan jöbšıyeju Jarlıq
bolurun Qongqai Qongtaqar Čormaqan qurban qorčın-
-i soyurqaju Adargidai Qongqai Dolonggirdai Qong-
taqar qoyar-i [48a] minu dergede atuqai Ötegedei
Čormaqan-i Baqtat irgen-tür Qalibai-soltan-tur a-
yala'ulbai

261. [49a] basa Hindus irgen Baqtat irgen qo-
yar-un ja'ura Aru Maru Madasari irgen-ü Abtu-bala-
qasun-tur Dörbetei Dörben-doqšin-i ayala'ulbai

262. [49a] basa Sübe'etei-ba'atur-i ümekši
Kanglin Kibča'ut [49b] Bağıgit Orusut Mağarat Asut

Sasut Serkesüt Keşimir Bolar Raral ede harban niken
aymaq qarın irgen-tür gürtel Idil Jıyaaq usutan mü-
ret ketülün Kiwa Men-kermen balaqasun-tur gürtel Sü-
be'etei-ba'atur-i ayala'ulbai

263. [50a] basa Sarta'ul irgen-i abun baraju
Çinggis qahan Jarliq bolurun balaqat balaqat-tur
daruqaçin talbiju Üringgeçi-balaqasun-aça Yalawaçi
Masqut nereten eçige kö'üt qoyar Qurumşı oboqtan
[50b] Sarta'ul irejü balaqasun-u yosu döro Çinggis
qa'an-a ügülejü yosun-tur adali meden kelelekdejü
kö'üd-i inu Masqut Qurumşı-yi bıdan-u taruqas-lu'a
Buqar Semisgen Üringgeçi Udan Kisqar Uriyang Güsen-
-darıl teri'üten balaqad-i mede'ülün [51a] tüşijü
eçige-yi inu Yalawaçi-yi abçiraju Kitad-un Jungdu-
-balaqasu mede'ülün abçirabai Sartaqtai gü'un-neçe
Yalawaçi Masqut qoyar-un balaqasun-u törö yosun çı-
daqu-yin tula Kitat irgen-i mede'ülün daruqas-lu'a
tüşibeı

264. [51b] Sarta'ul irgen-tür dolo'an hot yabu-
ju tende Jalayirtai Bala-yi gülicejü büqüi-tür Bala
Şin-müren-i [53a] ketüljü Jalaldin-soltan Qan-Melik
qoyar-i Hindus-un qajar-a gürtel nekejü Jalaldin-
-soltan Qan-Melik qoyar-i Jabqaju Hindus-un dumda gü-
tele erijü yadaju qaraju kiçi'ar irgen-i dauıı'at o-

lon teme'et olon serkes-i abu'at irejü'üi [53b] ten-
de Činggis qahan qariju ja'ura Erdiš dolodu'ar hon ta-
kiya jil namur Tula-yin qara tün-e ordos-tur bawubai

CHAPITRE XII

265. [1a] tere übül übüljeju Tangyut irgen-
-tür morilaya ke'en šini to'a to'ulaju noqai jil
namur Činggis qahan Tangyut irgen-tür morilabai
qadun-dača Yisüi qadun-ni abču otba ja'ura übül

[1b] Arbuqa-yin olon qulad-i abala'asu Činggis
qahan Josotu-boro-yi unuju büle'e qulat da'ariju
ire'esü Josotu-boro ürgüju Činggis qahan-ni morin-
-ača una'asu mariya-ban maši ebetču. Čo'orqat bawu-
-g⁹ tere söni qono'asu manaqar. [2a] Yisüi qadun
j¹⁶ lerün kö'üt noyat keleleldütkün qahan söni ma-
d⁹ a qala'un qonoba ke'ebel tende kö'üt noyat qu-
d⁹ asu Qongqotadai Tolun-čerbi duratqan ügülerün
gyut irgen

nödüksen balaqasutan
nunji nuntuqtan büi

nödüksen balaqasu-ban ü'ürčü ülü [2b] otqun te-
de nunji nuntug-iyen gēju ülü otqun tede bida içuju
qahan-u mara'a seri'üdü'esü basa jiči morilat je
bida ke'e'esü bürin kö'üt noyat ene üge jöbšijeju

Činggis qahan-a öči'esü Činggis qahan ügülerün
 Tangyut irgen bidan-i jürige [3a] yadaju qaribai
 ke'ekün bida elčün maqa ilējü elčün-i [=ebečün-i]
 mün ene Čo'orqat-ta sobilaju üge anu uqaju iču-
 'asu bolu je ke'eju tende elčün-e da'u bari'ulju
 ilērün nidoni Burqan či ügülerün ba Tanjut irgen
 bara'un qar činu bolsu ke'elü'e [3b] čimada te-
 yin ke'ekdejü Sarta'ul irgen-e eye-düriyen ese o-
 roqdaju morilasu ke'en quyuju ilē'esü či Burqan
 üge-düriyen ülü gürün čerik ba ülü ögün üge'er
 da'ariju irejü büle'e ö'ere joriqsan-tur qoyina
 olulçasu ke'en [4a] Sarta'ul irgen-tür morilaju
 möngke tenggeri-de ihe'ekdejü Sarta'ul irgen-i jük-
 -tür oro'ulju edö'e Burqan-tur üge olulçasu ke'en
 ayisai ke'eju ilē'esü Burqan ügülerün da'aringqu
 üge bi ese ügülelü'e ke'eju'üi Aša-gambu ügülerün
 [4b] da'aringqu üges bi ügülelü'e edö'e ber bö-
 'esü ta Mongqol qatquldu'a surču qatquldusu ke'e-
 'esü bi bürün Alašai nuntuqtu

terme gertü

teme'en aci'atu

büyyü Alašai joriju nadur iretkün tende qatquldu-
 ya altan mönggün a'urasun tabar [5a] kerektü bö-
 'esü Eri-qaya Eri-je'ü-yi joritqun ke'eju ilējü-

'üi ene üge-yi Činggis qahan-a gürge'esü Činggis qahan mariya qala'un arun ügülerün Je teli eyimi yeke üge ügüle'üljü ker içüqdaqui ükürün yeke üge-tür şıqan yabuya ke'ejü möngke [5b] tenggeri Či mede ke'en Činggis qahan Alaşai Joriju gürçü Aşa-gambu-lü'e qatqulduju Aşa-gambu-yi daruju Alaşai de'ere qorqola'ulju Aşa-gambu-yi abçu.

terme gertü

teme'en ači'atu

irgen-i inu hünesü'er keylstele tala'ulbai erekün omoqun [6a] erebin sayıt Tangyudud-i kiduju eyimün teyimün Tangyudud-i čeri'üt gü'ün-e bariq-sa'ar oluqsa'ar abutqun ke'en Jarliq bolba

266. [7a] Činggis qahan Časutu de'ere Ju-saju Aşa-gambu-lü'e [7b] a'ulalaqsat dayyijiq-sat

terme gerten

teme'en ači'atan

Tangyudud-i čeri'üt ilējü onoqsa'ar ülittele tala'ulbai tendече Bo'orçu Muqali qoyar-a soyurqarun güčün-e medetele abtuqai ke'en Jarliq bolba basa Činggis qahan Jarliq bolurun [8a] Bo'orçu Muqali qoyar-a soyurqal ögürün Kitat irgen-eče ese ögüle-

'e ke'en Kitat irgen-ü jüyin-i ta qoyar saça-
'u qubiyalduju abutqun sayit kö'üd-i anu šiba-
wu-ban bari'ulju daqa'ulju yabutqun sayit ökid-i
anu ösgeju emes-iyen qormai [8b] Jasa'ulutqun
Kitat irgen-ü Altan qan-nu itegelten ina'ut Mong-
qol-un ebüges ečiges-i baraqsan Qara-kitat jüyin
irgen aju'ui je edö'e minu itegelten ina'ut Bo-
'orču Muqali ta qoyar büyyü je ke'en Jarliq bol-
ba

267. [9a] Činggis qahan Časutu-ača gödöl-
ju Uraqai-balaqasu [9b] bawuju Uraqai-balaqasun-
ača gödölju Dörmegei-balaqasu ebden büqii-tür Bur-
qan Činggis qahan-a a'uljara irebe tende Burqan
a'uljarun altan sümes teri'ülen altan mönggün a-
yaqa saba yisün yisüt nu'ut ökit yisün yisüt
aqtas teme'et yisün yisüt [10a] eldeb-iyer yi-
sün yisüt jisüleju a'uljaqui-tur Burqan-i e'üten
büte'üy-e a'ulja'ulba tere a'uljaqui-tur Činggis
qahan doktor-a dura bulqaba quta'ar üdür Činggis
qahan Jarliq bolurun Iluqu-burqan-a Šidurqu ne-
re ökü Iluqu-burqan Šidurqu-yi [10b] irekde-
ju tende Činggis qahan Iluqu-yi nökiyetkün ke-
'en Tolun-čerbi qardaju nöki'etügei ke'en Jarliq
bolba tende Tolun-čerbi Iluqu-yi qardaju büte'ebe
ke'en öči'esü Činggis qahan Jarliq bolurun Tang-

yut irgen-tür üge olulčan ayisuqui-tur [11a] ja'ura
Arbuqa-yin qulat abala'asu ebedükxen mariya minu
anatuqai ke'en amin beye minu qairalaju üge durat-
qaqsan Tolun büi je nökor gü'ün-ü qoron üge-tür i-
rejü möngke tenggeri-de gücü nemekdejü qar-duriyan
oro'ulju öš-iyen abu'ai je bida Iluqu-yin [11b] ene
abçu ireksen newüğü qarşı ayaqa saba selte Tolun ab-
tuqai ke'en jarliq bolba

268. [12a] Tangyut irgen-i dawuliju Iluqu-
-burqan-i Sidurqu bolqaju imayi büte'eju Tangyut
irgen-ü eke ečige-yi uruq-un uruq-a gürtelen muquli
Tasquli-yi ügei bolqan [12b] ide'e ideküi ja'ura
-hquli musquli ügei ke'en ükü'ülün ečitken kelelen
tqun ke'en jarliq bolba Tangyut irgen üge ügü-
pju üge-tür ülü gürgü-yin tula Tangyut irgen-tür
činggis qahan nökö'ete ayalaju Tangyut irgen-i mu-
batqaju [13a] irejü qaqaı jil činggis qahan tengge-
f-tür qarba qaruxsan-u qoyına Yisüi qadun-a Tanq-
ıt irgen-eče maši ökbe

269. [13b] quluqana jil ča'adai Batu teri'ü-
ten bara'un qar-un kö'üt Otčigin-noyan Yegü Yisüng-
ge teri'üten Jewün qar-un kö'üt Tolui teri'üten
qol kö'üt ökit güreget tümed-ün minqad-un no-
yat bürin bolju Kelüren-ü Köde'ü-aral-a [14a]
gür-iyer quriju činggis qahan-u nereyidükxen
mün jarlig-iyar Ögödei qahan-ni qan ergübei

Ča'adai aqa Ögödei qahan-ni de'ü-yü'en qan ergüjü
Činggis qahan ečige-yü'en altan amin sakın aqsat
ke[b]te'ül qorčın naiman minqat turqa'ut qan ečige-yin
[14b] minu beye ča'ada yabun aqsat emčü tümen keşik-
ten-i inu Ča'adai aqa Tolui qoyar Ögödei qahan-na
tawulbai qol-un ulus-i mün yosu'ar tawulbai

270. [15a] Ögödei qahan ör-iyen qan ergü'ül-
jü dotona yabuqun tümen keşikten-i qol-un ulus-i
ö'er-düriyen bolqa'ulun baraju urida Ča'adai aqa-
-tur eyetüjü Činggis qahan ečige-yü'en dorqut tal-
biqsat irgen-ü [15b] Baqtat irgen-ü Qalibai-sol-
tan-tur ayalaqsan Čormağan-qorči-yin gejiqe Oqotur
Mönggetü qoyar-i ayala'ulbai basa urida Sübe'e-
tei-ba'atur-i Kanğlin Kibča'ut Bağığit Orusut A-
sut Sesüt Mağar Keşimir Sergesüt Buqar Kerel ir-
gen-[16a]-tür gürtele Adil Ĵayaq usutan müret ke-
tülün Meket Men-kermen Keyibe teri'üten balaqat-
-tur ayalaqsan Sübe'etei-ba'atur tede irgen-e ber-
keldükdejü Sübe'etey-yin gejiqe Batu Büri Güyük Möngge
teri'üten olon kö'üd-i morila'ulbai ede [16b]
ayalaqsat bürin kö'üd-i Batu aqalatuqai ke'en Ĵar-
liq bolba qol-ača qarqsad-i Güyük aqalatuqai ke-
'en Ĵarliq bolba ede ayalaqun-i ulus medekün kö'üt
kö'üdü'en gü yeke kö'ü ayala'ultuqai ulus ba ülü
medekün kö'üt tümed-ün minqad-un [17a] Ĵa'ud-un

harbad-un noyat olon gü'ün ken ber bö'esü kö'üd-
 ü'en aqa-yi ayala'ultuqai ökit gürget mün yosu'ar
 kö'üd-ü'en gü aqa-yi ayala'ultuqai ke'en Jarliq bo-
 lu'at basa Ögödei qahan ügülerün ene ba kö'üd-ün
 aqa-yi aqala'ulqu yosun Ča'adai aqa-ača [17b] bol-
 ju'u je Ča'adai aqa ügüleju irerün Sübe'etey-yin
 gejige kö'üd-ü'en aqa Büri-yi aqala'ulumu kö'üd-
 ün aqa ayala'asu čerik arbin qarqu čerik olon
 bolu'asu čirai de'ere güčüteye yabuyu Činadu dayyi-
 sun gü'ün olon qarın büi tere üju'ür-e keče'ün [18a]
 irgen tede kilingla'asu ö'erün mese-düriyen ükükün
 irgen tede meses qurčatan ke'ekdemüi ke'eju ireju-
 üi. Ögödei qahan ügülerün tere üge-tür bidan-u
 ber Ča'adai aqa-yin kiči'enggü gücü'er kö'üd-ün a-
 qa-yi qarqaya ke'en jük jük tungqa'aju [18b] Ba-
 tu Büri Güyük Mönge teri'üten kö'üd-i ayala'ul-
 qui yosun eyimü büi je

271. [19a] basa Ögödei qahan Ča'adai aqa-
 -tur eyetüju ilerün [19b] Činggis qahan ečige-yü-
 'en belen-tür sa'uba yambar erdem-iyer sa'uba ke-
 'enügülekdegü-yü bi Ča'adai aqa-yi jöbšiye'esü qa-
 han ečige bidan-u Kitat irgen-ü Altan qan-ni dor-
 qut talbilu'a edö'e bi Kitat irgen-tür morilasu
 ke'en eyetüju [20a] ilē'esü Ča'adai aqa jöbši-
 yeju ya'u aljaqu a'uruq-tur sayin gü'ün tüšiju

morilatqun bi endeče čeri'üt qarqaju ilē'esü ke-
'ejü ilēju'üi yekes ordos-tur Oldaqar-qorči-yi tü-
šijü

272. [20b] taulai jii Ögödei qahan Kitat
irgen-tür morilaju Jebe-yi manglai ilēbei tedüi
Kitad-un čeri'üd-i daruju hünji'ü bayyitala kidu-
'at Čabčiyal-i dabaju [21a] jük jük qotot bala-
qat anu e'ere'ülün čeri'üt yabu'ulju Ögödei qahan
Šira-dektür bawuba tende Ögödei qahan ebetčin
gürteju aman kelen Jabqan aljaqdarun bö'es bö'es
tölgečin-e tölgele'ülü'esü Kitat irgen-ü qajar u-
sun-u ejēt qa(n)t irgen orqa-ban dawuliqdarun [21b]
balaqat qotod-ıyan ebdekderün türgün-e adalamui
irgen orqa altan mönggün adu'usun ide'en joli'a ök-
güye ke'en abitla'asu ülü talbiran dület türgün-e
adalamui uruq-un gü'ün-eče bolqu-yü ke'en abitla-
'asu qahan nidün-yen ne'ejü usun quyuju [22a]
u'ju ya'un bolbi ke'en asaqtaju bö'es öčirün
Kitat irgen-ü usun-u ejēt qa(n)t irgen-ü qajar usun-i-
yan ebdekderün irgen orqa-ban dawuliqdarun tür-
gün-e adalamui busu ya'un ber joli'a ögüye ke'en
abitla'asu dület türgen-e [22b] ji'ürmedemüi u-
ruq-un gü'ün-eče bolqu-yü ke'e'esü talbiramui e-
dö'e Jarliq medemi Je ke'en öči'esü Jarliq bo-
lurun dergede kö'üd-eče ken büi kē'esü Tolui kö-

'ün dergede büle'e ügüleriñ sutu Çinggis qahan
eçige bidan-u de'ere aqa-nar [23a] döro de'ü-
-ner bö'etele qahan aqa-yi çimayi aqta metü
songquju irge metü bilijü yeke oro-ban beye-
-tür çinu çučuju olon ulus-i de'ere çinu açiju
ökbe je namayi bürün qahan aqa-yin dergede aju

umartaqsan-i duratqaju

umtaraqsan-i [23b] seri'üljü

yabu ke'ekdelü'e edö'e qahan aqa-yan çimayi al-
la'asu bi ken-ü umartaqsan-i duratqaqu ken-ü
martaqsan-i seri'ülgü ünün ber qahan aqa mi-
i jö[b]-ese bolu'asu

olon Mongqol ulus öneçirekün

Kitat irgen kibkangqun

han aqa-yu'an orun-a bi bolsu [24a]

tulu-yin niru'un bi tulbalba

kileme-yin niru'un bi kinggülbe

ile-yi bi ilaqba

qada-yi bi qatquba

ni'ur qo'a niru'un urtu bi gü
bii je

bö'es arbatqun jügerütqün ke'eju bö'es jüger'esü

ǰügergen usu Tolui kö'ün u'ubai qorom sa'uǰu
[24b] ügüleriñ soqtaba bi soqtaqu-yi mimu ser-
gütele öneçit üçüget de'ü-ner-iyen belbisün
beri-yen Berüde oyin-a gürtete asaraqu-yi qahan
aqa medetügei ali ber üge-ber ügülele'e bi soq-
tabai ke'e'et qarçu otçu ǰöb ese boluqsan yosun
teyimü

273. [25b] tedüi Altan qan-ni muqutqaju
se'üse nere ökcü [26a] altan mönggün altatai
hartu a'urasun tabar alaşas se'üses-i anu dawuliǰu
alginçi tammaçin talbiǰu Namging Jungdu ǰük ǰük-
-tür balaqasun-tur daruqaçin talbiǰu tübşin tükel
qariǰu Qara-qorum-a bawubai

274. [26b] Čormağan-qorçi Baqtat irgen-i
else'ülǰü'ü tere qajar sayin et sayin ke'ekdemüi
ke'en medeǰü Ögödei qahan ǰarliq bolurun Čormağan-
-qorçi-yi mün tende tamma sa'uǰu şira altan şira-
mal altatan [27a] naqut naçidut dardas subut
tanas güǰü'ü urtus köl ündür tobiça'ut güring e-
lö'üt da'usi kiçidut açi'an-a qaçidut lausasut
hon-tur gürge'ülǰü ilēn atqun ke'ebei Sübe'etei-
-ba'atur-un geǰige ayalaqsat Batu Büri Güyük Mön-
-ge teri'üten olon [27b] kö'üt Kanglin Kibça'ud-
-i Baǰigid-i oro'ulǰu Eǰil Jayaq Meget balaqasu
ebdeǰü Orusud-i kiduǰu ülüttele talabai Asut Se-

süt Bolar Man-kerman Kiwa teri'üten balaqad-un
irgen-i dawuliju else'ülju daruqaçin tammaçin-i
talbiju qariba [28a] urida Jürçet Solongqas-
-tur ayalaqsan Jalayirtai-qorçi-yin gejiqe
Yisüder-qorçi-yi ayala'ulbai tamma sa'utuqai
ke'en Jarliq bolba

275. [28b] Batu Kibçaqçin ayan de'ereçe
Ögödei qahan-a elçin-eçe öçijü ilērün möngke
tenggeri-yin gücün-tür qahan abaqa-yin [29a]
su-tur Meget-balaqasun ebdeju Orusut irgen-i
dawuliju harban niken qarin irgen-i jük-tür o-
ro'ulju altan jilu'a içün tataju salulçaqui qurim
qurimlaya ke'eldüju yeke çaçir bosqaju qurimla-
qui-tur bi ede bükün kö'üd-ün aqaqan boluqsan [29b]
bolju niken qoyar ayaqa ötok urida u'uba ke'en
nadur Büri Güyük qoyar mawulaju qurim ülü qu-
rimlan morilaqdaba morilaju Büri ügülerün Batu
saça bö'et bolju urida ker u'uqun büle'e

saqaltan emeget
saça'un bolju
ösöge-yi-yer [30a] türüju
ölmi-yi-yer geçkileküi
ke'eju'ü Güyük ügülerün tede qortan emeged-i
ebçe'üt anu Jorqaldaya çi bida tede'er-i ke'eju-

'üi Eljigidey-yin kö'ün Harqasun ügülerin modun
 se'ül jübčiye teden-i ke'ejü'üi ba bürün busu
 heligetü bulqa irgen-tür [30b] morila'uldaju
 jöb-i tab-i bolqu bolba ke'eju büqüi-tür Buri
 Gүйük qoyar-a eyin ke'ekde'et eye ügei tar-
 qaqdaba edö'e qahan abaqa-yin jarliq medetügei
 ke'en öčijü ilejü'üi

276. [31b] Batu-yin ene üge-tür qahan ma-
 ši kilinglaju Gүйüg-i ülü a'ulja'ulun ügülerin
 ene dörmegi ken-ü üges-tür dölüsgüju aqa gü'ün-
 -i aman dü'üren ügüleyü qaqça öndegen hü'ütügei mün
 aqa gü'ün-ü ebče'ün-tür dayyisurqan aju'u

alginči talbiju [32a]

harban quru'ud-un kimul inu
 ha'utala

a'ulas metü balaqat-tur

abari'uluyu

tamma talbiju

tabun quru'ud-un kimul inu

tamutala

dabtamal qatangqu balaqat-tur
 abari'uluya

či beter mawui dörmegi Harqasun ken-i enggeš-
 geju bidanu uruq-tur aman dü'üren [32b] yeke üge

ügülen büle'e Güyük Harqasun qoyar-i qamtu ileye
Harqasun-i mököri'üldegü büle'e alaqqılaba ke'e-
kün ta Bürü-yi bürün ke'e'esü Batu-da ügüle Ča-
'adai aqa-da ügülejü iletügei Ča'adai aqa medetü-
gei ke'ebe

277. [33a] kö'üd-eče Möngei noyad-ača Al-
čidai Qongqortai Janggi [33b] teri'üten noyat du-
ratqan öcirün Činggis qahan ečige-yin činu Jarliq
ke'er-ün üyyile ke'er-e gü noyalaqu büle'e ger-ün
üyyile ger-tür gü noyalaqu büle'e qahan-ni soyur-
qa'asu qahan Güyük-tür kilinglaju amu ke'er-ün
üyyile büyyü Batu-da tüšijü ile'esü [34a] bolqu-
-yu ke'en öči'esü ene üge-yi qahan Jöbšiyen Jalı-
raju Güyüg-i a'ulja'ulju söyü'er üge dongqodurun
ayalaju odurun ja'ura

böksetü gü'ün-ü

bökse inu ese hiledebe

ke'ekdemü či

čerig-ün haran-u

čirai ququlju otba

ke'ekdemü či Orusut irgen-i [34b] tere činu a'ur ki-
ling-dur ayuju oraqdaqsan-a bolqan aqu-yü či Orusut
irgen-i qaqqä'ar oro'uluqsan metü setkişü omoq dura

barıju aqa gü'ün-tür dayyısırqan ayısu čı Čing-
gis qahan ečige-yin bidanu ĵarlıq-tur büi olon
ayu'ul-i gün ükü'ül-i [35a] ke'egü ese'ü büle'e
qaqča'ar tunıqsan metü Sübe'etei Büĵek qoyar-un
dalda-da yabuĵu olo'ar büri-yer qamsaĵu Orusu[t]
Kibča'ud-i oro'ulĵu niken qoyar Orusut Kibča-
'ud-i olĵu edege-yin ši'ira olu'ai ĵö'e'ei ü-
dü'üye eremšiĵü nikente ger-teče qarču [35b]
ya'u ber qaqča'ar tunıqsan metü üge dawu ülisčü
ireĵü čı Mönggei Alčidai Qongqortai ĵanggi-tan

dekdeksen ĵürügen-i

derge nökör bolĵu töde'eĵü

debülküi toqo'an-i

delegei šınaqa bolĵu amurli-
'uldaju

ĵe teli ke'erün üyyile Batu-yi ke'ele'ei Güyük
Harqasun [36a] qoyar-i Batu medetügei ke'eĵü
ilēbe Büri-yi Ča'adai aqa medetügei ke'ebe

278. [36b] basa Ögödei qahan ĵarlıq bolu-
run Činggis qahan ečige-tür minu yabuqsat kebde-
'ül qorčın turqa'ut [37a] bürin keşikten-ü ya-
budal tungqun du'ulqaqui ĵarlıq tungqa'arun qa-
han ečige-yin ĵarlıg-ıyar urida ker yabuqun bü-
le'ei edö'e mün yosu'ar yabutuqai ke'en ĵarlıq

bolurun qorčın turqá'ut urida yosu'ar üdür mür-
düriyen yabuđu narataya kehte'ül-e [37b] Jayıllađu qa-
dana qonotuqai ke'en Jarlıq bolba söni bidan-tur
kehte'ül qonotuqai e'üten-tür ger-ün qorčın keb-
te'ül bayyıtıqai ordo-yın qoyına'un urida'un keb-
te'ül muqurıtıqai naran şinggeksen-ü qoyına söni
yabuqun haran kehte'ül bariđu qonotuqai olon [38a]
tarqaqsan-u qoyına qonoqsat kehte'ül-eče busut do-
toqşı Jöričen oroqun haran-i bariqsat kehte'ül e-
kit anu dalbaru çabçıđu o'ortuqai söni ya'aral ke-
letü gü'ün ire'esü kehte'ül-tür keleleđu ger-ün ü-
mereče kehte'ül-lü'e qamtı bayyıđu kelelautügei or-
do [38b] ger-tür oroqu qarqu-yı Qongqortai Sıra-
qan-tan Jasa'ul kehte'ül-lü'e qamtı Jasatuqai El-
Jigidei itegeltü bö'etele Jilda kehte'ül-ün dege-
'ün yabuqu bolun kehte'ül-e bariqdala'a ke'en Jar-
lıq busu ülü bolqaqu kehte'ül itegeltü büi Je ke-
'en Jarlıq bolđu [39a] kehte'ül-ün to'a bü asağ-
tuqai kehte'ül-ün sa'urin dege'ün bü yabutuqai
kehte'ül-ün Jaqa'un bü yabutuqai kehte'ül-ün dege-
'ün yabuyun Jaqa'un yabuqun haran-i kehte'ül ba-
rituqai kehte'ül-ün to'a asagu gü'ün-ü tere üdür-
ün unuqsan aqta eme'el-tü qada'artu-yı emüsüksän
[39b] qubçasun selte kehte'ül abtuqai kehte'ül-
ün sa'urin-u de'ere ken ber bü sa'utuqai kehte'ül

tuq ke'ürge dōro jida ayaqa saba asaratuqai um-
 dān ide'en-i ötken miqa kekte'ül daruqalatuqai
 ke'en Jarliq bolba ordo ger tergen kekte'ül asara-
 tuqai [40a] bidanu beye çerik ese qaru'asu bidan-
 -aça anggida ö'ere kekte'ül çerik bü qartuqai bi-
 dani šibawulaqui abalaqui-tur Jarimud-ıyan ordo
 ger tergen-tür çaqlaju talbiju bidan-lu'a Jarim
 kekte'ül yabutuqai kekte'ül-eče nuntuqçin yabuju
 ordo bawultuqai e'üten ça'ada [40b] kekte'ül e-
 'üdeçin bayyituqai bürin kekte'ül Qada'an minqa me-
 detügei ke'en Jarliq bolba basa kekte'ül-ün keşik ke-
 šik-ün noya[t] tüširün Qada'an Bulaqadar qoyar ni-
 ken keşik bolju eyetüldüjü niken keşik oroju or-
 do-yin bara'un Jewün ete'et qaças sa'uju [41a] Ja-
 satuqai Amal Čanar qoyar eyetüldüjü niken keşik
 bolju keşik oroju ordo-yin bara'un Jewün ete'et
 qaças Jasatuqai Qadaı Qori-qaça qoyar eyetüldüjü
 niken keşik oroju ordo-yin bara'un Jewün ete'et
 qaças sa'uju Jasatuqai Yalbaq [41b] Qara'udar qo-
 yar eyetüldüjü niken keşik bolju keşik oroju or-
 do-yin Jewün ete'et qaças sa'uju Jasatuqai basa
 Qada'an Bulqadar-un keşik Amal Čanar-un keşik e-
 de jirin keši'üt ordo-yin Jewün ete'et nuntuqla-
 ju keşik orotuqai Qadaı Qori-qaçar [42a] qoyar-
 -un keşik Yalbaq Qara'udar qoyar-un keşik ede ji-
 rin keši'üt ordo-yin bara'un ete'et nuntuqlaju ke-

şik orotuqai ke'ebei ede dörben keşik kebte'ül
Qada'an medetügei basa kebte'ül minu beye ça'ada
ordo horçin bayyıju e'üten [42b] darıju kebtetü-
gei kebte'ül-eçe ordo-tur orıju qoyar haran tısür-
ge barıtuqai ke'en jarlıq bolba basa qorçin-ı Yi-
sün-tö'e Bükidei Horqudaq Lablaqa dörben keşik ke-
şik bolun qor aqsaquya turqa'ud-un dörben keşik
keşik-tür [43a] ačid-un qorçin-ıyan jasaju orol-
dutuqai ke'en jarlıq bolba basa turqa'ud-un keši-
'üd-ün ötögüs-ı urıda meden aqsad-un uruq-ača tü-
şirün urıda meden aqsan Alçidai Qongqortai qoyar
eyetüldüju niken keşik turqa'ud-ı jasaju orotuqai
Temüder Jęgü qoyar [43b] eyetüldüji niken keşik
turqa'ud-ı jasaju orotuqai Mangqutai gejigele'ül-ı
mede'et niken keşik turqa'ud-ı jasaju orotuqai ba-
sa qahan jarlıq bolurun bürin noyat Eljigidey-yi
aqalaju Eljigidey-yin üge'er yabutqun ke'e'et basa
jarlıq bolurun keşiktü [44a] gü'ün keşik oroqui-
-tur ho'ara'asu urıdu jarlıq-un yosu'ar qurban be-
ri'es süyütügei mün keşiktü gü'ün basa nökö'ete
keşik ho'ara'asu dolo'an beri'es söyütügei basa
mün gü'ün ebetçin şilta'a ügei keşig-ün ötögü-tür
eye ügei quta'arta keşik ho'ara'asu [44b] bidan-
-tur yabuquy-yan berkeşiyen aju'u qujin dolo'an
beri'es söyü'et qola qajar-a nidün-ü eçine iläye

basa keši'üd-ün ötögüs keşikleksen keşikten-1 ü-
lü bügütken keşik ho'ara'asu keši'üd-ün ötögüs-1
ere'ülüye basa keši'üd-ün ötögüs quta'ar quta'ar
[45a] keşik oroqui-tur ye'ütkeldüqi-tür ene jar-
liq keşikten-e sonosqatuqai Jarliq sonosu'at bürün
keşikten keşik ho'ara'asu Jarliq-um yosu'ar ere-
'ülüye ene Jarliq keşikten-e ese sonosqa'asu keši-
'üd-ün ötögüs aldaltan boltuqai basa [45b] keši-
'üd-ün ötögüs saça'un oroqsat minu kešiktü-yi bi-
dan-aça eye ügei aqalaqdabai ele ke'en bü onjitu-
qai Jasaq könte'esü bidan-a ja'atuqai ükü'üldegü
yosutu bö'esü bida mököri'ülüt je kese'ekdegü yo-
sutu bö'esü bida söyüt je aqalaqdabai ke'en [46a]
bidan-a ülü ja'an ö'esüt qar köl gürge'esü nudurqa-
-yin qari'u nudurqa beriye-yin qari'u beriye qari-
'ultuqai ke'ebai basa qadanadus minqad-un noyad-
-aça minu keşikten de'ere büi je qadanadus ja'ud-un
harbad-un noyad-aça minu keşikten-ü kötöçin [46b]
de'ere büi je qadanadus minqali'ut minu keşikten-
-tür kereldü'esü minqali'uday-yi ere'ülüye ke'en
Jarliq bolba

279. basa Ögödei qahan ügüleriün Çinggis qa-
han eçige-yü'en [47a] Joban bayyi'uluqsan ulus-1
bü Jobo'aya

köl anu köser-e

qar anu qarqar-a talbi'ulju

Jirqa'uluya qahan ečige-yü'en belen-tür sa'uju irge ülü ĵoba'an sülen-e ede ulus-ača sürüg-ün niken šilegü qonin hon hon-tur öktügei ĵa'un qonid-ača niken qonin qarqaju [47b] mün ĵa'ura üge'ün duta'un-a öktügei basa aqa de'ü olon ere aqta keşik-ten či'ulu'asu umdān tere tutum irgen-eče ker qub-čiqdaqui ĵük ĵüg-ün minqat minqad-ača ge'üt qarqaju sa'a'at sa'ari<n> čintan-i adu'ula'at nuntu[q]-čitan-i orošin tölet qarqaju [48a] unuqučin boltuqai basa aqa de'ü či'ulu'asu öklige soyurqal ögüye a'urasun sükes qot numut quyaq ĵebe sangyut tüsürčü balaqat saki'uluya ĵük ĵüg-eče balaqačın amučin ilqaju saki'ultuqai basa ulus irgen-e nuntuq usu qubiyaju ögüye nuntuq [48b] nuntu[q]la'ulquy-a minqat minqad-ača nuntu'učin ilqaju qarqasu bolqu-yu basa Čöl qarqar-a görö'esün-eče busu ülü amui irgen-e a'uy-a saqut Čanai Uiyurtai qoyar nuntu'učin-i teri'üleju Čöl-ün qudu'ut eri'ulju qašituqai basa bida elčın ha'ulurun ulus bitü'ülün - [49a] ha'ulqamui ha'ulqun elčın-ü ba yabudal uda'an büi ulus irgen-e ba ĵobolang büi edö'e bida oqo'ata oroši'ulun ĵük ĵüg-ün minqat minqad-ača ĵamučin ula'ačın qarqaju sa'urit sa'urit ĵam talbi-

ǰu elč̄in-e qadaqa ügei ulus-iyar ülü bitü'ülün Jam-
-iyar ha'ulqa'asu [49b] bolquyū ede üyyiles-i
Čanai Bolqadar qoyar uqaǰu bidana duratqa'asu jōb
aqu-yū ke'en setkiǰū Ča'adai aqa medetügei ede
ügülekdekün üyyiles jōkiqi bö'esü jōbš̄iye'esü Ča-
'adai aqa-ča boltuqai ke'eǰū ilē'esü Ča'adai aqa
asaqču ilēksen [50a] ede ele üyyiles-i bügüde-yi
jōbš̄iyeǰū teyin bö'et kitügei ke'eǰū ilēǰū'ui ba-
sa Ča'adai aqa ügüleǰū irērün bi endeče Jamut e-
sergü barildu'ulsuqai basa endeče Batu-tur elč̄in i-
lēsügei Batu ber esergü Jamud-ıyan barildu'ul- [50b]
tuqai kē'et basa ügüleǰū irērün bügüden-eče Jamut
talbi'ulqu üyyile jōb-eče jōb duratqaǰu'ui ke'eǰū
ilēǰū'ui

280. [51b] tendeče Ögödei qahan ügülerün Ča-
'adai aqa Batu teri'üten [52a] bara'un qar-un kö-
'üt aqa-nar de'ü-ner bürin Otč̄igin-noyan Yegü te-
ri'üten ǰewün qar-un aqa-nar de'ü-ner bürin kö'üt
qol-un ökit gürget tümed-ǰin minqad-un ǰa'ud-un har-
bad-un noyat büri-yer jōbš̄iyeǰū'ui jōbš̄iyerün da-
lay-yin qahan-a š̄ülen-e hon-tur sürüg-ün niken š̄i-
legü [52b] irge qarqa'asu ya'un büi ǰa'un qonid-
-ača niken ǰusaq qarqaǰu üge'ün duta'un-a öqküi
sayin büi ǰam talbi'ulǰu ǰamuč̄in ula'ač̄in qarqa-
'asu olon ulus-a amuqulang elč̄in-e ber yabuquy-a

illübte büi ke'e'esü büri-yer ele jöbšiyejü'üi ke-
 'en qahan-nu jarliq [53a] Ča'adai aqa-tur eyetüjü
 Ča'adai aqa-da jöbšiyekdejü bürin ulus-ača jük jüg-
 -ün minqat minqad-ača qahan-nu jarlig-iyar hon hon-
 -tur šülen-e sürüg-eče niken šilegü irge ja'un qo-
 nid-ača niken jusaq qonin qarqa'ulbai ge'üt qarqa-
 'ulju unuqučin sa'ulbai unuqučin [53b] balaqačın a-
 mučin qarqa'ulbai jamučın ula'ačın-i qarqa'ulju sa-
 'urin sa'urid-un qajar čaqła'ulju jam talbi'ulurun
 Arajan Toqučar qoyar-i jasa'ulju jam niken sa'urin-
 -EHE ggrin ula'ačın bolqaba sa'urin tutum-tur qori-
 vlsqen jačın bolqabai ula'an-u aqtas [54a] ši'üsün-
 ,mrv es sa'arin ge'üt telegen-tür kölgü hüker terget
 mlqrn de bidan-ača kemleksen kem-eče

,mrv m oqor bugi duta'ulu'asu

mrv q orqol-iyar qaças aldaltan

laxe om boltuqai

58: qalbuqa kekesün duta'ulu'asu

ke,er j: qabar qaças aldaltan boltuqai

ke'en jarliq bolba

281. [54b] Ögödei qahan ügülerün ečiğe-yü'en
 yeke oron-tur sa'uju [55a] qahan ečiğe-yin qoyina
 üyyiledüksen minu Jaqud-un irgen-tür ayalaju Jaqut
 irgen muqutqaba bi nökö'e üyyile minu elčın bidan-u

Ja'ura öterlen ha'ulqui basa kerek Jarag-ıyan
Jö'e'ülgüy-e Jamut talbi'ulba basa nökö'e üy-
yile usu ügei qajar-a [55b] qudu'ut eri'üljü
qarqa'ulju ulus irgen usun ebesün-e gürge'ülbe
basa jük jük balaqad-un irgen-tür alginčin tamma-
čin talbiju ulus irgen-ü

köl köser-e

qar qajar-a talbi'ulju

a'ulba bi qahan eçige-yü'en qoyina dörben üyyi-
[le]s nemebe je [56a] basa qahan eçige-de'en
yeke oro ba sa'uldaju olon ulus-ıyan de'ere mi-
nu açıju ottaju bö'et bor darasun-a ilaqdaqu mi-
nu buru'u bolba niken buru'u minü ene bolba je
nökö'e buru'u yosu ügei eme gü'ün-ü üge-tür oro-
ju Otçigin abaqa-yin [56b] ulus-un ökit abçıra-
'ulqu alji'as bolba je ulus-un ejen qahan bö'ete-
le yosu ügei alji'as üyyile-tür dölesgegü minü ni-
ken buru'u ene bolba je basa Doqolqu-yi kesesüle-
gü niken buru'u ker buru'u kē'esü qan eçige-yin
minü tus-u'an emüne ölümlegü Doqolqu-yi [57a] ke-
gesülegü buru'u alji'as edö'e minü emüne ken te-
yin ölümleju ökgü qahan eçige-yin minü bürin-ü
emüne dörö kiçiyegü gü'ün-i ülü uqan öyisüledük-
sen-ıyer ö'eriye buru'uşiyaba bi basa tenggeri

qajar-ača jaya'atu töröksen görö'esün-i aqa de'ü
jük odu'ujı [57b] ke'en qaramlaju quru'a yo'urqa
nödü'üljü jetgüjü aqu bolun aqa de'ü-deče čimalıqai
üge sonosba bi buru'u gü bolba qahan ečige-yü'en
qoyına dörben üyyiles nemebe je bi dörben üyyiles
buru'u bolju'ui je ke'ebe

282. [58a] yeke qurılta qurıju quluqana jil
quran sarada [58b] Kelüren-ü Köde'e-aral-un Do-
lo'an-boldaq-a Šilginček qoyar ja'ura ordos bawuju
büqüi-tür bičijü dawusba

CONCORDANCE DES CHAPITRES ET DES PARAGRAPHES

I	1- 68	I	1- 68
II	69-103	II	69- 96
III	104-126	III	97-118
IV	127-147	IV	119-140
V	148-169	V	141-153
VI	170-185	VI	154-169
VII	186-197	VII	170-185
VIII	198-208	VIII	186-197
IX	209-229	IX	199-207
X	230-246	X	208-224
XI	247-264	XI	225-238
XII	265-282	XII	239-246
		XIII	247-264
		XIV	265-276
		XV	277-282

BIBLIOGRAPHIE

- Ye T ö - h o u e i , Yuan-tch'ao pi-che. Nan-king 1908 Sseu-pou ts'ong-k'an. IIIe série.
- B. I. P a n k r a t o v , Juanj-čao bi-ši (Sekretnaja istorija mongolov). 15 czjuanej. Tom I. Tekst. Izdanie teksta i predislovie - Moskva 1962. Pamjatniki literatury narodov vostoka. Teksty. Beljšaja serija VIII.
- E r i c h H e n i s c h , Manghol un niuca tobca'an (Yüan-ch'ao pi-shi). Die Geheime Geschichte der Mongolen. Aus der chinesischen Transkription (Ausgabe Ye Têh-hui) in mongolischen Wortlaut hergestellt von - . Leipzig 1937.
- S. A. K o z i n , Sokrovennoe skazanie. Mongoljskaja chronika 1240 g. pod nazvaniem Mongyol-un niuča tobciyan. Juanj čao bi ši. Mongoljskij obedennyj izbornik. Tom I. V vedenie v izučenie pamjatnika, perevod, teksty, glosarii. Moskva-Leningrad 1941.
- L i g e t i L a j o s , A mongolok titkos története [Histoire secrète des Mongols]: Mongol Nyelvemléktár [Recueil des monuments de la langue mongole] III, Budapest 1964.
- P a u l P e l l i o t , Histoire secrète des Mongols. Restitution du texte mongol et traduction française des chapitres I-VI. Oeuvres posthumes de Paul Pelliot I. Paris 1940.
- S h i r a t o r i K u r a k i c h i , Onyaku Mōbun genchō hishi. Tokyo 1942. Tōyō Bunko Sōkan.
- A l t a n v a č i r , Altanvačir-un orčiyluysan Mongyol-un niuča tobciya. Kalgan 1941.
- B ö k e k e s i g , Mongyol-un niuča toyuji. K'ailou 1941.
- H a t t o r i S h i r ō , Genchō hishi no Mōkogō

wo arawasu kanji no kenkyū. Tōkyo 1946.

A n t o i n e M o s t a e r t, Sur quelques passages de l'Histoire secrète des Mongols: *EJAS* XIII, 1950, 285-361; XIV, 1951, 329-403; XV, 1952, 285-361. Séparément: XI et 1-277 pages. Harvard-Yenching Institute. Cambridge, Massachusetts 1953.

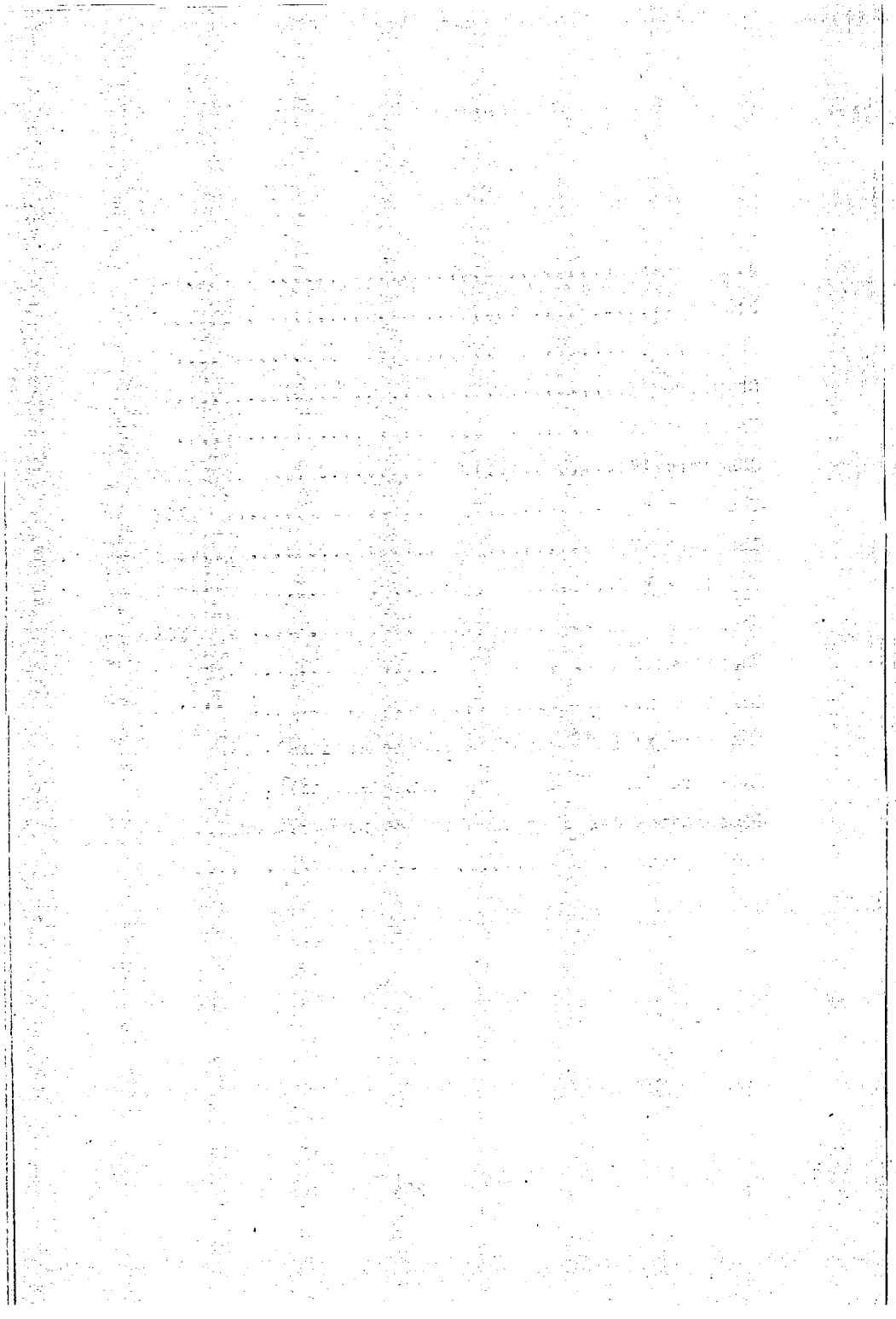
P a o K u o - y i, Studies on the Secret History of the Mongols. Indiana University Publications. Uralian and Altaic Series, Vol. 58. Bloomington 1965.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5800 S. UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3700

100

TABLE DES MATIÈRES

Avertissement.....	5
Préface.....	7
Chapitre I	22
Chapitre II.....	42
Chapitre III.....	62
Chapitre IV.....	84
Chapitre V	103
Chapitre VI	123
Chapitre VII.....	145
Chapitre VIII	163
Chapitre IX	182
Chapitre X.....	200
Chapitre XI (1 ^{er} chapitre supplémentaire).....	217
Chapitre XII (2 ^e chapitre supplémentaire).....	236
Concordance des chapitres et des paragraphes....	261
Bibliographie.....	262

MONUMENTA
LINGVAE MONGOLICAE COLLECTA

- I. Histoire secrète des Mongols. Par Louis Ligeti.
265 pages. Budapest 1970.
- II. Monuments en écriture 'phags-pa. Pièces de
chancellerie en transcription chinoise. Par
Louis Ligeti. Sous presse.
- III. Monuments préclassiques. 1. XIIIe et XIVe siècles. Par Louis Ligeti. Sous presse.

INDICES VERBORUM
LINGVAE MONGOLICAE MONUMENTIS TRADITORUM

I. Monuments préclassiques. I. XIIIe et XIVe
siècles. Première partie. Par Louis Ligeti.
170 pages. Budapest 1970.

II. Monuments préclassiques. I. XIIIe et XIVe
siècles. Partie II. Par Louis Ligeti.

II* Sous presse.

Monuments en écriture 'phags-pa. Pièces de
chancellerie en transcription chinoise.
Par Louis Ligeti. Sous presse.

